

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringsar

Förslag till statsbudget för 2003

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	11
2	Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.....	15
2.1	Omfattning.....	15
2.2	Utgiftsutveckling.....	17
2.3	Skatteavvikelser	17
3	Skogspolitik.....	19
3.1	Omfattning.....	19
3.2	Utgiftsutveckling.....	19
3.3	Mål.....	20
3.4	Politikens inriktning	20
3.5	Insatser	21
3.5.1	Statliga insatser inom politikområdet	21
3.5.2	Insatser utanför politikområdet	22
3.6	Resultatbedömning	22
3.6.1	Resultat	22
3.6.2	Analys och slutsatser.....	23
3.7	Revisionens iakttagelser	24
3.8	Budgetförslag.....	24
3.8.1	41:1 Skogsvårdsorganisationen.....	24
3.8.2	41:2 Insatser för skogsbruket	25
3.8.3	41:3 Internationellt skogssamarbete	25
3.8.4	41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning.....	26
4	Djurpolitik	27
4.1	Omfattning.....	27
4.2	Utgiftsutveckling.....	28
4.3	Mål.....	29
4.4	Politikens inriktning	29
4.5	Insatser	30
4.5.1	Insatser inom politikområdet	30
4.6	Resultatbedömning	31
4.6.1	Resultat	31
4.6.2	Analys och slutsatser.....	34

4.7	Revisionens iakttagelser.....	35
4.8	Budgetförslag	35
4.8.1	42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt	35
4.8.2	42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen.....	36
4.8.3	42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder.....	37
4.8.4	42:4 Centrala försöksdjursnämnden.....	38
4.8.5	42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	38
4.8.6	42:6 Ersättningar för viltskador m.m.....	40
4.8.7	42:7 Djurskyddsmyndigheten.....	40
5	Livsmedelspolitik	43
5.1	Omfattning.....	43
5.2	Utgiftsutveckling.....	44
5.3	Mål	44
5.4	Politikens inriktning.....	44
5.5	Insatser	48
5.5.1	Insatser inom politikområdet.....	48
5.5.2	Insatser utanför politikområdet.....	53
5.6	Resultatbedömning.....	53
5.6.1	Resultat.....	53
5.6.2	Analys och slutsatser	56
5.7	Revisionens iakttagelser.....	58
5.8	Budgetförslag	58
5.8.1	43:1 Statens jordbruksverk.....	58
5.8.2	43:2 Statens utsädeskontroll.....	60
5.8.3	43:3 Statens växtsortnämnd.....	61
5.8.4	43:4 Bekämpande av växtsjukdomar	61
5.8.5	43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m.....	62
5.8.6	43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	63
5.8.7	43:7 Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.	64
5.8.8	43:8 Fiskeriverket.....	65
5.8.9	43:9 Strukturstöd till fisket m.m.....	66
5.8.10	43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. .	66
5.8.11	43:11 Fiskevård	67
5.8.12	43:12 Livsmedelsverket.....	67
5.8.13	43:13 Livsmedelsekonomiska institutet	68
5.8.14	43:14 Livsmedelstatistik	69
5.8.15	43:15 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG- budgeten	70
5.8.16	43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet.....	70
5.8.17	43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.....	70
6	Landsbygdspolitik.....	73
6.1	Omfattning.....	73
6.2	Utgiftsutveckling.....	73
6.3	Mål	74
6.4	Politikens inriktning.....	74
6.5	Insatser	75
6.5.1	Insatser inom politikområdet.....	75
6.5.2	Insatser utanför politikområdet.....	77
6.6	Resultatbedömning.....	78

6.6.1	Resultat	78
6.6.2	Analys och slutsatser.....	80
6.7	Revisionens iakttagelser	81
6.8	Budgetförslag.....	81
6.8.1	44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur.....	81
6.8.2	44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur.....	82
6.8.3	44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	84
6.8.4	44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.....	85
6.8.5	44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	85
6.8.6	44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.....	86
7	Samepolitik.....	89
7.1	Omfattning.....	89
7.2	Utgiftsutveckling.....	89
7.3	Mål.....	90
7.4	Politikens inriktning	90
7.5	Insatser	91
7.5.1	Insatser inom politikområdet	91
7.5.2	Insatser utanför politikområdet	91
7.6	Resultatbedömning	92
7.6.1	Resultat	92
7.6.2	Analys och slutsatser.....	93
7.7	Revisionens iakttagelser	93
7.8	Budgetförslag.....	93
7.8.1	Sametinget.....	93
7.8.2	45:1 Främjande av rennäringsm.m.	93
7.8.3	45:2 Informationssatsning om samerna	95
8	Utbildningspolitik och forskningspolitik under utgiftsområdena 16 och 20... 97	
8.1	Budgetförslag.....	97
8.1.1	25:1 Sveriges lantbruksuniversitet.....	97
8.1.2	26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	99
8.1.3	26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	101

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	12
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	16
2.2 Härledning av ramnivå 2003–2004, för Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	17
2.3 Skatteavvikelser	17
3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	19
3.2 Anslagsutveckling	24
3.3 Offentligrättslig verksamhet	24
3.4 Uppdragsverksamhet	24
3.5 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 41:1 Skogsvårdsorganisationen	25
3.6 Anslagsutveckling	25
3.7 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 41:2 Insatser för skogsbruket	25
3.8 Anslagsutveckling	25
3.9 Anslagsutveckling	26
4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Djurpolitik	28
4.2 Anslagsutveckling	35
4.3 Uppdragsverksamhet	35
4.4 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt	36
4.5 Anslagsutveckling	36
4.6 Uppdragsverksamhet	36
4.7 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	36
4.8 Anslagsutveckling	37
4.9 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden	37
4.10 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	38
4.11 Anslagsutveckling	38
4.12 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 42:4 Centrala försöksdjursnämnden	38
4.13 Anslagsutveckling	38
4.14 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden	39
4.15 Härledning av anslagsnivå 2003–2005, för 42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	40
4.16 Anslagsutveckling	40
4.17 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 42:6 Ersättningar för viltskador m.m.	40
4.18 Anslagsutveckling	40
4.19 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 42:7 Djurskyddsmyndigheten	41
5.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Livsmedelspolitik	44
5.2 Anslagsutveckling	58

5.3 Offentligrättslig verksamhet	59
5.4 Uppdragsverksamhet	59
5.5 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:1 Statens jordbruksverk.....	59
5.6 Anslagsutveckling	60
5.7 Offentligrättslig verksamhet	60
5.8 Uppdragsverksamhet	60
5.9 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:2 Statens utsädeskontroll	61
5.10 Anslagsutveckling	61
5.11 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:3 Statens växtsortnämnd	61
5.12 Anslagsutveckling	61
5.13 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:4 Bekämpande av växtsjukdomar	62
5.14 Anslagsutveckling	62
5.15 Stödbelopp per hektar för grödor	62
5.16 Stödbelopp för djurbidrag ¹	62
5.17 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	63
5.18 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m.....	63
5.19 Anslagsutveckling	63
5.20 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	64
5.21 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	64
5.22 Anslagsutveckling	64
5.23 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:7 Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m.....	65
5.24 Anslagsutveckling	65
5.25 Uppdragsverksamhet	65
5.26 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:8 Fiskeriverket.....	66
5.27 Anslagsutveckling	66
5.28 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:9 Strukturstöd till fisket m.m.	66
5.29 Anslagsutveckling	66
5.30 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.....	67
5.31 Anslagsutveckling	67
5.32 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:11 Fiskevård	67
5.33 Anslagsutveckling	67
5.34 Offentligrättslig verksamhet	68
5.35 Uppdragsverksamhet	68
5.36 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:12 Livsmedelsverket	68
5.37 Anslagsutveckling	68
5.38 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:13 Livsmedelsekonomiska institutet	69
5.39 Anslagsutveckling	69
5.40 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:14 Livsmedelsstatistik.....	69
5.41 Anslagsutveckling	70
5.42 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:15 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	70
5.43 Anslagsutveckling	70
5.44 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet	70
5.45 Anslagsutveckling	70

5.46 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	71
6.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Landsbygdspolitik	73
6.2 Anslagsutveckling.....	81
6.3 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden	81
6.4 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	82
6.5 Anslagsutveckling.....	82
6.6 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden	83
6.7 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	84
6.8 Anslagsutveckling.....	84
6.9 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	85
6.10 Anslagsutveckling.....	85
6.11 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.....	85
6.12 Anslagsutveckling.....	85
6.13 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	86
6.14 Anslagsutveckling.....	86
6.15 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden	86
6.16 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.....	87
7.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Samepolitik	89
7.2 Anslagsutveckling.....	93
7.14 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden	94
7.3 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 45:1 Främjande av rennäringen m.m.	95
7.4 Anslagsutveckling.....	95
7.5 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 45:2 Informationsattsning om samerna	95
8.1 Anslagsutveckling.....	97
8.2 Uppdragsverksamhet.....	98
8.3 Examinationsmål för forskarutbildningen	98
8.4 Resultat för forskarutbildning.....	99
8.5 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 25:1 Sveriges lantbruksuniversitet	99
8.6 Anslagsutveckling.....	99
8.7 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden	100
8.8 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning.....	101
8.9 Anslagsutveckling.....	101
8.9 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	101

Diagramförteckning

2.1 Utgiftsområde 23 år 2002 (prognos)	15
2.2 Utgiftsutveckling budgetåren 1998–2003.....	17
6.1 Medelsfördelning inom miljö- och landsbygdsprogrammet	76

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 42:3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder*, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 11 100 000 kronor efter år 2003 (avsnitt 4.8.3),
2. bemyndigar regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 42:5 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar*, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 3 500 000 kronor under år 2004 (avsnitt 4.8.5),
3. bemyndigar regeringen att för år 2003 låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 5 500 000 000 kronor (avsnitt 5.8.1),
4. bemyndigar regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 43:5 *Arealersättning och djurbidrag m.m.*, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 5 029 000 000 kronor under år 2004 (avsnitt 5.8.5),
5. bemyndigar regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 43:6 *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter*, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 2 000 000 kronor under år 2004 (avsnitt 5.8.6),
6. bemyndigar regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på sammanlagt högst 2 880 000 000 kronor fördelade på högst 1 230 000 000 kronor år 2004, 985 000 000 kronor år 2005, 520 000 000 kronor år 2006, 85 000 000 kronor år 2007 och 60 000 000 kronor därefter (avsnitt 6.8.1),
7. bemyndigar regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*, fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på sammanlagt 3 180 000 000 kronor fördelade på högst 1 310 000 000 kronor år 2004, 1 160 000 000 kronor år 2005, 560 000 000 kronor år 2006, 90 000 000 kronor år 2007 och 60 000 000 kronor därefter (avsnitt 6.8.2),
8. bemyndigar regeringen att under år 2003 i fråga om anslaget 44:6 *Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.* fatta beslut om åtagande som medför utgifter på högst 187 000 000 kronor under år 2004 och 186 000 000 kronor under år 2005 (avsnitt 6.8.6),
9. bemyndigar regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.*, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 4 000 000 kronor efter år 2003 (avsnitt 7.6.1),

10. bemyndigar regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning*, fatta beslut om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på sammanlagt högst 350 000 000 kronor fördelade på högst 215 000 000 kronor
- under år 2004, högst 115 000 000 kronor under år 2005 och högst 20 000 000 kronor under år 2006 (avsnitt 8.2),
11. för år 2003 anvisar anslagen under utgiftsområde 23 *Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
41:1 Skogsvårdsorganisationen	ramanslag	300 991
41:2 Insatser för skogsbruket	ramanslag	225 700
41:3 Internationellt skogssamarbete	ramanslag	1 405
41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	ramanslag	6 000
42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt	ramanslag	103 266
42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	obetecknat anslag	89 392
42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	ramanslag	22 603
42:4 Centrala försöksdjursnämnden	ramanslag	18 106
42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	ramanslag	107 100
42:6 Ersättningar för viltskador m.m.	ramanslag	84 000
42:7 Djurskyddsmyndigheten	ramanslag	20 397
43:1 Statens jordbruksverk	ramanslag	299 745
43:2 Statens utsädeskontroll	ramanslag	807
43:3 Statens växtsortnämnd	ramanslag	1 993
43:4 Bekämpande av växtsjukdomar	ramanslag	2 578
43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m.	ramanslag	1 407 400
43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	ramanslag	1 516 000
43:7 Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.	ramanslag	79 415
43:8 Fiskeriverket	ramanslag	102 255
43:9 Strukturstöd till fisket m.m.	ramanslag	28 390
43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	ramanslag	80 000
43:11 Fiskevård	ramanslag	20 500
43:12 Livsmedelsverket	ramanslag	132 708
43:13 Livsmedelsekonomiska institutet	ramanslag	8 468
43:14 Livsmedelsstatistik	ramanslag	23 290
43:15 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	ramanslag	7 400
43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet	ramanslag	5 000
43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	ramanslag	37 089
44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	ramanslag	2 223 000
44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	ramanslag	1 557 951
44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	reservationsanslag	19 351
44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	ramanslag	3 000
44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	ramanslag	1 538

44:6	Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.	obetecknat anslag	420 000
45:1	Främjande av rennäringen m.m.	ramanslag	37 000
45:2	Informationssatsning om samerna	ramanslag	4 000
25:1	Sveriges lantbruksuniversitet	ramanslag	1 226 964
26:1	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	ramanslag	234 493
26:2	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	obetecknat anslag	1 184
Summa			10 460 479

2 Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

2.1 Omfattning

Jordbruksdepartementet ansvarar för utgiftsområde 23. För frågor som rör skogsnäringen och Skogsvårdsorganisationen ansvarar dock Näringsdepartementet. Jordbruksdepartementet har vidare ett samordningsansvar för frågor som rör samerna. Politikområde Samepolitik omfattar också anslag under andra utgiftsområden. Anslagen för utbildning och forskning ingår i politikområden för vilka Utbildningsdepartementet ansvarar.

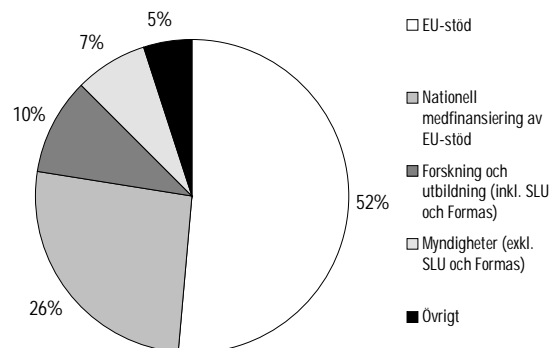
Utgiftsområdet omfattar 39 anslag fördelade på sju politikområden. Det mest omfattande politikområdet är Livsmedelspolitik som omfattar i första hand verksamhet som avser jordbruks- och trädgårdsnäringarna, fiskerinäringen samt livsmedel. Övriga politikområden är Landsbygdspolitik, Djurpolitik, Samepolitik, Skogs politik, Utbildningspolitik och Forskningspolitik. Inom utgiftsområdet ryms följande myndigheter: Statens jordbruksverk, Statens utsädeskontroll, Statens växtsortnämnd, Fiskeriverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, Centrala försöksdjursnämnden, Livsmedelsverket, Livsmedelsekonomiska institutet, Sveriges lantbruksuniversitet samt Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna.

Sametinget redovisas under utgiftsområde 1.

För budgetåret 2003 föreslås att sammanlagt 10,5 miljarder kronor anslås för utgiftsområdet. Anslagna medel för utgiftsområdet minskar med cirka 4,3 miljarder kronor jämfört med budgetåret 2002 bl.a. till följd av att utbetalningen av arealersättningar enligt regeringens förslag utbetalas under år 2002. Ungefär 51 procent av

utgifterna finansieras från EU-budgeten. Merparten av EU-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom arealersättning, djurbidrag, intervention och exportbidrag. Därtill kommer delfinansierade stöd och ersättningar som förutsätter nationell medfinansiering. Till dessa hör det nya landsbygdsprogrammet och den nya strukturplanen för fiskerinäringen i Sverige.

Diagram 2.1 Utgiftsområde 23 år 2002 (prognos)

EU-stöd (7,3 miljarder kronor): Finansiering från EU-budgeten. Arealstöd, intervention, miljöersättningar, m.m. En del av EU-stödet förutsätter nationell medfinansiering.

- Nationell medfinansiering av EU-stöd (3,7 miljarder kronor): T.ex. strukturstöd, miljöersättningar och regionalstöd.
- Forskning och utbildning (1,4 miljarder kronor): SLU och stöd till forskning.
- Myndigheter (1,0 miljarder kronor): Jordbruksverket, Skogsvårdsorganisationen, m.fl. (ej SLU).

- Övrigt (0,7 miljarder kronor): Nationellt stöd, bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar, m.m.

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar*Miljoner kronor*

	Utfall 2001	Anslag 2002 ¹	Utgifts- prognos 2002	Förslag anslag 2003	Beräknat anslag 2004
Skogspolitik	453	519	542	534	496
Djurpolitik	407	450	417	445	444
Livsmedelspolitik	10 607	8 279	7 312	3 753	7 752
Landsbygdspolitik	3 714	4 023	4 367	4 225	4 237
Samepolitik	50	43	56	41	41
Utbildningspolitik	1 157	1 209	1 193	1 227	1 265
Forskningspolitik	239	234	232	236	216
Totalt för utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	16 627	14 757	14 118	10 460	14 451

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget i samband med 2002 års ekonomiska vårproposition och förslag till tilläggsbudget i denna proposition.

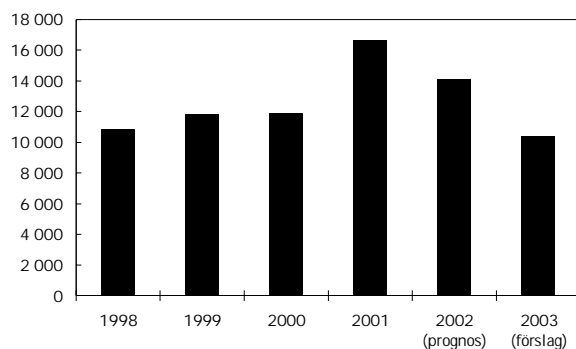
Utgifterna inom utgiftsområdet styrs till stor del av EU:s regelverk och kan påverkas endast genom förändringar av regelverket som styr den gemensamma jordbrukspolitiken och den gemensamma fiskeripolitiken. Återflödet från EU bruttoredovisas i den svenska statsbudgeten, dvs. inkomsterna från EU redovisas på inkomstitel och motsvaras, ibland med viss tidsförskjutning, av en utgift på statsbudgetens utgiftssida.

2.2 Utgiftsutveckling

Verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

Utgifterna inom utgiftsområdet har ökat kontinuerligt sedan Sverige blev medlem i EU och är nu mer än dubbelt så höga jämfört med åren före EU-medlemskapet (löpande priser). Till stor del förklaras detta av att ett antal nya EU-stöd införts åren 1996–2002. Framför allt gäller detta miljöersättningar och arealstöd. Nedgången i utgifterna år 2000 är följden av en senarelagd utbetalning av arealstödet inom jordbruket medan nedgången år 2003 är följden av en tidigareläggning av detta stöd.

Diagram 2.2 Utgiftsutveckling budgetåren 1998–2003

Tabell 2.2 Härledning av ramnivå 2003–2004, för Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Miljoner kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	10 839	10 839
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning	66	123
Beslut ¹	-4 008	-18
Övriga makroekonomiska förutsättningar		
Volym		
Överföring till/från andra utgiftsområden	8	5
Övrigt	3 556	3 502
Ny ramnivå	10 460	14 451

¹ varav 4 000 mnkr avser en tidigareläggning av utbetalningen av arealersättningar till år 2002.

2.3 Skatteavvikelser

Tabell 2.3 Skatteavvikelser

Miljarder kronor

	2002	2003
Uttag av bränsle m.m.	0,16	0,15
Avverkningsrätt till skog	-	-
Avgångsvederlag till jordbrukare m.m.	-	-
Skogsavdrag	-	-
Anläggning av ny skog	0,26	0,35
Skogs- och skogsskadekonto	0,06	0,06
Ingående skatt på jordbruksarrende	-	-
Bränsleförbrukning i växthus- och jordbruksnäringen	0,14	0,14
Elförbrukning i växthus- och jordbruksnäringen	0,47	0,48
Summa	1,09	1,18

De redovisade avvikelserna som har kunnat kvantifieras avser främst värdet av undantag från skatteplikt vid uttag ur näringsverksamhet av bränsle om fastigheten är taxerad som lantbruksenhet samt värdet av att bl.a. anläggning av ny skog omedelbart får kostnadsföras.

Uttag av bränsle

Enligt huvudregeln i kommunalskattelagen (KL 22 § första stycket 1 anv) är uttag ur näringsverksamhet skattepliktigt. Uttag av bränsle för uppvärmning är dock undantaget från skatteplikt om fastigheten är taxerad som lantbruksenhet.

Skatteavvikelsen avser inkomstskatt och särskild löneskatt.

Avverkningsrätt till skog mot betalning som skall erläggas under flera år

Enligt god redovisningssed uppkommer intäkten när bindande avtal träffats. Enligt gällande lagstiftning (KL 24 § femte stycket 1 anv) tillämpas dock i detta fall kontantprincipen, vilket innebär att beskattningen skjuts upp, varför en räntefri kredit uppstår i näringsverksamhet. Räntan på krediten borde utgöra underlag för inkomstskatt och särskild löneskatt.

Avgångsvederlag till jordbrukare

I vissa fall är avgångsvederlag till jordbrukare inte skattepliktigt. Skatteavvikelsen avser inkomstskatt och särskild löneskatt.

Anläggning av ny skog

Utgifter för anläggning av ny skog och dikning som främjar skogsbruk får omedelbart kostnadsföras. Samma avdragsmöjligheter gäller även för bär- och fruktodlingar för inköp och plantering av träd och buskar. Skatteavvikelsen utgörs av ränteeffekten på den omedelbara avskrivningen.

Skogsavdrag

Vid avyttring av skog medges fysisk person under innehavstiden avdrag med högst 50 procent av anskaffningsvärdet, medan avdraget för juridiska personer är begränsat till 25 procent. Vid taxeringen för ett visst beskattningsår medges avdrag med högst halva den avdragsgrundande skogsintäkten. Syftet med avdragsrätten är att undanta rena kapitaluttag från be-

skattning. Å andra sidan saknas anledning att medge avdrag när värdeökningen på skogstillväxten överstiger gjorda uttag. Skatteavvikelsen uppkommer genom den schablon som är vald för beräkning av avdragets storlek och avser inkomstskatt och särskild löneskatt.

Skogs- och skogsskadekonto

Det finns möjlighet att få göra avdrag för belopp som sätts in på skogskonto eller skogsskadekonto från intäkter som är hänförliga till skogsbruk. Avsättningen begränsas i tid till 10 år på skogskonto och 20 år på skogsskadekonto. Skatteavvikelsen avser räntan på skattekrediten. Räntan på krediten borde utgöra underlag för inkomstskatt och särskild löneskatt.

Ingående skatt på jordbruksarrende

Avdragsrätten omfattar hela den ingående skatten på jordbruksarrende, även om värdet av bostad ingår i arrendet.

Bränsleförbrukning inom jordbruks- och växthusnäringen

Växthusnäringen är skattebefriad från energiskatt för all användning av fossila bränslen. Sedan den 1 juli 2000 är även övriga delar av jordbruksnäringen skattebefriad. Normen utgörs av full skattesats på dessa bränslen.

Elförbrukning inom jordbruks- och växthusnäringen

Växthusnäringen är skattebefriad för all användning av elektrisk kraft. Sedan den 1 juli 2000 är även övriga delar av jordbruksnäringen skattebefriad. Normen utgörs av normalskattesatsen på el.

3 Skogspolitik

3.1 Omfattning

Området Skogspolitik omfattar den skogspolitik som riksdagen har beslutat, senast år 1993. Skogspolitiken följs upp i särskild ordning och en redovisning med eventuella förslag till justeringar görs till riksdagen vart fjärde år.

Inom politikområdet ryms de flesta statliga ekonomiska medel som har beslutats för att nå de skogspolitiska målen. I budgetpropositionen behandlas särskilt Skogsvårdsorganisationen som består av Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna. Skogsstyrelsen är central förvaltningsmyndighet med ansvar för frågor som rör skogsbruket och chefsmyndighet för de tio re-

gionala skogsvårdsstyrelserna. På Gotland fullgör länsstyrelsen skogsvårdsstyrelsens uppgifter under en försöksperiod t.o.m. den 31 december 2006.

De anslag som finns inom politikområdet avser i huvudsak Skogsvårdsorganisationens förvaltningsanslag och anslag till miljöinriktade insatser i skogsbruket. Därtill kommer ett mindre anslag för vissa svenska åtgärder på det internationella skogsområdet. Skogsvårdsorganisationen finansieras även med uppdragsinkomster. Vissa åtgärder på skogsområdet medfinansieras av EU inom ramen för strukturfundsprogram och EU:s miljö- och landsbygdsprogram.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2001	Anslag 2002 ¹	Utgifts- prognos 2002	Förslag anslag 2003	Beräknat anslag 2004
41:1 Skogsvårdsorganisationen	291	291	296	301	308
41:2 Insatser för skogsbruket	159	221	234	226	181
41:3 Internationellt skogssamarbete	1	1	2	1	1
41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning	2	6	10	6	6
Totalt för politikområde Skogspolitik	453	519	542	534	496

¹Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2002 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

3.3 Mål

Skogen är en nationell tillgång som skall skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Vid skötseln skall hänsyn tas även till andra allmänna intressen.

Den skogspolitik som beslutades av riksdagen 1993 kännetecknas av att den har två jämställda mål, ett produktionsmål och ett miljömål. Produktionsmålet innebär att skogen och skogsmarken skall utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt god avkastning. Skogsproduktionens inriktning skall ge handlingsfrihet i fråga om användningen av vad skogen producerar. Miljömålet innebär att skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga skall bevaras. Biologisk mångfald och genetisk variation i skogen skall säkras. Skogen skall brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper skall skyddas. Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden skall värnas.

Skogspolitikens mål beslutades av riksdagen år 1993 (prop. 1992/93:226, bet. 1992/93:JoU15, rskr. 1992/93:352). Skogspolitikerna utvärderas varje mandatperiod och en första utvärdering redovisades för riksdagen våren 1998 (prop. 1997/98:158, bet. 1998/99:MJU3, rskr. 1998/99:32). Regeringen gjorde då bedömningen att skogspolitikens mål skulle ligga fast. Riksdagen hade ingen erinran mot detta. Regeringen avser att för riksdagen redovisa den andra utvärderingen av skogspolitikens effekter i början av mandatperioden.

3.4 Politikens inriktning

I 1993 års skogspolitiska beslut slogs det fast att skogspolitikerna måste ges en långsiktig och ekologisk inriktning. Det framhölls också att det inte är möjligt och rimligt att med alltför korta intervaller ändra grunderna för skogspolitikerna mot bakgrund av det grundläggande kravet på god hushållning och med hänsyn till de långa växttider som gäller för den svenska skogen. Beslut som fattas i dag och åtgärder som vidtas i vår generation ger resultat först för kommande generationer. Å andra sidan måste nya kunskaper

och värderingar få komma till uttryck i den konkreta utformningen och tillämpningen av skogspolitiken. Enligt regeringens uppfattning bör mot den bakgrunden de skogspolitiska besluten och deras effekter följas upp fortlöpande. Härigenom blir det möjligt att göra de nödvändiga redovisningar som riksdagen behöver och de anpassningar som är angelägna. Detta synsätt har riksdagen ställt sig bakom år 1998.

Den första uppföljningen av 1993 års skogspolitik redovisades för riksdagen våren 1998. Det gjordes då den bedömningen att inget av de båda skogspolitiska målen hade nåtts men att målen borde ligga fast. De brister som kunde konstateras vad gällde lagstiftning, ekonomiska resurser för områdesskydd och kunskaper hos skogsägarna föranledde förändringar i skogsvårdslagen, skogsvårdsförordningen och i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till dessa. Vidare förstärktes Skogsvårdsorganisationens resurser för rådgivning till skogsägare under en treårsperiod. Möjligheter skapades för medfinansiering från EU av den omfattande informationskampanjen Grönare skog, en kampanj som även ingår i det nya miljö- och landsbygdsutvecklingsprogrammet. Resurserna för områdesskydd i form av reservat, biotopskydd och naturvårdsavtal har kraftigt förstärkts under senare år. På forskningens område har regeringen tagit initiativ till en massiv satsning tillsammans med skogsbranschen på FoU-program för en breddad användning av träfiber som bas för olika produkter och att öka förädlingsvärdet hos skogsindustriprodukterna. Särskild tyngdpunkt har lagts på den trämekaniska industrin. Dessa program har finansierats av skogsbranschen och staten gemensamt. Regeringen har vidare beslutat om ett program för hållbar tillväxt inom det nationella träklustret (prop. 2001/02:1 utgiftsområde 19, bet. 2001/02:NU2, rskr. 2001/02:116). Åtgärderna är avsedda att inriktas på projekt som främjar samverkan mellan träindustriföretag i regionala leverantörsgupper och som stimulerar till en mer varierad förädling.

Riksdagen beslutade i december 2001 om en ny regional utvecklingspolitik i enlighet med regeringens proposition *En politik för tillväxt och regional livskraft i hela landet* (prop. 2001/02:4, bet. 2001/02:NU4, rskr. 2001/02:118). Målet för politiken är väl fungerande och hållbara arbetsmarknadsregioner med en god servicenivå i alla delar av landet. Skogspolitikerna har av regeringen

pekats ut som ett politikområde som skall bidra till uppfyllandet av politikens mål. Inom politiken utgör de regionala tillväxtprogrammen basen för det långsiktiga arbetet för en hållbar regional utveckling. Företrädare inom politikområdet skall därför inom ramen för arbetet med de kommande regionala tillväxtprogrammen bidra till att målet för den regionala utvecklingspolitiken uppnås.

Den senaste uppföljning av skogspolitiken redovisades av Skogsstyrelsen i december 2001. Skogsstyrelsen har dessutom i januari 2002 lämnat ett underlag för fördjupad prövning. Det är regeringens avsikt att i början av mandatperioden för riksdagen redovisa denna uppföljning och de förslag till åtgärder som den kan föranleda. Även Rennäringspolitiska kommitténs förslag i betänkandet *En ny rennäringspolitik* berör skogspolitiken (SOU 2001:101). Förslagen remissbehandlas för närvarande.

Internationellt kommer regeringen att fortsätta att verka för ett ekonomiskt, ekologiskt, kulturellt och socialt hållbart skogsbruk i alla delar av världen. Under de kommande åren kommer flera viktiga förhandlingar att äga rum på det globala planet. I ännu högre utsträckning påverkas Sverige av medlemskapet i EU. Flera pågående förhandlingar berör skog. Det är viktigt att då hävda svenska intressen, bl.a. i syfte att även fortsättningsvis verka för att skogspolitiken i huvudsak skall vara ett nationellt politikområde, eftersom större inslag av en gemensam skogspolitik inte kommer att kunna tillgodose de särskilda krav och förhållanden som kännetecknar nordiskt skogsbruk.

Europeiska kommissionen har tagit fram ett nytt förslag till gemensam täckande skogsövervakning (se vidare anslaget 41:4 *Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning*). Programmet innebär 50 procent finansiering via EU och 50 procent av respektive medlemsstat. Förslaget innebär en kraftig ambitionshöjning för övervakning av skogsmark och utvidgning till nya områden som biologisk mångfald, mark, kolsänkor etc. Förslaget bedöms öka medelsbehovet när programmet är igång, vilket dock inte blir aktuellt förrän tidigast 2005. Förslaget befinner sig nu i en tidig förhandlingsfas, men Kommissionen har ambitionen att förhandla färdigt sitt förslag under 2002.

3.5 Insatser

3.5.1 Statliga insatser inom politikområdet

Statens insatser inom politikområdet utgörs av de medel som har beslutats för att nå skogspolitikens mål. Grundläggande insatser sedan länge är rådgivning, information och utbildning. Dessa insatser har fått ökad betydelse genom 1993 års skogspolitiska beslut som starkt betonar skogsägarnas frihet och eget ansvar för att de skogspolitiska målen nås. Skogsvårdsorganisationens viktigaste uppgift är mot denna bakgrund att ge skogsägarna råd och informera om hur olika skogsbruksåtgärder bör utföras för att de båda skogspolitiska målen skall tillgodoses. Den senaste utvärderingen visade att det behövs särskilda rådgivningsinsatser på både produktions- och miljöområdet.

Skogsvårdslagstiftningen uttrycker statens minimikrav på skogsbruket. Den kompletteras av miljöbalken som innehåller vissa bestämmelser som skall medverka till att skogspolitikens miljömål tillgodoses. Skogsvårdsorganisationen är tillsynsmyndighet utom vad gäller miljöbalkens bestämmelser om reservat och markavvattning. Skogsvårdslagstiftningen skärptes den 1 januari 1999 som en följd av regeringens proposition *Uppföljning av skogspolitiken* (prop. 1997/98:158). Det gällde särskilt bestämmelser om återväxtåtgärder och miljöhänsyn.

I mars 2002 lämnade regeringen ett förslag till ändring av skogsvårdslagen (prop. 2001/02:137) som syftar till att möjliggöra genomförandet av rådets direktiv 1999/105/EG av den 22 december 1999 om saluföring av skogsodlingsmaterial. Riksdagen hade inget att invända mot detta och beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2001/02:MJU21, rskr. 2001/02:286).

Statligt ekonomiskt stöd till skogsbruket är av begränsad omfattning. I princip lämnas endast sådant stöd till natur- och kulturmiljövårdsåtgärder som har en omfattning som går utöver de krav som ställs i skogsvårdslagstiftningen. Denna princip kännetecknar även de inslag av skogsbruksstöd som finns i de svenska strukturfondsprogrammen och i miljö- och landsbygdsprogrammet. Motsvarande begränsning görs inte av andra medlemsstater. Anslagen för

ersättningarna till skogsbruket för det intrång i pågående markanvändning som beslut om reservat eller biotopskydd kan innebära har ökat väsentligt de senaste åren. De nivåer som nu gäller beräknas motsvara i stort vad som behövs för att tillgodose denna del av miljö kvalitetsmålet Levande skogar.

Kraven på Skogsvårdsorganisationen vad gäller rådgivning och tillsyn motiverar en lokalt förankrad organisation med nära och direkta kontakter med skogsägarna. I de senaste årens rationaliseringar och organisationsförändringar har detta betonats. Ett viktigt komplement till den statsfinansierade verksamheten inom politikområdet är den uppdragsverksamhet som organisationen bedriver och som omfattar viktiga skogspolitiska och arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

3.5.2 Insatser utanför politikområdet

Utbildning och forskning för skogsbrukets behov finansieras till stor del inom detta utgiftsområde men även inom politikområdet Utbildning och forskning. Stora insatser för skogsindustriell forskning görs också inom utgiftsområde 24 *Näringsliv* och av löntagarfondstiftelserna. Natur- och kulturmiljövårdsåtgärder inom arbetsmarknadspolitikens ram har stor betydelse för skogs politikens miljömål. Förvärv, intrångsersättningar och skötsel vad gäller skogsreservat finansieras över anslag inom utgiftsområde 20 *Allmän miljö- och naturvård*.

Som nämnts i det föregående är skogsägarnas egna insatser allt mer viktiga för att skogs politikens mål skall kunna nås. Detta gäller inte minst miljö kvalitetsmålet Levande skogar. Frivilliga hänsynstaganden i form av särskilt anpassad skogsskötsel och totalskydd kompletteras av en alltmer utvecklad landskapsekologisk planering av verksamheten.

3.6 Resultatbedömning

3.6.1 Resultat

Målet för politikområdet är långsiktigt och gäller således under många år. En sådan långsiktighet följer av skogsbrukets karaktär. Som nämnts tidigare utvärderas skogs politiken, trots sin lång-

siktighet, vart fjärde år. Utvärderingen avser även Skogsvårdsorganisationens verksamhet. En sådan utvärdering lämnades till regeringen i december 2001 och har sedan remissbehandlats. Regeringen avser att i början av mandatperioden till riksdagen redovisa utvärderingens resultat och eventuella förslag till åtgärder med anledning av den. När det gäller resultatbedömningen för ett enskilt år är det svårt att göra en sådan för skogs politiken. Därutöver finns det vissa svårigheter förknippade med att särskilja effekterna av myndighetens verksamhet från effekterna av andra faktorer och aktörers verksamhet. Den senaste utvärderingen visade särskilt på svårigheterna att särskilja effekterna på skogsbruket från olika påverkansfaktorer.

Produktionen av svenska skogsindustriprodukter var under 2001 relativt konstant jämfört med föregående år. Den samlade produktionen av massa uppgick till 11 miljoner ton jämfört med 11,5 miljoner ton år 2000. Produktionen av papper blev 10,5 miljoner ton och produktionen av sågade trävaror 15,6 miljoner kubikmeter jämfört med 10,8 miljoner ton respektive 14,8 miljoner ton år 2000. Exportvärdena uppgick till respektive 15,5, 58 och 19,5 miljarder kronor. Det samlade värdet av exporten av skogsindustriprodukter var 109 miljarder kronor jämfört med 106 miljarder år 2000. Detta utgör drygt 14 procent av det totala exportvärdet för landet.

Sysselsättningen i skogs näringen beräknas till cirka 98 000 personer år 2001. Den har minskat med 53 procent sedan 1980 och med 32 procent sedan 1990. Ytterligare närmare 100 000 personer beräknas vara sysselsatta i företag med direkt anknytning till skogsindustrin. Det rör sig främst om företag i transport-, verkstads-, kemi- och IT-industrin samt inom forskning och utbildning. Skogsbrukets och skogsindustrins förädlingsvärde utgör tillsammans drygt 3 procent av BNP.

Den sammanlagda avverkningen 2001 beräknas till cirka 78 miljoner kubikmeter. Det är ungefär samma nivå som 2000. Avverkningens bruttovärde år 2000 beräknas till 20 miljarder kronor, varav avverkningskostnader 7 miljarder kronor och rotnettovärde 13 miljarder kronor. Importen av rundvirke och flis var under 2001 16 procent lägre än 2000. Enligt konsekvensanalyser som utförts i Skogsstyrelsens regi bör det vara möjligt att successivt öka den uthålliga årliga avverkningsnivån under den närmaste 100-

årsperioden från nuvarande cirka 80 miljoner kubikmeter till cirka 100 miljoner kubikmeter. Även med dessa höga avverkningsnivåer kommer virkesförrådet att fortsätta öka liksom andelarna lövträd, äldre lövträdsrik skog, äldre skog och antalet gamla grova träd. Grundläggande förutsättningar för denna utveckling är en fortsatt strävan att nå de skogspolitiska målen.

I utvärderingen 1998 av skogspolitiken konstaterades brister både när det gäller produktionsmålet och miljömålet. Utvärderingen visade på ytterligare behov av insatser i form av rådgivning i produktions- och miljöfrågor och tillsyn särskilt vad gäller återväxtåtgärder. Vidare behövdes ökade insatser för områdesskydd.

Som exempel på utvecklingen inom politikområdet kan följande nämnas. Hösten 1999 startade Skogsvårdsorganisationen en landsomfattande informationskampanj, Grönare skog. Kampanjen behandlar skogspolitikens båda mål. Kampanjen hade vid utgången av 2001 engagerat cirka 121 000 skogsägare och övriga inom skogsbruket och därutöver cirka 200 000 personer. Kampanjen medfinansieras av EU. Denna särskilda satsning har bl.a. inneburit att ordinarie rådgivningsinsatser har fått stå tillbaka. Möjligheter har skapats för direktkommunikation via Internet mellan skogsvårdsstyrelsernas konsulenter och skogsägarna. Antalet besök på Skogsvårdsorganisationens huvudwebbplats har fortsatt öka. Informationstidningen SkogsEko har under 2001 distribuerats till skogsägare m.m. i en upplaga på 280 000 exemplar. Genom projektet *Skog och historia* samverkar Riksantikvarieämbetet med Skogsstyrelsen och Arbetsmarknadsverkets regionala och lokala organisation. Regionala projekt kring inventering, utbildning och information har hittills bedrivits i 14 län och uppskattningsvis har 50 000 – 70 000 platser med fornlämningar eller kulturhistoriska lämningar påträffats.

Den senaste uppföljningen av föryngringsresultaten visar att 26 procent av de undersökta områdena inte uppfyller de krav som ställs i skogsvårdslagen. När det gäller generell naturvårdshänsyn uppfylls inte kraven i skogsvårdslagen på 19 procent av områdena. De områdesskydd som administreras av Skogsvårdsorganisationen är naturvårdsavtal och biotopskydd. Totalt uppgick arealerna av dessa vid utgången av 2001 till 11 552 respektive 6 170 hektar, varav 947 respektive 1 900 hektar tillkom under 2001. Den största delen av biotoparealen

var äldre naturskogsartade objekt. Den sammanlagt utbetalda ersättningen för dessa uppgår till cirka 285 miljoner kronor, varav 258 miljoner kronor för biotopskydd. Skogsbruket har på eget initiativ miljöcertifierat sitt skogsbruk i stor utsträckning. Vid utgången av 2001 hade cirka 10 miljoner hektar huvudsakligen av storskogsbrukets marker certifierats enligt den s.k. FSC-standard. Samtidigt hade cirka 2 miljoner hektar mark tillhörande småskogsbruket certifierats enligt den s.k. PEFC-standard.

Skogsvårdsorganisationens uppdragsverksamhet har fortsatt att minska i omfattning. Den utgör numera knappt 30 procent av verksamheten och 40 procent av omsättningen. Minskningen under 2001 förklaras bl.a. av en minskad beställning av s.k. gröna skogsbruksplaner.

Skogsstyrelsen har till regeringen redovisat sitt miljöledningsarbete. Skogsvårdsorganisationen är sedan december 2001 miljöcertifierad enligt ISO 14001. Skogsstyrelsen har till regeringen redovisat hur kompetensförsörjningssituationen ser ut. Skogsvårdsorganisationen har en mycket skev åldersfördelning med väntade stora pensionsavgångar. Medelåldern hos personalen är cirka 50 år. Kompetensförsörjningsstrategin syftar därför till rekrytering av yngre personer med god teoretisk utbildning. Systematisk fördjupningsutbildning sker på olika strategiska områden, bl.a. inom kulturmiljöområdet.

Arbetet på det internationella skogsområdet har präglats av de globala skogsförhandlingarna inom FN:s ram. Även inom EU har skog behandlats, bl.a. omarbetas de skogsskadeövervakningsdirektiv som löper ut vid utgången av 2002. Kommissionen har föreslagit ett betydligt mer omfattande skogsövervakningsdirektiv.

Det ekonomiska resultatet för Skogsvårdsorganisationen minskade år 2001. Jämfört med år 2000 minskade resultatet från 4,5 miljoner kronor till 2,6 miljoner kronor.

3.6.2 Analys och slutsatser

Utvärderingen av skogspolitiken visar att arbetet på miljösidan har haft en positiv utveckling under hela 1990-talet, men att det skett ett negativt trendbrott när det gäller föryngringsresultaten. Det finns således fortfarande brister som måste rättas till om skogspolitikens miljömål skall nås. Även röjningsaktiviteten ligger

kvar på en alltför låg nivå. Insatser kommer att krävas både av skogsnäringen själv och av Skogsvårdsorganisationen i syfte att nå de båda skogspolitiska målen. Även de förslag som regeringen har redovisat i propositionen *Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier* (prop. 2000/01:130), som riksdagen antog i november 2001 (bet. 2001/02: MJU3, rskr. 2001/02:326), bl.a. när det gäller miljö kvalitetsmålet Levande skogar – kommer att ställa stora krav på engagemang från Skogsvårdsorganisationens sida. Dessutom behandlas skog och skogsbruk i flera av de övriga miljö kvalitetsmålen. Det är angeläget att myndighetens arbetsformer utvecklas vidare i syfte att på ett effektivt sätt nå goda resultat.

Rådgivning har visat sig vara ett effektivt redskap för att uppnå skogspolitikens mål. Rådgivningen är också ett mer effektivt medel för att nå skogspolitikens mål än omfattande statliga subventioner som tillämpas i många andra länder.

Den senaste utvärderingen visade särskilt på svårigheterna att särskilja effekterna på skogsbruket från olika påverkansfaktorer. Det är därför viktigt att inför nästa utvärdering av skogspolitiken utveckla formerna för utvärderingen och metoderna att särskilja olika faktorer påverkan.

3.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för 2001 avseende Skogsvårdsorganisationen. Ekonomistyrningsverket har gett Skogsstyrelsen högsta betyg, *Fullt tillfredställande*, i sin EA-värdering.

3.8 Budgetförslag

3.8.1 41:1 Skogsvårdsorganisationen

Tabell 3.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor			
2001	Utfall	290 757	Anslags-sparande 6 837
2002	Anslag	290 944	Utgifts-prognos 296 100
2003	Förslag	300 991	
2004	Beräknat	307 650 ¹	

¹ Motsvarar 301 175 tkr i 2003 års prisnivå.

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen som är central förvaltningsmyndighet för skogsfrågor och chefsmyndighet för skogsvårdsstyrelserna.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.3 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkter - kostnader)
Utfall 2001	-	213	100	113
Prognos 2002	-	200	300	-100
Budget 2003	-	200	250	-50

Tabell 3.4 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkter - kostnader)
Utfall 2001	324 555	322 233	2 322
(varav tjänsteexport)	9 174	9 846	-672
Prognos 2002	299 800	298 055	1 745
(varav tjänsteexport)	10 000	9 700	300
Budget 2003	297 000	300 000	-3 000
(varav tjänsteexport)	10 000	9 700	300

Utfallet av uppdragsverksamheten åren 2001 och 2002 är till största del beroende av de insatser som görs inom arbetsmarknadspolitikens ram.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer anslagsbehovet för 2003 till 301 175 000 kronor. Den pågående försöksverksamheten med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län innebär bl.a. att skogsvårdsstyrelsen har inordnats i länsstyrelsen till och med år 2006. För utförande av arbetet med miljö kvalitetsmålet Levande skogar vid Länsstyrelsen i Gotlands län föreslår regeringen därför att från och med 2002 överförs 184 000 kronor från anslaget 41:1 Skogsvårdsorganisationen till anslaget 32:1 Länsstyrelserna m.m. För budgetåret 2004 beräknas anslagsbehovet till 307 650 000 kronor.

Regeringen bedömer att ökade ambitioner inom EU om ökat samarbete kring skogsfrågor kommer att ställa större krav på svenskt engagemang. Kostnaderna för EU-arbetet kommer därmed att öka för såväl Regeringskansliet som

centrala myndigheter om Sverige skall ha en aktiv och ledande roll i frågor som berör skogs-
näringsen och den internationella skogspolitiken.
Därutöver har anslagsnivån justerats i syfte att
begränsa statlig konsumtion, se volym 1, avsnitt
6.2.1, vilket innebär en minskning med 2 123 000
kronor för 2003.

**Tabell 3.5 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 41:1
Skogsvårdsorganisationen**

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	290 944	290 944
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	-2 123	-2 170
Pris- och löneomräkning ¹	7 591	14 195
Övrigt	4 579	4 869
Förslag/beräknat anslag	300 991	307 838

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget.

3.8.2 41:2 Insatser för skogsbruket

Tabell 3.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2001	159 570	57 349	
2002	Anslag	220 700	233 919
2003	Förslag	225 700	
2004	Beräknat	180 700	

Anslaget som disponeras av Skogsstyrelsen
täcker kostnaderna för statsbidrag enligt förord-
ningen (1993:555) om statligt stöd till skogs-
bruket och förordningen (2000:577) om stöd för
miljö- och landsbygdsåtgärder. Anslaget finan-
sierar bidrag till sådant ädellövskogsbruk som
regleras särskilt i skogsvårdslagen (1979:429)
och vissa natur- och kulturmiljövårdsåtgärder.
Vidare täcker det statens kostnader för biotop-
skydd, naturvårdsavtal och försöksverksamhet
med skogsmarkskalkning m.m.

Anslaget finansierar sedan sin tillkomst år
1994 vissa administrationskostnader hos Skogs-
vårdsorganisationen. Dessa kostnader får när det
gäller de förordningsreglerade statsbidragen
uppgå till högst 2 miljoner kronor för 2003.
Utfallet för 2001 uppgick till 1,4 miljoner
kronor. Därtill kommer Skogsvårdsorganisa-
tionens kostnader för naturvårdsavtal och bio-
topskydd, som får uppgå till högst 37 miljoner
kronor under 2003.

Anslagssparandet består till största delen av
beslutade men ännu ej utbetalade stöd. Bl.a. för-
sköts bidragsutbetalningar avseende stödet till
ädellövskog till 2002 till följd av att notifieringen
av stödet hos EU blev klar först i januari 2002.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av vad regeringen föreslagit i pro-
positionen *Svenska miljömål – delmål och
åtgärdsstrategier* (prop. 2000/01:130) bör extra
insatser göras för biotopskydd och naturvårds-
avtal även under 2003. Regeringen avser
behandla utvärderingen och Skogsstyrelsens
förslag till åtgärder i en skogspolitisk propo-
sition som avses presenteras i början av mandat-
perioden, och avser där återkomma med övervä-
ganden som föranleds av utvärderingen.

Anslaget bör liksom hittills till viss del kunna
disponeras för Skogsvårdsorganisationens admi-
nistrationskostnader, även vad gäller sådana
kostnader direkt som är relaterade till biotop-
skydd och naturvårdsavtal.

**Tabell 3.7 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 41:2
Insatser för skogsbruket**

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	220 700	220 700
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	5 000	-40 000
Förslag/beräknat anslag	225 700	180 700

3.8.3 41:3 Internationellt skogssamarbete

Tabell 3.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2001	969	1 017	
2002	Anslag	1 405	1 579
2003	Förslag	1 405	
2004	Beräknat	1 405	

De utgifter som belastar anslaget är bl.a. alleuro-
peiskt skogssamarbete, uppföljning av FN:s
miljö- och utvecklingskonferens i Rio de Janeiro
1992 och vissa projektkostnader och resekos-
tnader vid deltagande i Internationella tropiska
timmerorganisationen.

Regeringen har beslutat att 1 miljon kronor av
anslagssparandet år 2001 skall dras in.

Regeringens överväganden

För budgetåret 2003 bedöms anslagsbehovet till 1 405 000 kronor. För budgetåret 2004 beräknas anslagsbehovet vara oförändrat. Under 2003 kommer bl.a. det alleuropeiska skogssamarbetet, det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet samt Sveriges deltagande på Världskongressen att kräva ökade medel inom anslaget.

3.8.4 41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning

Tabell 3.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Utfall	1 962	Anslags- sparande	5 582
2002	Anslag	6 000	Utgifts- prognos	9 986
2003	Förslag	6 000		
2004	Beräknat	6 000		

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen och används för kartläggning av skogens miljötillstånd på över 200 observationsytor spridda över landet. Den nationella delen av finansieringen av denna verksamhet sker över anslaget Skogsvårdsorganisationen.

Regeringens överväganden

För budgetåret 2003 bedöms anslagsbehovet till 6 000 000 kronor. För budgetåret 2004 beräknas anslagsbehovet vara oförändrat.

4 Djurpolitik

4.1 Omfattning

Politikområdet omfattar verksamhet som avser djur människan håller samt den del av faunavärden som avser viltvård.

Verksamheten inom djurskydds- och djurhälsoområdet syftar till att upprätthålla ett gott hälsotillstånd och ett gott djurskydd bland husdjur, sällskapsdjur, försöksdjur, vilda djur som hålls i fångenskap eller som används som försöksdjur samt att begränsa användningen av försöksdjur. Verksamheten syftar också till att verka för sunt och bra djurfoder, vilket är viktigt för djurens hälsotillstånd liksom för livsmedelskvaliteten. Likaså utgör hanteringen av animaliskt avfall i Sverige en viktig gren av verksamhetsområdet. Syftet är att ha ett helhetsgrepp från det första ledet i produktionen till det slutgiltiga livsmedlet.

Djurområdet omfattar verksamhet vid Jordbruksverket med distriktsveterinärorganisationen, Statens veterinärmedicinska anstalt, Livsmedelsverket, Centrala försöksdjursnämnden, Veterinära ansvarsnämnden, Naturvårdsverket och Sametinget samt länsstyrelserna.

Inom politikområdet Djurpolitik disponerar Jordbruksverket medel för att genomföra skärpta djurskyddskrav och djurskyddsfrämjande åtgärder samt för forskning och utveckling vad gäller sådana åtgärder (anslag 42:3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder*). Dessutom disponeras medel till beredskap mot och förebyggande och bekämpande av smittsamma djursjukdomar, obduktioner samt till olika kontroll- och bekämpningsprogram när det gäller framför allt nötkreatur, svin, fjäderfå, får, getter och fisk (anslag 42:5 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar*).

Jordbruksverkets veterinära fältverksamhet upprätthålls genom den statliga distriktsveterinärorganisationen med cirka 250 distriktsveterinärer fördelade över hela landet (anslag 42:2 *Bidrag till distriktsveterinärorganisationen*). Verksamheten utgår från cirka 80 veterinärstationer.

På uppdrag av Jordbruksverket genomför Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) analyser och tester för att en för Sverige god beredskap och djurhälsostatus skall kunna säkerställas. SVA är veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan för myndigheter och enskilda och utreder bl.a. smittsamma djursjukdomars uppkomst, orsak och spridningssätt. Jordbruksverkets och SVA:s uppgifter är att uppnå och vidmakthålla en god djur- och folkhälsa. Arbetet bedrivs genom förebyggande, diagnostiserande och bekämpande av infektionssjukdomar hos djur. SVA medverkar vid utbrott av epizootiska sjukdomar och ansvarar för Zoonoscenter i Sverige. SVA är veterinärmedicinskt centrallaboratorium och svenskt referenslaboratorium enligt EG:s zoonosdirektiv.

Centrala försöksdjursnämndens (CFN) uppgift är att samordna och ansvara för frågor som rör försöksdjur i syfte att begränsa antalet djur som används i djurförsök. CFN skall därvid bl.a. samverka med andra myndigheter, organ och forskare i syfte att få andra metoder än djurförsök accepterade inom forskning och vid testning. CFN skall vidare följa de sju djurförsöksetiska nämndernas arbete. Nämnderna skall godkänna användningen av försöksdjur från etisk synpunkt. CFN skall bidra till en effektiv, enhetlig och god etisk prövning av ansökningar om planerade djurförsök som de djurförsöksetiska nämnderna har att ta ställning till.

CFN lämnar finansiellt stöd till forskningsprojekt inom områden som bedömts som särskilt viktiga för att nå försöksdjursbesparande effekter.

Naturvårdsverkets och Sametingets uppgifter är att lämna bidrag till åtgärder för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada enligt viltskadeförordningen (2001:724).

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Djurpolitik

Miljoner kronor

	Utfall 2001	Anslag 2002 ¹	Utgifts- prognos 2002	Förslag anslag 2003	Beräknat anslag 2004
42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt	95	101	100	103	95
42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	86	88	88	89	91
42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	26	23	23	23	23
42:4 Centrala försöksdjursnämnden	8	13	13	18	24
42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	122	110	110	107	107
42:6 Ersättningar för viltskador m.m.	72	88	83	84	83
42:7 Djurskyddsmyndigheten	0	28	0	20	21
Totalt för politikområde Djurpolitik	407	450	417	445	444

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget i samband med 2002 års ekonomiska vårproposition och förslag till tilläggsbudget i denna proposition.

4.3 Mål

Målet för djurpolitiken är ett gott djurskydd och ett gott djurhälsotillstånd bland djur i människans tjänst och att viltstammarna förvaltas på ett sådant sätt att oacceptabla skador på människor och egendom inte uppstår.

4.4 Politikens inriktning

Målet nås bl.a. genom:

- förbättring av djurskyddet,
- kontroll av att det i Sverige inte tillverkas och/eller marknadsförs foder som är skadligt för djur, människor eller miljö,
- förebyggande, diagnostiserande och bekämpande av sjukdomar hos djur,
- bibehållen god smittsituation beträffande livsmedelsburna zoonoser, t. ex. salmonella,
- övervakning av resistensläget och antibiotikaförbrukningen inom djurhållningen,
- samordning av försöksdjursverksamheten i syfte att begränsa antalet djur som används i djurförsök,
- stöd till forskning samt utbildnings- och informationsinsatser,
- säker hantering av animaliskt avfall,
- att populationen av vilda fåglar och däggdjur hålls på en sådan nivå att en god bevarandestatus upprätthålls och att oacceptabla skador av vilt inte uppkommer.

Djurskydd och djurhälsa

Det svenska synsättet när det gäller djurhälsa och djurskydd är präglat av höga etiska ambitioner. Den svenska grundtanken är att omgivningen som djuren placeras i skall göras så djurvänlig som möjligt i syfte att djuren skall må bra, ha god hälsa och ges möjlighet att tillfredsställa sina behov av naturligt beteende. Att värna om djurs välbefinnande säkrar dessutom en god livsmedelskvalitet och ger en förbättrad folkhälsa.

Avelsverksamheten bör inte enbart syfta till att förbättra produktionsegenskaperna utan även syfta till att ge djuren ett friskt liv samt att ta tillvara och bevara det genetiska kulturarvet.

Transporter bör vara så korta som möjligt och ske under så lite stress som möjligt för djuren. Även i slakterier måste djurskyddet vara bra och djuren behandlas väl. Djurhållning innebär ett ansvar. De som handhar djur måste vara medvetna om och ha kunskaper om djurs behov. Härigenom skapas en djurhållning vars goda djurmiljö är en förutsättning för bl.a. ett lågt användande av antibiotika i djurskötseln.

Djurskyddet är prioriterat och en väl fungerande tillsyn har särskilt hög prioritet. Sverige arbetar ständigt med att se över djurskyddslagen (1988:534) och djurskyddsförordningen (1988:539) för att anpassa reglerna efter djurens behov i så stor utsträckning som möjligt.

Sverige har ett mycket gott smittskyddsläge. Att behålla och förbättra denna unika situation är synnerligen angeläget. Den svenska modellen bygger i hög grad på förebyggande smittskydd. Kontroll- och bekämpningsprogrammen och annat förebyggande arbete spelar en stor roll i detta sammanhang. En bra djurskötsel och god hygien i djurhållningen ger också hög livsmedelskvalitet. Det är inte bara i livsmedelsindustrin och i butikerna som det krävs rätt hantering för att ett livsmedel skall vara en bra produkt. Redan från första ledet i produktionen krävs noggrannhet och eftertanke. För att exempelvis få fram en bra köttprodukt krävs att djuret föds upp rätt och ges ett sunt och bra foder, som varken innehåller kadavermjöl, tillväxtbefrämjande antibiotika eller andra olämpliga tillsatser. En välgrundad etik i djurhållningen har dessutom stor betydelse för hur konsumenterna värdesätter livsmedlen. En god djurhållning ger också förutsättningar för en lönsam livsmedelsproduktion och kan vara avgörande för konsumenternas förtroende.

Viltvård

Viltvården syftar till att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet samt att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna.

Risken för viltskador skall i första hand motverkas genom skadeförebyggande åtgärder och i andra hand genom jakt. Om det är uppenbart oskäligt att den skadelidande själv svarar för hela kostnaden kan ersättning erhållas ur anslaget 42:6 *Ersättning för viltskador m.m.*

4.5 Insatser

4.5.1 Insatser inom politikområdet

Sverige har lyft fram frågorna om vad som är god djurhållning, vilket egenvärde djur har och vilket moraliskt ansvar som människan har att behandla djur väl.

Den offentliga djurskyddstillsynen förstärks genom samverkan mellan olika myndigheter t.ex. genom att besiktningsveterinärens kompetens och närvaro tas tillvara i slakteriet. Alla veterinärer, inklusive besiktningsveterinärer, har fått skyldighet att anmäla brister i djurskyddet.

Riksdagen har den 22 maj 2002 antagit regeringens förslag om ändring i djurskyddslagstiftningen enligt förslag i propositionen Ändringar i djurskyddslagen m.m. (prop. 2001/02:93, bet. 2001/02:MJU:20, rskr. 2001/02:257). Beslutet innebär i korthet följande:

- kravet på att djur skall hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sätt som ger dem möjlighet att bete sig naturligt skall fortsättningsvis gälla alla djur som omfattas av lagen,
- de krav som idag ställs på stall och andra förvaringsutrymmen för djur skall i fortsättningen också gälla hägn,
- regeringen eller – efter regeringens bemyndigande – Jordbruksverket får bl.a. rätt att föreskriva om villkor för och förbud mot viss djurhållning och villkor för och förbud mot försäljning eller annan överlåtelse av djur,
- injektioner skall, med viss undantagsmöjlighet, inte få ges till djur utan veterinärs anlitan och endast om det är befogat av veterinärmedicinska skäl,
- straffbestämmelserna skärps,
- bestämmelserna om förbud mot att hålla djur och om omhändertagande av djur skärps, dvs. skall kunna tillämpas i flera fall. Dessutom blir det en skyldighet för myndigheterna att gripa in i vissa fall i stället för som i dag en möjlighet.

Ändringarna i lagen träder i kraft den 1 januari 2003.

Propositionen (2001/02:189) En ny djurskyddsmyndighet lämnades till riksdagen den 10 juni 2002. Den nya myndigheten skall enligt förslaget ha ett övergripande ansvar för djur-

skyddstillsynen. Enligt propositionen skall myndigheten även ha det totala ansvaret för djurskydd beträffande icke-livsmedelsproducerande djur inklusive försöksdjur.

Regeringen tillkallade den 1 mars 2001 en särskild utredare med uppgift att utreda och föreslå åtgärder för att förhindra onödiga respektive långa djurtransporter samt att stimulera slakt av djur för konsumtion nära den plats där de föds upp. Utredaren skall även kartlägga hur transportvägarna går inom EU och vilka faktorer som styr var slakt äger rum, m.m. Uppdraget skall redovisas vid årsskiftet 2002–2003.

I oktober 2001 överlämnade regeringen till riksdagen en skrivelse om användning av försöksdjur. I denna beskrivs hela försöksdjuranvändningen i Sverige. I skrivelsen betonas att användningen av försöksdjur skall begränsas så långt det är möjligt, men att den fortfarande är nödvändig för att bland annat utveckla nya läkemedel och behandlingsmetoder.

En utredning av förutsättningarna för djurförsöksetisk prövning pågår. Utredaren skall analysera de etiska bedömningsgrunder som nu tillämpas och överväga förbättringar av prövningen. I uppdraget ingår även att beskriva verksamheten med framställning av genetiskt modifierade djur och särskilt belysa de etiska frågor som kan uppkomma i samband med användning av bl.a. genetiskt modifierade djur samt om möjligt utreda i vilken omfattning sådana djur är utsatta för lidande. Uppdragen skall redovisas den 1 november 2002 respektive den 8 januari 2003.

I januari 2001 presenterades betänkandet Alternativmedicinska behandlingsmetoder för djur. Utredarens uppgift var att allsidigt belysa alternativmedicinska behandlingsformer för djur och föreslå åtgärder för att säkerställa att djur inte utsätts för onödigt lidande. Utredningen har remissbehandlats. Beredning av remissvaren och utredarens förslag pågår för närvarande.

Jordbruksministern uppdrog den 15 december 2000 till en särskild utredare att utreda behovet av en utökad kapacitet för omhändertagande av animaliskt högriskavfall och specificerat riskmaterial (SRM). Näringen, dvs. slakterierna och djuruppfödarna, som är ansvariga för att avfallet omhändertas, arbetar för närvarande med att genomföra utredarens förslag. Regeringen har anslagit 3 miljoner kronor för att påskynda utvecklingen av metoder för destruktion av animaliskt avfall.

Efter en ändring av lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m. år 2001 kan samhället numera omhändertada kadaver hos en enskild djurägare på dennes bekostnad. Detta för att undvika att kadaverinsamlingen fördröjs.

På hästområdet har flera viktiga åtgärder vidtagits. Som exempel kan nämnas att utbildningen av hovslagare i tillräcklig omfattning har säkerställts och arbete med ett system för godkännande av hovslagare pågår hos Jordbruksverket. Regeringen har också i sin proposition Ändringar i djurskyddslagen, m.m. (prop. 2001/02:93) föreslagit en rad ändringar som särskilt berör hästar och hästhållning i landet.

EG:s TSE-förordning, som innehåller samtliga bestämmelser beträffande bekämpning och utrotning av TSE-sjukdomar (TSE är ett samlingsnamn för bl.a. BSE och scrapie), beslutades under det svenska ordförandeskapet i EU.

BSE var en stående punkt på agendan vid samtliga jordbruksråd under våren 2001. Med hänsyn till den gynnsamma situationen, bl.a. på grund av Sveriges tidigare förbud mot kadavermjöl i djurfoder, tilläts Sverige ha en lägre omfattning av BSE-testning än andra länder. Under våren 2001 testades i Sverige alla riskdjur bland nötkreatur, men från den 1 juli 2001 även 10 000 stickprovvis uttagna nötkreatur över 30 månaders ålder från normalslakten, medan övriga medlemsstater testade samtliga normalslaktade djur över 30 månaders ålder. Kostnaderna för kontrollen i Sverige beräknas till cirka 35 miljoner kronor på årsbasis. För att möta dessa utökade krav är ett nytt säkerhetslaboratorium under uppbyggnad av SVA.

För att komma till rätta med problemen med framför allt farliga hundar tillsattes i februari 2002 en utredning för att kartlägga de problem som finns med hundar i samhället. Utredaren skall föreslå åtgärder för att avhjälpa de problem som uppstår på grund av bristande ägaransvar. Utredaren skall även utvärdera dagens testmetoder för identifiering av farliga hundar, kartlägga vilka egenskaper som karaktäriserar dessa hundar samt utreda de bakomliggande orsakerna till förekommande problem samt kartlägga i vilken omfattning och på vilket sätt ägare till farliga hundar bidrar till problemen. Utredningen skall presentera sitt betänkande senast den 31 mars 2003.

4.6 Resultatbedömning

Målet för politikområdet är ett gott djurskydd och ett gott hälsotillstånd bland djur i människans tjänst och att viltstammarna förvaltas på ett sådant sätt att oacceptabla skador på människor och egendom ej uppstår.

De indikatorer som används för att uppvisa ett gott djurskydd och en god djurhälsa är utvecklingen av antalet hälsokontroller, sjukdoms- och anmärkningar för olika djurslag samt efterlevnaden av djurskyddslagstiftningen genom antalet anmärkningar och anmälningar utifrån tillsynen av djurskyddslagen. Förbättringar av djurskyddet mäts även genom antalet förprovade djurplatser, antalet försöksdjur och utveckling av alternativa metoder till djurförsök.

Indikatorer för att uppnå en god djurhälsa är bl.a. anslutningsgraden till de frivilliga kontroll- och bekämpningsprogrammen, läkemedelsförbrukningen, registrering av sjukdomsförekomst och antalet behandlingar.

4.6.1 Resultat

Resultatinformation rörande djursjukdomar

År 2001 dominerades av utbrotten av mul- och klövsjuka i Storbritannien och BSE-frågan. Djursjukdomssituationen i Sverige var jämförelsevis lugn under år 2001. På grund av mul- och klövsjukeutbrotten pågick dock arbete med föreskrifter och tillståndsgivning bl.a. gällande transport till slakt för att minimera eventuella risker. Ett begränsat utbrott av Newcastlesjuka påvisades i södra delen av landet.

Händelserna år 2001 inom EU har på ett tydligt sätt visat hur viktigt det är för enskilda länder att ha en mycket god beredskap mot epizootier och andra allvarliga smittsamma djursjukdomar inklusive zoonoser. Det har nu tydliggjorts hur den fria rörligheten av varor och tjänster inom EU, vilken innefattar handel med djur och djurprodukter, kan innebära risk för spridning av sjukdomar. Jordbruksverket har påbörjat ett beredskapsprojekt i syfte att förbättra samarbetet mellan berörda myndigheter och utarbetar en omfattande beredskapsplan anpassad för stora utbrott.

Det goda svenska djurhälsoläget har kunnat behållas under år 2001. Genom epizooti- och

zoonoslagarna, som trädde i kraft den 1 oktober 1999, har en förstärkning i smittskyddsarbetet skett genom att djurägarens anmälnings-skyldighet vid misstänkt sjukdom skärpts samtidigt som den enskilde djurägaren och jordbruksnäringen fått ta ett större ekonomiskt ansvar för sjukdomsbekämpningen än tidigare. Ersättning har utbetalats på grund av statliga ingripanden enligt epizootilagen (1999:657) med 5,1 miljoner kronor under år 2001, jämfört med 13,6 miljoner kronor under år 2000 och 25,8 miljoner kronor under år 1999.

En indikator för utvecklingen av sjukdomsläget i landets djurbesättningar är den registrering av sjukdomsförekomst som sker. Andelen slaktsvin med anmärkningar vid slakt har minskat stadigt från 27,3 procent år 1997 till 21,7 procent år 2001. Antalet mastitbehandlade mjölkkor är i stort sett oförändrat.

Exempel på de frivilliga kontrollprogram som bedrevs under år 2001 var för paratuberkulos hos nötkreatur, PRRS (Porcine reproductive and respiratory syndrome) hos svin och CAE (Caprine artrit encephalit) hos getter. I juli 2001 startades också ett frivilligt kontrollprogram för campylobacter i slaktkycklingsbesättningar. Anslutningsgraden till det frivilliga kontroll- och bekämpningsprogrammet för två fisksjukdomar är fortsatt hög. Förbrukningen av läkemedel i fiskodlingsnäringen minskar kraftigt.

Jordbruksverket genomför en aktiv övervakning av sjukdomarna BSE och scrapie i enlighet med beslut av EG-kommissionen. Under år 2001 har totalt 28 079 BSE-undersökningar gjorts varav 22 070 var nötkreatur som självdött eller avlivats. Vidare testades 181 nötkreatur i samband med obduktion, 1 395 vid sanitetsslakt och 4 433 vid normalslakt. Inget fall av sjukdomen har konstaterats. Under år 2002 inleds övervakningsprogram avseende scrapie. Sverige skall testa cirka 6 000 får.

Världshälsoorganisationen (WHO) har uttalat att ökad antibiotikaresistens är ett av de stora hoten mot folkhälsan. Ökningen beror på en okritisk antibiotikaanvändning inom olika områden. För djur är antibiotikaresistens i första hand ett hot mot djurhälsan men antibiotikaresistenta bakterier och resistensgener kan också spridas mellan djur och människor. Övervakning av resistensläget och antibiotikaförbrukningen nationellt och internationellt är en grundförutsättning för att man skall kunna bromsa resistensutvecklingen. Två miljoner kronor av

SVA:s budget disponeras till att följa resistensutvecklingen avseende antibiotika inom olika former av djurhållning. Resistensutvecklingen redovisas årligen i rapporten Svensk Veterinär Antibiotika Resistens Monitoring (SVARM).

Resistensläget i Sverige är jämförelsevis gott men ökat resande och handel med djur och livsmedel över nationsgränser innebär risk för att nya resistensgener sprids till bakterier hos djur och människor i landet.

De extra budgetmedel som tilldelats SVA för åren 2001–2003 för smittskydd i kretslopp och ökad fodersäkerhet i syfte att främja ekologisk produktion har använts till att finansiera tjänster inom berörda områden samt till nya forskningsprojekt. Ett av projekten avser hygieniska risker i vallfoder efter gödsling med organiska restprodukter. De ökade resurserna skall främja förutsättningarna för såväl ekologisk produktion som för kretsloppet av organiskt avfall. Arbetet har delrapporterats i september 2002 och SVA kommer att ytterligare arbeta med kunskapsuppbyggnad inom områdena för att utveckla grundkompetensen som ökar förutsättningarna för deltagande i forsknings- och utvecklingsprojekt på EU-nivå.

Resultatinformation rörande djurhälsovård och djurskydd

Distriktsveterinärorganisationen (DVO) har målsättningen att öka de förebyggande insatserna på besättningsnivå och därigenom minska problemen för de enskilda djuren. Veterinärinsatserna i Sverige utvecklas alltmer mot sjukdomsförebyggande åtgärder. Detta är ett bra sätt att förbättra djuromsorg och ekonomi samt minska användningen av läkemedel. När det gäller debiterade behandlingar fortsätter dessa att minska när det gäller animalieproducerande djur medan profylaxen ökar. Sällskapsdjuren har kraftigt ökat i antal i landet och en effekt av det är att också antalet behandlingar på sällskapsdjur ökar. Särskilt påtaglig är ökningen av antalet hästar liksom antalet fall av behandling av häst.

Det ekonomiska resultatet i DVO var negativt vid halvårsskiftet 2001 men har sedan dess gradvis förbättrats. Resultatet beräknas för år 2002 vara i balans.

Den totala förbrukningen av läkemedel som distribueras via foder har minskat kraftigt jämfört med år 1999, trots att en successiv minskning skett redan under de närmast föregående åren. En fullständig rapport över läkemedels-

användning i foder för samtliga djurslag och relaterat till den totala fodertillverkningen presenteras i Jordbruksverkets rapportserie. Inga förhöjda halter av aflatoxin i foder har påträffats i 338 provtagna importerade råvarupartier och inga prover har visat förhöjda halter av tungmetaller vid provtagning på mineral/vitamin-foder samt råvaror med animaliskt ursprung.

Jordbruksverket rapporterar att andelen hälsokontrollerade slaktsvin visar en ökning även under år 2001 och omfattar 80 procent av totala antalet uppfödda slaktsvin. Under år 2000 hälsokontrollerades 78 procent. Slaktsvinkontrollen vänder sig till dem som föder upp mer än 300 slaktsvin per år. Antalet svin har minskat med cirka 30 000 och antalet anslutna svinbesättningar har minskat med nära 100. Andelen hälsokontrollerade kor ligger på 83 procent. Under år 2000 uppgick andelen till 86 procent. Totalantalet kor har minskat i Sverige med 9 150 under år 2001. Antalet besättningar anslutna till nöthälsövården har ökat med 324, från 248 år 2000 till 572 år 2001. Rapporteringen om sjukdomsanmärkningar i anslutna besättningar anger en minskning för såväl svin som nöt, vilket innebär en positiv tendens.

Antalet får har ökat i landet med närmare 20 000. Anslutningen till färkontroll och färhälsövården ligger kvar på samma nivå, 14 procent som tidigare år. I det obligatoriska fiskhälsokontrollprogrammet ingår de fiskodlingar som har en årsproduktion över 5 ton.

I Sverige fanns i juli 2002 cirka 5 000 000 värphöns. Ekologiskt hållna höns beräknas uppgå till cirka 200 000 under år 2002.

Den omfattande omställningen från gamla burar till godkända inhysningssystem går snabbt framåt och nu befinner sig över hälften av de svenska värphönsen i tillåtna inhysningssystem.

När det gäller inredda burar (en hönsbur i vilken det finns sittpinne, rede och sandbad) är tre modeller godkända och ytterligare ett fabrikat av inredda burar provas av Jordbruksverket för godkännande från djurskydds- och djurhälsosynpunkt enligt reglerna för ny teknikprovning.

Tidigare fanns inte tillräckligt med alternativa system att tillgå på marknaden. För att hålla hönsen i gamla, oinredda, burar krävs att Jordbruksverket har medgett dispens. Dispens har beviljats under förutsättning att producenterna kunnat visa att vederbörande köpt ett nytt inhysningssystem men inte kunnat få detta

levererat i tid. Dispenserna är tidsbegränsade och för de allra flesta stallavdelningarna löper dispenserna ut det sista kvartalet 2002. Sedan augusti 2002 är det inte längre möjligt att få dispens.

Kommunernas återrapporteringar av djurskyddstillsynen visar att verksamheten ökat något och antalet förelägganden, förbud och omhändertagande har stigit de senaste åren. Antalet anmälningar till åtal har också ökat. Antalet besökta tillsynsobjekt ligger kring 15 000 per år. Länsstyrelsernas beslut om omhändertagande av djur har ökat något och uppgick år 2000 till 164 medan antal beslut om förbud att ha hand om djur uppgick till 38.

Resultatinformation rörande försöksdjursprovning

Under år 2001 behandlade de djurförsöksetiska nämnderna 1 552 ansökningar om planerade djurförsök. 31 ansökningar avslogs, övriga godkändes, varav 221 godkändes av nämnderna efter en modifiering.

Jämfört med år 2000 minskade försöksdjursanvändningen enligt EU:s och Europarådskonventionens definition av djurförsök under år 2001 med cirka 10 000 möss medan användningen av råttor minskade med 6 000 djur. Totalt användes 270 000 försöksdjur i Sverige. Användningen är den lägsta på 12 år.

CFN:s finansiella stöd till forskning har under budgetåret 2002 uppgått till 4,03 miljoner kronor till 32 forskningsprojekt. Stöden har i likhet med tidigare år främst riktats mot forskningsområden som bedömts vara särskilt viktiga för att nå försöksdjursbesparande effekter.

CFN har även under år 2001 träffat överenskommelser med läkemedelsföretag om finansiellt stöd för CFN:s forskningsbeviljande verksamhet. Överenskommelserna omfattade under år 2001 sammanlagt 1,6 miljoner kronor.

I budgetpropositionen för år 2002 avsattes 5 miljoner kronor extra för år 2002 för att främja utvecklingen av alternativa försöksdjursmetoder. För år 2003 beräknades 10 miljoner kronor och för år 2004 15 miljoner kronor för ändamålet.

CFN fick samtidigt i uppdrag att redovisa en utförlig strategi för hur det utökade anslaget skall användas för att utveckla alternativa metoder till djurförsök. Uppdraget redovisades den 1 maj 2002. Strategiplanen möjliggör att flera nya angelägna områden kan utvecklas under de kommande årens forskningsinsatser. Regeringen har redan initierat det som

Bioteknikkommitteén har efterfrågat i utredningen Att spränga gränser (SOU 2000:103) vad avser extra medel till särskilda program som stimulerar andra metoder som kan ersätta användningen av försöksdjur.

4.6.2 Analys och slutsatser

Regeringen och de svenska myndigheterna på djurområdet, i synnerhet Jordbruksverket och SVA, har under år 2001 arbetat vidare med principen att det föreligger ett tydligt samband mellan det sätt på vilket jordbruket och djurhållningen bedrivs och kvaliteten hos de livsmedel som produceras. Satsningarna på förebyggande djursjukvård och kontrollprogrammen inom animalieproduktionen har bidragit till det framgångsrika arbetet. Det svenska arbetet med djurhälsa och djurskydd har därvid förstärkts.

De senaste årens arbete med etik i djurhållningen har mött stort gensvar. Till ett etiskt ansvarsfullt förhållande till djuren hör utveckling av djurskyddet och bekämpandet av djursjukdomar. Djurskydd och djuretiska aspekter skall vara en självklar beståndsdel i den framtida jordbrukspolitiken för att bidra till säkrare livsmedel och skapa en god folkhälsa.

Arbetet med att förbättra ekonomin i DVO har varit framgångsrik. Rekryteringssituationen inom veterinärsektorn inger dock oro för framtiden.

EU:s nya livsmedelsmyndighet European Food Safety Authority (EFSA) kommer att få en central roll för gemenskapens arbete med riskvärderingar som underlag för beslut som omfattar livsmedelssäkerhet. Det är angeläget att Sverige samordnar sina myndighetsresurser för att delta i gemenskapens arbete. Underlagen från riskvärderingar ger information av betydelse för valet av bekämpningsåtgärder, som i slutändan vilar på politiska beslut. För att nå framgång bör möjligheten till intensifierad samverkan mellan Jordbruksverket, SVA, Livsmedelsekonomiska institutet och Livsmedelsverket kartläggas för att få till stånd en gemensam satsning för sektorn och för att den samlade kompetensen bättre skall kunna möta framtida utmaningar. Erfarenheter kan dras från BSE-krisen och mul- och klövsjukesutbrotten som visade på kunskapsbrister vad gäller riskidentifiering och riskkaraktärisering.

Det är också viktigt att det goda smittskyddsläget upprätthålls. Detta sker bl.a. med hjälp av bekämpande av de epizootiska sjukdomarna. Epizootilagens ersättningsregler är viktiga i detta sammanhang. Erfarenheterna av mul- och klövsjukesutbrotten i EU visar att det är nödvändigt att ha en i förväg klart utarbetad strategi för hantering av stora landsomfattande utbrott av epizootiska sjukdomar. Handeln med djur och kontakterna med övriga medlemsstater ökar uppenbart risken för utbrott av smittsamma djursjukdomar. Vid ett sådant utbrott ställer EU krav på en effektiv bekämpning och det är viktigt att kunna leva upp till de kraven. Jordbruksverket har påbörjat arbetet med att tillskapa en nationell strategi i detta avseende och också involverat andra myndigheter i detta arbete såsom SVA, Livsmedelsverket, Rikspolisstyrelsen, Förvarsmakten, Beredskapsmyndigheten och Tullverket.

Inom kommissionen pågår arbete under hösten 2002 med klassificering av alla medlemsstater och tredje länder med avseende på BSE. Den hittills gällande klassificeringen av risken för BSE i Sverige har tack vare olika insatser som gjorts under tidigare år vad gäller djurhälsa och smittskydd inneburit lägre ställda krav på tester och lett till besparingar på minst 100 miljoner kronor på årsbasis.

EU:s nya lagstiftning kring djurfoder med krav på en s.k. öppen deklaration, dvs. att de ingående komponenterna i ett foder mer preciserat skall redovisas, ökar behovet av nya kontrollåtgärder. Metodkunskaper om hur man utför fullständig botanisk analys av foder saknas i landet och måste därför byggas upp. SVA har därutöver tagit initiativ till en diskussion med andra berörda myndigheter och experter om hur man bäst kan erbjuda en analys för den nationella kontrollen av GMO i foder.

Djurförsöksverksamheten och den djurförsöksetiska prövningen har enligt regeringens bedömning haft en stor betydelse för att uppnå en begränsning av antalet försöksdjur. Den bidrar också till en ökad etisk medvetenhet om frågor med anknytning till försöksdjursanvändning. Även CFN:s forskningsstöd för utveckling av alternativa metoder till djurförsök bedöms vara en betydelsefull faktor. CFN:s obligatoriska utbildning för all personal som använder försöksdjur eller som på annat sätt är knuten till djurförsöksverksamheten har inne-

burit att personalens kompetens höjts och kvaliteten på djuromsorgen inom forskningen förbättrats.

4.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har lämnat revisionsberättelser utan invändningar för SVA och CFN avseende räkenskapsåret 2001. (Jordbruksverket behandlas under avsnitt 5.7)

4.8 Budgetförslag

4.8.1 42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tabell 4.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2001	Utfall	94 542	2001	Anslags-sparande	4 761
2002	Anslag	101 472	2002	Utgifts-prognos	100 153
2003	Förslag	103 266			
2004	Beräknat	95 023 ¹			

¹ Motsvarar 92 952 tkr i 2003 års prisnivå.

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) är veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan för myndigheter och enskilda och utreder bl.a. smittsamma djursjukdomars uppkomst, orsak och spridningssätt. SVA:s uppgift är att uppnå och vidmakthålla en god djur- och folkhälsa. Arbetet bedrivs genom förebyggande, diagnostiserande och bekämpande av infektionssjukdomar hos djur. SVA medverkar vid utbrott av epizootiska sjukdomar och ansvarar för Zoonoscenter i Sverige. SVA är veterinärmedicinskt centrallaboratorium och svenskt referenslaboratorium enligt EG:s zoonosdirektiv.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.3 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2001	169 100	161 100	8 000
Prognos 2002	184 000	188 000	-4 000
Budget 2003	184 000	184 000	0

SVA:s verksamhet består av anslagsfinansierade myndighetsuppgifter och avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet och forskning. Verksamheten har år 2001 gått med ett överskott om 8,2 miljoner kronor.

Uppdragsverksamhetens intäkter har jämfört med föregående år ökat från 158 900 000 kronor till 169 100 000 kronor eller med drygt 6 procent. SVANOVA Biotech AB:s verksamhet har utgått och bolagiserats fr.o.m. den 1 januari 2001. Vid jämförelse mellan åren 2000 och 2001 måste hänsyn tas till att SVANOVA inte ingår i 2001 års siffror.

Regeringens överväganden

EG:s beslut om utökad BSE-testning, vilket trädde i kraft den 1 juli 2001, har inneburit att Jordbruksverket ställt ökade krav på SVA vad gäller laboratoriekapaciteten. SVA:s resurser för analysverksamheten har därför utökats. Ett smittskyddsklassat laboratorium är under uppbyggnad. Kostnaden för detta beräknas till 15 000 000 kronor. SVA har i tilläggsbudgeten i 2001 års ekonomiska vårproposition tilldelats 5 000 000 kronor för ändamålet och i 2002 års budgetproposition tilldelats motsvarande belopp. Resterande 5 000 000 kronor anvisas under år 2003.

Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion (se volym 1, avsnitt 6.2.1).

Regeringen beräknar anslagsbehovet för år 2003 till 103 266 000 kronor och för år 2004 till 95 023 000 kronor.

Tabell 4.4 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	101 472	101 472
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	2 522	4 839
Beslut	-728	-744
Överföring till/från andra anslag		-10 544
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	103 266	95 023

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.8.2 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen

Tabell 4.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2001	Utfall	85 753		0
2002	Anslag	87 553	Utgifts-prognos	87 553
2003	Förslag	89 392		
2004	Beräknat	91 330 ¹		

¹ Motsvarar 89 392 tkr i 2003 års prisnivå.

Anslaget disponeras för statens bidrag till distriktsveterinärorganisationen (DVO). Jordbruksverket är chefsmyndighet för DVO.

Länsstyrelsernas uppgifter beträffande samordning av åtgärder mot djursjukdomar och brister i djurskyddet inom länen följer Jordbruksverkets riktlinjer.

DVO är avpassad främst för att tillgodose behovet av sjuk- och hälsovård hos djur inom animalieproduktionen och hos hästar som används i jord- och skogsbruket. Om det finns djurskyddsskäl eller där annan veterinärvård inte kan anvisas, är en distriktsveterinär skyldig att även utöva djursjukvård för övriga husdjur. DVO skall i samarbete med bl.a. den av lantbruksnäringen organiserade hälsokontrollverksamheten medverka vid förebyggande åtgärder, delta i kontroll och bekämpningsprogram samt utföra officiella veterinäruppgifter.

DVO finansieras till största delen av uppdragsgivarna, dvs. i första hand djurägarna och i övrigt av anslag över statsbudgeten. Anslaget

belastas av kostnader för löner, varav kostnaderna för jourverksamhet utgör en betydande del samt för utbildning och gemensam administration för organisationen.

Under anslaget anvisas även medel för att minska avlägset boende djurägares veterinärkostnader för vård av jord- och skogsbrukets djur. Enligt förordningen (1994:1313) om avgifter vid veterinär yrkesutövning meddelar Jordbruksverket föreskrifter om avgifter vid sådan veterinär yrkesutövning som står under verkets tillsyn och som avser arbetsuppgifter som utförs av en distriktsveterinär eller av annan veterinär på grund av en föreskrift eller ett myndighetsförordnande.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.6 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2001	355 484	345 189	10 295
Prognos 2002	369 268	369 268	0
Budget 2003	380 524	380 524	0

Regeringens överväganden

Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion (se volym 1, avsnitt 6.2.1).

Regeringen beräknar anslagsbehovet till 89 392 000 kronor för år 2003 och till 91 330 000 kronor för år 2004.

Tabell 4.7 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	87 553	87 553
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	2 469	4 421
Beslut	-630	-644
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	89 392	91 330

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.8.3 42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tabell 4.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slags	Belopp	År	Slags	Belopp
2001	Utfall	25 722		Anslags-sparande	545
2002	Anslag	22 603		Utgifts-prognos	22 789
2003	Förslag	22 603			
2004	Beräknat	22 603			

Under anslaget anvisas medel för djurskyddsfrämjande åtgärder, bl.a. kostnader för provning från djurskyddssynpunkt av djurhållningssystem, inredningsdetaljer i stallar och utbildning i djurskyddstillsyn.

Under anslaget anvisas också medel för djurhälsovård i form av förebyggande hälsokontroll och till djursjukdatasystemet.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Det av EU till hälften medfinansierade stödet till biodlingen som i Sverige i huvudsak utnyttjas för bekämpande av bisjukdomar, totalt omfattande 4 000 000 kronor, beviljas för ett år i taget och löper i enlighet med EU:s budgetår under perioden den 16 oktober till den 15 oktober. Olika forskningsprojekt för att främja ett gott djurskydd och en god djurhälsa löper i regel under två till tre år. Detta innebär att staten behöver åta sig framtida förpliktelser som inte ryms inom ramen för redan beviljade anslag. Av denna anledning föreslås riksdagen att bemyndiga regeringen att under år 2003, i fråga om ramanslaget 42:3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder*, fatta beslut som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 11 100 000 kronor efter år 2003.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tabell 4.9 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2001	Prognos 2002	Beräknat 2003	Beräknat 2004	Beräknat 2005–
Utestående åtaganden vid årets början	7 765	11 048	7 150		
Nya åtaganden	16 422	6 394	12 594		
Infriade åtaganden	-13 139	-10 292	-8 644	-4 700	-6 400
Utestående åtaganden vid årets slut	11 048	7 150	11 100		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	5 600	12 100	11 100		

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 22 603 000 kronor för år 2003.

Tabell 4.10 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 42:3 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	22 603	22 603
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	22 603	22 603

4.8.4 42:4 Centrala försöksdjursnämnden

Tabell 4.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2001	Utfall	8 029		-308
2002	Anslag	13 002	Utgifts-prognos	12 833
2003	Förslag	18 106		
2004	Beräknat	23 731 ¹		

¹ Motsvarar 23 210 tkr i 2003 års prislivå.

Anslaget disponeras för Centrala försöksdjursnämndens förvaltningskostnader, forskning och utbildning med anknytning till försöksdjursanvändning och alternativa metoder till djurförsök.

Regeringens överväganden

I budgetpropositionen för år 2002 har för perioden 2002–2004 beräknats 5, 10 respektive 15 miljoner kronor, utöver tidigare budget, för att främja utvecklingen av alternativa försöksdjursmetoder. Utökningen av ramanslaget år 2003 skall användas till att stimulera utvärdering eller på annat sätt bidra till att alternativa metoder tas i praktiskt bruk. Den skall också bidra till att fler satsningar görs såväl inom grundforskning och tillämpad forskning som genom riktade insatser inom särskilt angelägna områden. CFN har utvecklat en strategi för hur det ökade anslaget skall användas för att utveckla alternativa metoder till djurförsök. Stöd till forskning, konferens- och seminarieverksamhet, utbildning och information med syfte att öka

möjligheterna att utveckla alternativa metoder och att sådana metoder tas i bruk planeras.

CFN:s verksamhet skall enligt regeringens förslag inordnas i den nya Djurskyddsmyndigheten. Det är angeläget att den kompetens och de erfarenheter som byggts upp vid CFN tas tillvara av den nya myndigheten. De medel som avses föras över till den nya djurskyddsmyndigheten skall disponeras av den nya myndigheten.

Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion (se volym 1, avsnitt 6.2.1).

Regeringen beräknar anslagsbehovet för år 2003 till 18 106 000 kronor och för år 2004 till 23 731 000 kronor.

Tabell 4.12 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 42:4 Centrala försöksdjursnämnden

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	13 002	13 002
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	167	463
Beslut	-128	-132
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt	5 065	10 398
Förslag/beräknat anslag	18 106	23 731

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.8.5 42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar

Tabell 4.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2001	Utfall	121 580		-3 175
2002	Anslag	110 100 ¹	Utgifts-prognos	110 396
2003	Förslag	107 100		
2004	Beräknat	107 100		

¹ Varav 3 000 tkr på tilläggsbudget i samband med 2002 års ekonomiska vårproposition.

Anslaget används för bekämpande av och beredskap mot smittsamma husdjursjukdomar, varvid ersättning lämnas enligt epizootilagen (1999:657) och zoonoslagen (1999:658) samt ersättningar till djurägare för smittskyddsutredningar med avseende på zoonosen EHEC. Vidare används anslaget för bidrag till obduktionsverksamhet samt för utveckling och genomförande av sjukdomskontroller.

Regeringens överväganden

Sverige beslutade att under år 2001 testa 20 000 självdöda, nödslaktade och avlivade nötkreatur för BSE. Ett EG-beslut som togs i juni 2001 innebär en utökning av testerna för svenskt vidkommande. Samtliga länder skall genomgå en BSE-klassificering under hösten 2002 som kan komma att påverka omfattningen av tester.

För att säkerställa en kontinuerlig god djurhälsa och ett gott smittskydd bör regeringen bemyndigas att under år 2003 ingå ekonomiska förpliktelser i samband med kontroll- och bekämpningsprogrammen, som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 3 500 000 kronor under år 2004.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 107 100 000 kronor för år 2003. Anslagsbehovet för år 2004 beräknas vara detsamma.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tabell 4.14 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2001	Prognos 2002	Beräknat 2003	Beräknat 2004	Beräknat 2005-
Utestående åtaganden vid årets början		0	2 000		
Nya åtaganden		2 000	3 500		
Infriade åtaganden		0	-2 000	-3 500	
Utestående åtaganden vid årets slut		2 000	3 500		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	0	4 000	3 500		

Tabell 4.15 Härledning av anslagsnivå 2003–2005, för 42:5 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	107 100	107 100
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	107 100	107 100

4.8.6 42:6 Ersättningar för viltskador m.m.

Tabell 4.16 Anslagsutveckling

<i>Tusental kronor</i>				
2001	Utfall	71 696	Anslags-sparande	2 740
2002	Anslag	87 500 ¹	Utgifts-prognos	82 932
2003	Förslag	84 000		
2004	Beräknat	83 000		

¹ Varav 3 500 tkr på tilläggsbudget i samband med 2002 års ekonomiska vårproposition.

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till åtgärder för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada. Rätten till ersättning regleras i viltskadeförordningen (2001:724).

Regeringens överväganden

Riksdagen har gett regeringen till känna att riksdagen förutsätter att regeringen i arbetet med förslaget till statsbudget för budgetåret 2003 uppmärksammar huruvida anslagsnivån står i överensstämmelse med de faktiska förhållandena och det eventuella behovet av en justering (bet. 2001/02:FiU21, rskr. 2001/02:326). Årets inventeringar av järv, lo och varg visar att det i renkötselområdet skett 54 järvföryngringar, att järv förekommit regelbundet i 19 samebyar och tillfälligt i 7. Antalet lodjursföryngringar var 120. Lodjur förekom dessutom regelbundet i 4 samebyar och tillfälligt i 8. Varg förekom regelbundet i 4 samebyar och tillfälligt i 8. I de svenska konventionsområdena i Norge har dessutom skett 7 föryngringar av järv och 6 föryngringar av lodjur. Inventeringsresultatet innebär att antalet lodjursföryngringar har minskat, medan rovdjursantalet i övrigt är i huvudsak konstant sedan den tidigare invente-

ringen. Från anslaget bör övergångsvis finansieras kostnader om 1 000 000 kronor vid länsstyrelserna för övervakning av jaktbrott.

Regeringen bedömer således anslagsbehovet till 84 000 000 kronor för år 2003. För år 2004 beräknas anslagsbehovet till 83 000 000 kronor.

Tabell 4.17 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 42:6 Ersättningar för viltskador m.m.

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	84 000	84 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt		-1 000
Förslag/beräknat anslag	84 000	83 000

4.8.7 42:7 Djurskyddsmyndigheten

Tabell 4.18 Anslagsutveckling

<i>Tusental kronor</i>				
2001	Utfall	0	Anslags-sparande	0
2002	Anslag	28 000 ¹	Utgifts-prognos	0
2003	Förslag	20 397		
2004	Beräknat	20 850 ²		

¹ Varav 15 000 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2002.

² Motsvarar 20 397 tkr i 2003 års prisnivå.

Anslaget skall disponeras för Djurskyddsmyndighetens förvaltningskostnader och kostnader för forskning om djurskydd och djurs välfärd.

Regeringens överväganden

Regeringen har föreslagit att en särskild djurskyddsmyndighet inrättas för att djurskyddet skall förstärkas och ytterligare fokus skall kunna läggas på djurskyddsfrågor.

Under de senaste åren har intresse och engagemang för djurskyddsfrågor ökat i samhället från såväl enskilda människors som från organisationers sida. Det är också en fråga med viktiga etiska dimensioner. Regeringen har överlämnat en proposition till riksdagen om inrättande av en särskild djurskyddsmyndighet (prop. 2001/02:189) En ny djurskyddsmyndighet, för att djurskyddet därigenom skall förstärkas.

I propositionen föreslås att Djurskyddsmyndigheten skall ha det totala djurskyddsansvaret för icke-livsmedelsproducerande djur och försöksdjur inklusive huvudmannaskapet för de regionala djurförsöksetiska nämnderna samt övergripande ansvar för all djurskyddstillsyn.

Sedan riksdagen fattat beslut i frågan kommer en organisationskommitté att lämna förslag till regeringen vad gäller de praktiska frågorna vid bildandet av den nya myndigheten.

Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion (se volym 1, avsnitt 6.2.1).

Regeringen beräknar anslagsbehovet för år 2003 till 20 397 000 kronor och för år 2004 till 20 850 000 kronor.

Tabell 4.19 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 42:7 Djurskyddsmyndigheten

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	13 000	13 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	352	648
Beslut	-144	-147
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt	7 189	7 349
Förslag/beräknat anslag	20 397	20 850

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5 Livsmedelspolitik

5.1 Omfattning

Till politikområdet hör EU:s gemensamma jordbrukspolitik – med undantag för verksamhet hänförlig till rådets förordning (EG) nr 1257/99 om utvecklingen av landsbygden och därmed sammanhängande verksamhet – EU:s gemensamma fiskeripolitik samt verksamheter tillhörande området säkra livsmedel. Områdets utgifter bestäms i stor utsträckning av beslut inom EU men är också till vissa delar, främst vad gäller delar av området säkra livsmedel, baserade på nationella beslut.

Politikområdet omfattar vegetabilie- och animalieproduktion, trädgårdsnäring, fiskerinäring, livsmedel, konsumentfrämjande åtgärder på livsmedelsområdet, statistikproduktion på jordbruks- och livsmedelsområdet, jordbruksadministration, fiskeradministration m.m. Centrala förvaltningsmyndigheter inom politikområdet är Statens jordbruksverk, Fiskeriverket och Livsmedelsverket. Andra myndigheter inom politikområdet är Statens utsädeskontroll, Statens växtsortnämnd, Livsmedelsekonomiska institutet, Kustbevakningen och länsstyrelserna.

Offentligrättslig verksamhet bedrivs i första hand vid Livsmedelsverket (besiktningsveterinärorganisation, tillsyn av livsmedelsanläggningar, vegetabiliekontroll och gränskontroll) och Jordbruksverket (växtinspektion, foderkontroll, införsel av djur, köttklassificering, djurregister m.m.). Uppdragsverksamhet bedrivs vid flera myndigheter. Vid Fiskeriverket bedrivs vid sidan av den offentligrättsliga verksamheten en uppdragsverksamhet av betydande omfattning.

Jordbruksverket är central förvaltningsmyndighet på det jordbruks- och livsmedelspolitiska området. Jordbruksverket har ett sam-

lat sektorsansvar för jordbruks- och trädgårdsnäring, rennäring samt ansvarar för landets distriktsveterinärer och för livsmedelsberedskapen inom totalförsvarets civila del. Verksamheten är i hög grad inriktad på tillämpning av EU:s regleringar och stödsystem.

Fiskeriverket är central myndighet för såväl förvaltning av fiskeresurserna som för främjandet av en livskraftig fiskerinäring. Fiskeriverket skall vidare främja och bedriva forskning och utvecklingsverksamhet på fiskeområdet. På regional nivå har länsstyrelserna ansvaret för vissa fiskefrågor, främst fiskevård och inom EG:s strukturstöd.

Livsmedelsverket är central tillsynsmyndighet för frågor som gäller livsmedel inklusive dricksvatten. Verkets främsta uppgifter är att utarbeta regler inom livsmedelsområdet, utöva tillsyn enligt livsmedelslagen (1971:511), leda och samordna livsmedelstillsynen, hålla regeringen informerad om utvecklingen på livsmedelsområdet, genomföra utredningar och vetenskapliga undersökningar om livsmedel och matvanor samt att utveckla metoder för livsmedelstillsynen. Verket skall vidare vidta åtgärder i syfte att bl.a. öka medborgarnas kunskaper om god och säker mat så att de kan göra medvetna val samt sambandet mellan kost och hälsa. I tillsynsverksamheten ingår också att Livsmedelsverket är huvudman för besiktningsveterinärorganisationen som utför tillsyn i form av köttbesiktning vid kontrollslakterier m.m.

Övrigt internationellt arbete inom jordbruks- och fiskeområdena avser främst verksamheten inom Förenta nationernas jordbruks- och livsmedelsorganisation (FAO), Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) samt regionala organ och nordiskt samarbete.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Livsmedelspolitik

Miljoner kronor

	Utfall 2001	Anslag 2002 ¹	Utgifts- prognos 2002	Förslag anslag 2003	Beräknat anslag 2004
43:1 Statens jordbruksverk	297	325	315	300	309
43:2 Statens utsädeskontroll	1	1	1	1	1
43:3 Statens växtsortnämnd	2	2	2	2	2
43:4 Bekämpande av växtsjukdomar	3	3	3	3	3
43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m.	8 910	5 907	5 338	1 407	5 407
43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	957	1 516	1 085	1 516	1 516
43:7 Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m.	52	80	112	79	79
43:8 Fiskeriverket	68	100	90	102	100
43:9 Strukturstöd till fisket m.m.	3	31	38	28	28
43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	70	80	84	80	80
43:11 Fiskevård	20	20	22	21	11
43:12 Livsmedelsverket	133	130	126	133	134
43:13 Livsmedelsekonomiska institutet	7	8	8	8	9
43:14 Livsmedelsstatistik	22	23	23	23	24
43:15 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	4	4	4	7	7
43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet	16	8	20	5	5
43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	41	42	44	37	37
Totalt för politikområdet Livsmedelspolitik	10 607	8 279	7 312	3 753	7 752

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget i samband med 2002 års ekonomiska vårproposition och förslag till tilläggsbudget i denna proposition.

5.3 Mål

Målet för politikområdet är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion.

5.4 Politikens inriktning

Den gemensamma jordbrukspolitiken

Den gemensamma jordbrukspolitiken inom EU präglas av dålig måluppfyllelse, höga budgetkostnader, överproduktion, höga konsumentpriser och en omfattande byråkrati. Internationalisering, miljöproblem, strukturutvecklingen inom jordbruket, nya värderingar och teknisk utveckling är ytterligare faktorer som enligt svensk uppfattning kräver grundläggande anpassningar av politiken. Utvecklingen på det jordbruks- och livsmedelspolitiska området har

de senaste åren inneburit en ökad fokusering på hela livsmedelskedjan, miljön, landsbygdens utveckling och djurens välfärd. Behovet av att förändra den gemensamma jordbrukspolitiken har blivit uppenbart för allt fler. Efter att Sverige i flera år tillhört den minoritet som krävt förändring av den gemensamma jordbrukspolitiken, kan vi från regeringens sida nu konstatera att minoritetsuppfattningen vinner ökat stöd.

Under de senaste åren har vi fått många exempel på hur komplicerat det är att producera livsmedel. Nya och ibland oväntade problem dyker ständigt upp. Dioxinskandalen, BSE, mul- och klövsjukan och oacceptabel hantering av våra djur är exempel på detta. Kriserna har lyft fram problemen med den traditionella jordbrukspolitiken. Genom höga produktionsstöd har vi medverkat till att driva upp intensiteten i jordbruksproduktionen. Detta har skapat ett ensidigt jordbruk där miljön och djuromsorgen blir lidande, vilket inte är förenligt med det

uthålliga jordbruk vi vill ha i framtiden. Det är nödvändigt att ändra kurs och arbeta för ett bredare synsätt på vår jordbruks- och livsmedelsproduktion.

Under arbetet med Agenda 2000 lärde vi oss att även små medlemsländer kan påverka förhandlingsutfall genom att presentera genomarbetade analyser tillsammans med andra länder med samma grundsyn. Att allt fler väljer reformvägen underlättar naturligtvis detta. Detta arbete kommer vi att fortsätta med under förhandlingarna om halvtidsöversynen av Agenda 2000. Utgångspunkten för regeringens arbete med EU:s gemensamma jordbrukspolitik är de riktlinjer som presenterades i propositionen Riktlinjer för Sveriges arbete med jordbruks- och livsmedelspolitiken inom Europeiska unionen (prop. 1997/98:142). I propositionen föreslås tre övergripande mål för regeringens arbete med att förändra jordbruks- och livsmedelspolitiken inom EU:

- Jordbruks- och livsmedelsföretagens produktion skall styras av konsumenternas efterfrågan.
- Produktionen skall vara långsiktigt hållbar både från ekologiska och ekonomiska utgångspunkter.
- EU skall också medverka till global livsmedelsförsörjningssäkerhet, bl.a. genom att hävda frihandels principer även på jordbruks- och livsmedelsområdet.

Den analys som låg till grund för de av riksdagen antagna riktlinjerna för regeringens arbete med den gemensamma jordbrukspolitikerna är fortfarande giltig, även om vi i dag befinner oss i en delvis ny situation efter den senaste tidens problem. Den väg som regeringen pekat ut är att gå mot mer resursbevarande, miljöanpassade och etiskt godtagbara produktionsformer, både på små och stora gårdar. Det är alltså inte en fråga om storleken på lantbruken, utan om hur produktionen bedrivs. Vi måste utveckla en politik som främjar konkurrenskraftig produktion som vilar på hållbara produktionsformer. Detta förutsätter en övergång från marknadsprisstöd till riktade insatser på miljö- och landsbygdsområdet. En ny jordbruks- och livsmedelspolitik bör också medföra lägre samhällsekonomiska kostnader och betydligt lägre budgetkostnader. En omställning till en ny politik måste emellertid ske under socialt acceptabla former. En reforme-

rad europeisk jordbrukspolitik och en integrerad landsbygdpolitik bör bidra till att skapa lika förutsättningar för kvinnor och män. Erfarenheter från tidigare åtgärdsprogram visar att insatser riktade till kvinnor på landsbygden kan ge särskilt goda resultat i form av nya arbetstillfällen. Den fortgående strukturrationaliseringen inom jordbruket gör det särskilt angeläget att ägna uppmärksamhet åt en samhällsstruktur som gör det möjligt för unga kvinnor att stanna kvar eller att bosätta sig på landsbygden.

Utgångspunkten måste vara att konsumenternas och samhällets behov och efterfrågan skall styra livsmedelsproduktionen. Först när dessa önskemål, behov och betalningsvilja blir tydliga för jordbruket och livsmedelsindustrin kan lokala lösningar och alternativa produktionsformer få en stark förankring.

För att säkra ett långsiktigt förtroende i samhället för den europeiska livsmedelsproduktionen måste varje led i livsmedelskedjan vara säker. På samma sätt som säkerheten i livsmedelsproduktionen måste genomsyra varje led i kedjan, måste den etiska aspekten på djurhållning och djuromsorg beaktas i jordbruks- och livsmedelsproduktionen. Ett annat led i helhetssynen på livsmedelskedjan är den fortsatta integreringen av miljöhänsyn och hållbar utveckling i politiken. Jordbruksrådet har inom ramen för Cardiff-processen antagit en strategi för hållbar utveckling i den gemensamma jordbrukspolitikerna.

Samhällets roll är alltså tydlig. Den gemensamma jordbrukspolitikerna måste komma bort från den traditionella pris- och regleringspolitiken. Endast när marknaden inte förmår att tillfredsställa samhällets krav och behov av kollektiva nyttigheter kan det vara motiverat för samhället att gå in med stöd för sådana tjänster som jordbruket bidrar med. Politiken bör tillämpas på den nivå som är mest effektiv med beaktande av den inre marknadens funktion.

Livsmedelspolitiska insatser har strukturell betydelse för den regionala utvecklingen.

Vid WTO:s ministermöte i Doha den 9–14 november 2001 fattades beslut om att inleda en ny, bred förhandlingsomgång som gavs namnet "Utvecklingsagendan från Doha". De områden som framför allt rör Jordbruksdepartementet är jordbruk, fiske, TRIPS (Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights) och SPS (Sanitary and Phytosanitary Measures). I ministerdeklarationen fastställs ambitionerna för jord-

bruksförhandlingarna; betydande förbättringar i marknadstillträde, neddragning av, med målsättningen att fasa ut, alla former av exportstöd samt betydande neddragningar av handelsstörande stöd. Förmånsbehandling för u-länder skall utgöra en integrerad del av samtliga förhandlingsområden. Hänsyn skall tas till s.k. non-trade concerns (t.ex. livsmedelssäkerhet, landsbygdsutveckling, miljöförbättrande åtgärder, djurskydd och säkra livsmedel). En ramöverenskommelse skall vara klar senast den 31 mars 2003. På fiskets område fastställs att WTO-reglerna för subventioner skall klargöras och förbättras särskilt med hänsyn till frågans vikt för u-länderna men även från miljösynpunkt. För förhandlingarna i stort, däribland fiske, TRIPS och SPS, gäller att förhandlingarna skall vara klara senast den 1 januari 2005. Genom en reform av jordbrukspolitiken och en liberalisering av handeln kan EU underlätta en positiv utveckling i u-länderna.

När det gäller utvidgningen av EU är målet att förhandlingarna på jordbruks- och fiskeområdet, inklusive det veterinära- och fytosanitära området samt förhandlingarna om EU:s stöd till jordbruket, skall slutföras under hösten 2002. I enlighet med det Europeiska rådets slutsatser och mål i Göteborg inbegriper detta en första utvidgning av EU 2003–2004 och samtidigt en möjlighet för de första nya medlemsländerna att delta i valen till Europaparlamentet år 2004.

Fiskeripolitik

Fiskeripolitik bedrivs såväl inom ramen för EU som nationellt. EU:s gemensamma fiskeripolitik har som övergripande mål att skydda och bevara de levande marina akvatiska resurserna och att se till att dessa nyttjas långsiktigt på ett ändamålsenligt och ansvarsfullt sätt. Inom denna ram skall hänsyn också tas till sektorns socio-ekonomiska förhållanden, producenternas och konsumenternas behov samt följderna för det marina ekosystemet.

Situationen för flera viktiga fiskbestånd har utvecklats negativt. Råden från Internationella havsforskningsrådet (ICES) år 2002 innebar förslag om kraftiga nedskärningar i fisket vad avser högsta tillåtna fångstmängder och fiskeridödlighet samt krav på återhämtningsplaner för vissa bestånd.

Gemenskapens fiskeripolitik genomgår en översyn under innevarande år. Under år 2001 presenterade kommissionen en grönbok och i

maj 2002 lade kommissionen fram sina förslag till förändringar av den nuvarande fiskeripolitiken.

Med anledning av resurssituationen och ovan nämnda reformarbete lade regeringen fram en skrivelse i mars 2002, Ansvarsfullt fiske – svenska prioriteringar för EU:s framtida fiskeripolitik (skr. 2001/02:152, bet. 2001/02: MJU23, rskr. 2001/02:3).

I skrivelsen anger regeringen sitt övergripande mål för fiskeripolitiken inom EU. Målet är att gemenskapens fiskeresurser skall förvaltas på ett långsiktigt hållbart sätt i enlighet med försiktighetsprincipen och ekosystemansatsen. Detta är en förutsättning för att förse konsumenterna med ett högkvalitativt livsmedel och för en fiskerinäring som långsiktigt skall kunna utgöra en stabil verksamhet med regionalpolitisk betydelse.

Regeringen konstaterar att målet för den gemensamma fiskeripolitiken inte har uppnåtts. Förändringar krävs i flera avseenden. Det bärande elementet i regeringens linje är att fångsterna skall anpassas till det långsiktigt hållbara biologiska utrymmet. Detta skall främst uppnås genom

- en effektivare politik för att reducera fiskeflottans kapacitet och fiskeansträngningen,
- ett selektivt fiske inriktat på köns mogen fisk och med små bifångster,
- en förbättrad kontroll med nationellt ansvar,
- ökad tillförlitlighet hos den vetenskapliga forskningen,
- respekt för den vetenskapliga rådgivningen,
- ett till år 2007 utfasat direkt företagsstöd,
- en liberalisering av handeln med tredje land för att möta efterfrågan på fisk och fiskeriprodukter inom gemenskapen,
- en reduktion av kostnaderna för återtagsystemet genom bl.a. bättre förvaltning av fiskeresurserna,
- utveckling av nya strukturer och samarbetsformer på nationell, regional samt gemenskapsnivå för att skapa effektivare förvaltningsformer.

Vidare är det viktigt att EU till fullo tar sitt globala ansvar för en ansvarsfull fiskeripolitik genom bl.a. aktivt deltagande i regionala och

multilaterala organisationer och vid utformningen av gemenskapens bilaterala avtal.

Regeringen avser att under våren 2003 återkomma med en proposition om vissa fiskefrågor. De utredningar och rapporter som under senare tid presenterats avseende kust- och insjöfisket, vattenbruket, det fria handredskapsfisket m.m. och därmed sammanhängande frågor skall då behandlas.

Det svenska miljömålsarbetet har betydelse för fiskeripolitikens framtida utformning och verksamheten vid Fiskeriverket. Inom Regeringskansliet pågår därför ett arbete med att se över målen för Fiskeriverkets verksamhet.

Säkra livsmedel

Frågor kring säkra livsmedel har även under det senaste året stått i fokus. Regeringen anser att det är viktigt att konsumenterna kan lita på att de livsmedel som de konsumerar är säkra. Det är därför glädjande att den helhetssyn på livsmedelskedjan som länge varit en hörnsten i den svenska politiken nu alltmer slår igenom även på gemenskapsnivå. Ett tydligt bevis på detta är att den nya allmänna livsmedelslag som antagits av Europaparlamentet och Europeiska unionens råd även omfattar djurfoder. Det finns numera en medvetenhet om att djurfodrets egenskaper har stor påverkan på det slutliga livsmedlet och att föroreningar i fodret förs över till livsmedlet. Det är därför viktigt att regelverket blir tydligt och enhetligt. Den nya Europeiska livsmedels-säkerhetsmyndigheten (EFSA) som inrättades den 1 januari 2002 kommer att bistå lagstiftarna med vetenskapligt och tekniskt stöd. Dess ansvarsområden omfattar alla frågor som direkt eller indirekt kan påverka livsmedelssäkerheten. Även vetenskapliga frågor inom t.ex. djurskydd och genetiskt modifierade organismer (GMO) kommer att hanteras av myndigheten.

Rättsakten om den allmänna livsmedelslagen och den Europeiska livsmedelsmyndigheten har behandlats mycket snabbt av ministerrådet och Europaparlamentet. Det svenska ordförandeskapet prioriterade denna fråga och lade en god grund till det fortsatta arbetet genom att medlemsstaterna kunde enas om en politisk överenskommelse om gemensam ståndpunkt redan i juni 2001. Det slutgiltiga beslutet fattades av rådet i januari 2002 efter att Europaparlamentet lämnat sitt yttrande i den andra läsningen i december 2001.

En mycket stor del av livsmedelsområdet är totalharmoniserat inom EU. Det innebär att det inte är tillåtet för enskilda medlemsstater att ha vare sig strängare eller mer liberala bestämmelser. Det arbete som inleddes med att Europeiska kommissionen presenterade sin vitbok om livsmedelssäkerhet i januari 2000 har pågått i oförminskad hastighet under året. Detta arbete, som omfattar såväl nyreglering som modernisering av det befintliga regelverket, prioriteras högt av både kommissionen och övriga medlemsstater. Förutom det beslut som nämnts ovan har även bl.a. beslut om regler för kosttillskott fattats. Arbetet fortskrider när det gäller exempelvis modernisering av hygienreglerna, förbättrad märkning med bl.a. en lista över allergiframkallande ingredienser som alltid skall anges i märkningen, och regler för märkning av genetiskt modifierade livsmedel och foder. Ett flertal ytterligare förslag förväntas presenteras inom en snar framtid av kommissionen. Det gäller t.ex. ytterligare regler för livsmedelskontrollen och en översyn av reglerna för livsmedelstillsatser och för gränsvärdessättning för bekämpningsmedelsrester i livsmedel.

Eftersom det är allmänt känt att kostvanorna har stor betydelse för hälsa och välbefinnande anser regeringen att det är viktigt att satsa särskilt på barn och ungdomar. Det anslag som anvisats för konsumentstärkande åtgärder har därför även i år använts bl.a. till projekt riktade till just barn och ungdomar.

Regionala tillväxtprogram

Riksdagen beslutade i december 2001 om en ny regional utvecklingspolitik i enlighet med regeringens proposition En politik för tillväxt och livskraft i hela landet (prop. 2001/02:4, bet. 2001/02:NU4, rskr. 2001/02:118). Målet för politiken är väl fungerande och hållbara lokala arbetsmarknadsregioner med en god servicenivå i alla delar av landet. Livsmedelspolitiken har av regeringen pekats ut som ett politikområde som skall bidra till uppfyllandet av politikens mål. Inom politiken utgör de regionala tillväxtprogrammen basen för det långsiktiga arbetet för en hållbar regional utveckling. Företrädare inom politikområdet skall därför inom ramen för arbetet med de kommande regionala tillväxtprogrammen bidra till att målet för den regionala utvecklingspolitiken uppnås.

5.5 Insatser

5.5.1 Insatser inom politikområdet

Jordbrukspolitiska området

Sveriges medlemskap i EU innebär ett åtagande att tillämpa det regelverk som gäller för den gemensamma jordbrukspolitiken.

Administration av jordbruksstöd

För att effektivisera samordningen av jordbruksadministrationen beslutade regeringen i december 2001 att formalisera samverkan dels mellan länsstyrelserna, dels mellan länsstyrelserna och Jordbruksverket. Sju samverkansregioner har identifierats med en länsstyrelse med särskilt samordningsansvar i respektive region. De samordningsansvariga länsstyrelserna skall verka för kvalitets- och effektivitetsförbättrande åtgärder i hanteringen av jordbruksadministrationen. De samordningsansvariga länsstyrelserna skall se till att möjligheten av samordning av t.ex. information till brukaren, SAM-handläggning, stödhandläggning av övriga stöd, fältkontrollverksamhet och kompetensutveckling av olika slag prövas.

Regeringen beslutade i februari 2002 att inrätta ett samverkansråd vid Jordbruksverket. Ledamöterna i rådet kommer från de samordningsansvariga länsstyrelserna och från Jordbruksverket. Samverkansrådet skall behandla frågor om samverkan, övergripande planering och styrning samt andra frågor av strategisk betydelse.

Jordbruksverket och länsstyrelserna har gemensamt tagit fram en förteckning över de utvecklingsprojekt inom IT-området som tillsammans skulle utgöra ett förbättrat handläggnings- och kontrollsystem inom stödadministrationen. Flera åtgärder bör enligt myndigheterna vidtas under de närmaste åren varvid relativt stora investeringar krävs. Sammanlagt har dessa kostnader beräknats till drygt 100 miljoner kronor. Besparingarna beräknas till drygt 40 miljoner kronor per år när åtgärderna får full effekt. Besparingarna är hänförliga i första hand till länsstyrelserna, men också till Jordbruksverket.

I budgetpropositionen för år 2002 anfördes att en koncentration av hanteringen av djurbidragen till Jordbruksverket skulle prövas. Regeringen anser emellertid att en koncentration

av djurbidragssystemet till Jordbruksverket bör anstå tills vidare eftersom det för närvarande pågår en översyn av djurbidragssystemet inom ramen för förhandlingarna om halvtidsöversynen av den gemensamma jordbrukspolitiken. Ett beslut i förhandlingarna väntas under år 2003.

Stöden till jordbruket och hanteringen av stödansökningarna regleras i EU-förordningar samt i nationell lagstiftning. Möjligheterna till regional tillämpning är således begränsade. Skillnader i bedömningar beträffande jordbruksstöd förekommer dock då kontrollverksamhet och beslutsfattande till stor del sker på olika länsstyrelser. Jordbruksverket och länsstyrelserna har därför gemensamt genomfört en rad åtgärder för att minimera dessa skillnader. En av dessa åtgärder är kvalitetsprojektet SeQnd.

SeQnd-projektet inleddes år 1999. Syftet med projektet är att öka kvaliteten och effektiviteten samt att säkerställa kontrollen av handläggningen av jordbruksstöden för att undvika sanktioner. Under år 2001 har aktiviteterna fokuserat kring att ta hand om förbättringsförslag som framkommit samt att bedriva seminarier på samtliga län inriktade på förbättringar av processer och tydliggörande av mål. Ett fördjupat utredningsarbete har skett angående en förenklad SAM-blankett, enklare utbetalningsrutiner, logistiken i den årliga stödcykeln samt ett elektroniskt handläggarstöd. Arbetet med att genomföra förbättringsförslagen har fortsatt under år 2002.

År 2001 genomfördes ett pilotprojekt för att möjliggöra ansökan av EU-stöd via Internet för lantbrukare (SAM Internet). Projektet avsåg att förbättra kvaliteten på ansökningarna, att öka servicen genom förenklad ansökan för lantbrukarna samt att minska kostnaderna för länsstyrelserna. Resultatet av projektet var positivt. SAM Internet har därför fått permanent status och det planeras att denna tjänst kommer att erbjudas till alla lantbrukare år 2003. Målet är minst 5 000 fullföljda ansökningar via webbtjänsten under år 2002.

EU:s krav på utbetalning av EU-stöd gäller bl.a. att utbetalningarna skall ske i rätt tid samt med rätt belopp. För att uppfylla dessa krav krävs insatser från Jordbruksverket i form av information och samordning av länsstyrelsernas arbete avseende jordbrukstöd. Samordningen är även viktig för att uppfylla kraven på lika-behandling av jordbrukarna. Tryckta informationsbroschyrer är en viktig komponent i infor-

mationsarbetet. En särskild informationsinsats gjordes i samband med lanseringen av SAM Internet.

Återkrav av EU-stöd

Under åren 1995–1999 har det på länsstyrelserna byggts upp en ärendebalans med potentiella återkrav av EU-stöd, som kan leda till ekonomiska sanktioner. EU-kommissionen har i ett brev krävt att den uppkomna ärendebalansen skall vara avklarad den 31 december 2001. Den 1 maj 2002 fanns det fortfarande knappt 8 000 återkravsärenden där beslut ännu inte fattats. Hur man prioriterat återkravshandlingen skiljer sig dock kraftigt mellan olika länsstyrelser. De flesta länsstyrelserna har prioriterat arbetet med återkraven, vilket medfört försenade utbetalningar till lantbrukarna och att många arbetsuppgifter som borde klarats av år 2001 kommer att belasta 2002 års verksamhet.

Kommissionen har meddelat att man ser mycket allvarligt på den uppkomna situationen. Även regeringen har sett allvarligt på den uppkomna situationen och föreslog därför i proposition 2001/02:100 att anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* skulle ökas med 15 miljoner kronor år 2002 varav 10,6 miljoner kronor skall fördelas mellan länsstyrelserna för arbete med återkrav av EU-stöd. Riksdagen beslutade i enlighet härmed.

Växtskydd

Växtinspektionen på Jordbruksverket svarar för de olika typer av verksamhet som genomförs för att kontrollera sundhetsläget i landet, hindra en vidare spridning av skadegörare samt för kvalitetskontroller av färska frukter och grönsaker.

Växtinspektionens internationella deltagande har under de senare åren blivit alltmer aktivt, bl.a. på grund av de krav som ställts till följd av WTO (SPS-avtalet). Inom ramen för IPPC (Internationella växtskyddskonventionen) har år 2002 fem globala standarder på växtskyddsområdet antagits, bl.a. en global standard för förpackningsvirke. Det totala antalet globala standarder uppgår nu till 17 stycken. I samverkan med CBD (konventionen för biologisk mångfald) håller för närvarande sådana normer för genetiskt modifierade organismer som är av betydelse från växtskyddssynpunkt på att utarbetas. De särskilda reglerna för genetiskt modifierade organismer kommer att infogas som supplement till en redan existerande horisontell standard rörande riskanalyser för karantänskadegörare. Från växtskyddssynpunkt bedöm-

des frågan av EU-länderna inte ha en sådan dignitet att en särreglering krävdes. USA å andra sidan tyckte motsatsen. Beslut om en supplementär standard kommer troligen att fattas nästa år.

Samarbetet mellan IPPC och CBD rörande växtskydds- och biosäkerhetsfrågor har också intensifierats vad gäller hanteringen av främmande arter och genotyper. Flera svenska myndigheter, däribland Jordbruksverket (växtinspektionen), reglerar i dag delvis hanteringen av främmande arter och genotyper. Det finns ett behov att se över dessa regler för att säkerställa ett mer heltäckande regelverk.

Utsäde

Certifiering av utsäde innebär att det utsäde som skall saluföras i landet skall ha genomgått en oberoende och noggrann kvalitetskontroll. Endast sorter som finns intagna på en nationell sortlista eller på gemenskapens sortlista får certifieras. Ett fullgott utsäde minskar behovet av att använda bekämpningsmedel för att åstadkomma en effektiv och hållbar växtodling i landet.

Arbetet inom gemenskapen med att tillskapa regler rörande oavsiktlig förekomst av genetiskt modifierat utsäde i traditionella växtsorter har ännu inte slutförts. En majoritet av medlemsstaterna har frivilligt åtagit sig att i samverkan med näringen organisera en offentlig kontroll syftande till att säkerställa frihet från oavsiktliga inblandningar. Kommissionens lagstiftningsförslag har under året diskuterats ett flertal gånger på verkställighetskommitténivå. Diskussionerna är nu inne i sin slutfas och beslut i frågan kommer eventuellt att fattas senare i höst. Samtidigt kommer beslut rörande analys- och provtagningsmetoder att tas. Arbetet med att bygga upp en kontroll av inblandning av genetiskt modifierade organismer och att formulera gemensamma riktlinjer vad gäller tröskelvärden m.m. pågår också inom OECD. Det har dock i detta sammanhang varit svårt att nå något resultat. Detta beror främst på att EU och USA har svårt att enas om vilka tröskelvärden för inblandningar som skall tillämpas.

Godkännande av växtsorter

För att säkerställa att växtodlingen har tillgång till sådana växtsorter som möjliggör en anpassning till de allmänna odlingsförutsättningarna i landet och till behovet av uthållig växtodling, prövas bl.a. för intagning av en sort i en

officiell sortlista om sorten har tillfredsställande odlings- och bruksvärde. Som ett minimum skall följande egenskaper prövas i detta sammanhang: avkastningsförmåga, resistens mot skadliga sjukdomar, reaktioner på odlingsmiljön och kvalitetsegenskaper.

Fiskeripolitiska området

Tillämpningen av EU:s gemensamma fiskeripolitik och nationella regleringar har bl.a. resulterat i beslut om

- nationellt program för insamling av data om fiskresurserna och fiskerinäringen,
- kraftiga minskningar, till följd av beståndssituationen, av tillåtna fångstmängder av vissa bestånd i de vatten som berör Sverige,
- redskapsregleringar och fisketider inom ramen för den långsiktiga förvaltningsplanen för torsken i Östersjön,
- begränsningar för fisket efter torsk i Nordsjön,
- uppföljning av överträdelser,
- riktade insatser för att begränsa den svenska fiskeflottans kapacitet,
- skärpning av nationella fiskeregler i sjöar och längs kusten.

Fiskeriforskningen, och särskilt dess beståndsuppskattningar, är en av förutsättningarna för en hållbar fiskeripolitik. Den vetenskapliga rådgivningen ligger till grund för såväl fastställandet av kvoter som för införandet av fiskeregler. Det internationella samarbete som krävs för att erhålla tillförlitligt underlag sker till stor del inom Internationella havsforskningsrådet (ICES) med deltagande från samtliga kuststater runt Östersjön, Nordsjön och övriga delar av nordöstra Atlanten. Sverige, genom Fiskeriverket, bidrar i första hand med data från undersökningar avseende torsk, sill och skarpsill i Östersjön och Skagerrak/Kattegatt samt räka, havskräfta och hummer i Skagerrak/Kattegatt. Sverige verkar kontinuerligt för att trovärdigheten och kunskapen inom ICES förstärks.

Genom den nya rådsförordningen om insamling av data kommer tillgången på relevanta uppgifter av biologisk, ekonomisk och social natur att öka. Insamlingen kommer att skapa förbättrade förutsättningar för att kunna be-

döma konsekvenserna av skilda beslut inom fiskeriförvaltningen. Det svenska programmet för datainsamlingen är beslutat och sträcker sig över perioden 2002–2006. För år 2002 har Fiskeriverket tilldelats 9 miljoner kronor för den svenska delen av finansieringen.

Som en konsekvens av tillämpning av försiktighetsprincipen skall långsiktiga förvaltningsplaner upprättas. I dag finns sådana planer för ett flertal viktiga fiskbestånd. Under år 2001 har planen för torsken i Östersjön utökats med ytterligare regler och begränsningar. Maskstorleken har ökat, torskgarnens längd har begränsats, sommarstoppet för riktat torskfiske har förlängts och ett totalt fiskeförbud i Bornholmsdjupet under perioden den 15 maj–den 31 augusti beslutades. Slutligen beslutades även att den tillåtna mängden bifångst av torsk i småskaligt trälfiske minskas från 10 procent till 3 procent.

Under år 2001 infördes ett antal begränsningar för fisket efter torsk i Nordsjön. Dessa omfattar ett fiskestopp under lekperioden och selektiva åtgärder för att minska uttaget av icke könsmogen torsk i aktuella fisken. Under året har även utformningen av regler för fisket i Skagerrak och Kattegatt diskuterats. EU arbetar för tillfället med att ta fram rådsförordningar för långsiktiga bevarandeåtgärder för hotade bestånd.

Sverige verkar för att befintliga planer utvecklas och att fler bestånd skall regleras genom förvaltningsplaner baserade på försiktighetsprincipen.

Fiskets miljöfrågor är en betydelsefull del i arbetet med en ansvarsfull hushållning med fiskresurserna så att de ger långsiktigt hållbar avkastning. Utgångspunkten för detta arbete är såväl de åtgärder som beslutats inom ministerrådet som de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen (prop. 2000/01:130, bet. 2001/02:MJU3, rskr. 2001/02:36). De tidsbestämda miljö kvalitetsmålen skall uppnås inom en generation. Konkreta delmål, åtgärder och strategier har utarbetats för att vara uppfyllda till år 2010. De miljömål med tillhörande delmål som har störst relevans för fisket är "Hav i balans samt levande kust och skärgård" och "Levande sjöar och vattendrag", men även andra delmål såsom "Storslagen fjällmiljö" berör fisket. Under året har Fiskeriverket fått en medeltilldelning om cirka 20 miljoner kronor för delmålet "Hav i balans samt levande kust och

skärgård” avseende åtgärdsprogram för hotade arter, minskning av bifångster och anpassning av uttaget av fisk.

En betydelsefull del i den ansvarsfullaushållningen med fiskresurserna är en effektiv kontroll av hur beslutade kvoter och tekniska regleringar efterlevs.

Fiskeriverket, som har det övergripande myndighetsansvaret för fiskerikontrollen, genomför den administrativa delen av fiskerikontrollen, bl.a. genom kontroll av loggböcker, fångstuppgifter m.m. Inom ramen för det satellitbaserade övervakningssystemet (VMS) kontrollerar verket positionsuppgifter för 85 fartyg. Kvalitetsförbättringar inom fiskerikontrollen har genomförts såsom rimlighetsbedömning vid dataregistrering, system för effektivare transportdokumentation, rapportering till Nordostatlantiska fiskerikommissionen (NEAFC) samt system för korskontroll.

Kustbevakningen ansvarar för den fysiska kontrollen och övervakningen av fisket som uppgick till cirka 14 procent av Kustbevakningens verksamhet. Kustbevakningen bedriver kontroll av fisket till sjöss samt landnings- och kvalitetskontroll i hamn i syfte att förhindra överskridande av artrelaterade fiskekvoter. Under året har Fiskeriverket och Kustbevakningen gemensamt arbetat vidare med kvalitetsförhöjande åtgärder genom att införa första delen av ett riskanalysbaserat kontrollsystem för fiskerikontrollen till sjöss och i hamn. Detta innebär att ett nytt system för verksamhetsuppföljning och analys av fisket införs. Genom detta system har möjligheterna påtagligt förbättrats för bl.a. den del av Kustbevakningens verksamhet som inriktas mot det storskaliga fisket. Vidare har Kustbevakningen under året gjort särskilda satsningar på utbildning av fiskeriinspektörer och riktad kontrollverksamhet av yrkesfiskarnas användning av VMS-systemet.

Under året har Fiskeriverket vidare kunnat utreda fler överträdelseärenden än tidigare och även anmält fler överträdelser till åklagare. Av bl.a. kontrollskäl har fisket efter sill och skarpsill reglerats nationellt genom begränsningar av antalet fiskedagar i veckan och sommarstopp. Även makrillen var föremål för nationella regleringar som syftat till att förhindra kvotöverskridanden.

Huvudsyftet med strukturpolitiken är att omstrukturera fiskerinäringen och att anpassa kapaciteten hos gemenskapens fiskeflotta till

tillgängliga resurser. För detta ändamål upprättas dels strukturprogram, dels s.k. fleråriga utvecklingsprogram (FUP) för respektive medlemsstat.

Det nuvarande FUP-programmet förlängdes t.o.m. utgången av år 2002. På så vis kan gemenskapens flottpolitik integreras i arbetet med en reformering av fiskeripolitiken. Mot bakgrund av situationen i den del av den svenska fiskeflottan som huvudsakligen fiskar sill och skarpsill har ytterligare åtgärder krävts för att åstadkomma en kapacitetsneddragning. Till följd av detta beslutades att införa krav på utförsel av 130 procent av den fartygskapacitet som förs in i det berörda fisket för att fartygstillstånd skall beviljas. I samma syfte genomfördes under andra halvåret 2001 en tillfällig höjning av det maximala bidraget per bruttoton som kan beviljas i samband med att ett fartyg permanent förs ut ur fiskeflottan.

Under år 2001 har strukturprogrammet på fiskets område utanför Mål 1 för perioden 2000–2006 börjat tillämpas. Efter att det nationella regelverket anpassats till de nya förutsättningarna och programkomplementet godkänts under våren 2001 fattades de första besluten under våren. Samtidigt som detta arbete skett har avslut och uppföljning av den gamla programperioden skett. De sista utbetalningarna av stöd skedde i december 2001.

Nationellt har Fiskeriverket beslutat, med hänsyn till beståndssituationen, om ett antal förändringar av fiskeregler i sjöar och längs kusten. Ändringarna avser bl.a. höjda minimimått i ålfisket, ökad maskstorlek och senareläggning av öringpremiären samt skydd av fem områden inom Koster-Väderöområdet från trålning efter räkor.

På regional nivå är länsstyrelserna viktiga aktörer. Länsstyrelsernas arbete på fiskeområdet syftar till att medverka till en ansvarsfullushållning med fiskresurserna och en utveckling av konkurrenskraftiga företag inom fiskerinäringen. Detta har skett genom en mängd fiskevårdsåtgärder samt handläggning av ansökningar om strukturstöd.

Säkra livsmedel

Livsmedelstillsynen i Sverige har varit föremål för granskning av både Riksrevisionsverket och Riksdagens revisorer under det senaste året. Riksdagens revisorers skrivelse behandlades av

riksdagen i juni 2002 (2001/02:RR19, bet. 2001/02:MJU22, rskr. 2001/02:319 och 320) varvid riksdagen gjorde ett antal tillkännagivanden till regeringen om statens styrning av livsmedelstillsynen. Livsmedelsverket behandlade år 2000 frågan i en rapport till regeringen. Regeringen anser att en väl fungerande livsmedelstillsyn är nödvändig för att livsmedlen skall vara säkra och för att konsumenterna skall kunna känna sig trygga. I Regeringskansliet bereds för närvarande frågan om tillsynens framtida finansiering och organisation. En departementspromemoria kommer att läggas fram inom kort.

Regeringen gav i mars 2001 Livsmedelsverket i uppdrag att kartlägga och analysera förutsättningarna för lokal och regional livsmedelsproduktion. Livsmedelsverket presenterade i september 2001 en rapport. I denna lämnas ett flertal förslag som kan underlätta för existerande företag och stimulera tillkomst av nya företag. Förutom sedvanlig remissbehandling har Jordbruksdepartementet arrangerat sju hearingar förlagda från Jokkmokk i norr till Kristianstad i söder där livsmedelsföretagare, företrädare för organisationer, kommuner, myndigheter m.fl. givits möjligheter att framföra synpunkter. På grundval av tillgängligt underlag skall en departementspromemoria färdigställas under hösten 2002.

Regeringen har under år 2002 beviljat medel från anslaget 43:16 *Åtgärder inom livsmedelsområdet* för exempelvis genomförande och utvärdering av försöksverksamhet med frukostservering till skolelever i låg- och mellanstadierna, återutgivning av kursmaterial om kost och matlagning till barn och ungdomar i skolåldern (Uppsala universitet), utbildning av restaurangpersonal och förbättrad information vid högskolerestauranger i syfte att ge gästerna bättre förutsättningar till ett näringsmässigt mer medvetet val, information och kursverksamhet om laktovegetarisk kost riktad till småbarnsföräldrar (Riksförbundet Hälsofrämjandet), framtagning av en självutvärderingsmanual för skolor i syfte att underlätta skolornas arbete med att medvetandegöra eleverna om sambandet mellan kost och motion (Karolinska institutet), en vandringsutställning som skall belysa sambandet mellan råvaror, djurhållning, måltid och hälsa (Riksutställningar) samt för ett projekt syftat till att ta fram verktyg för kvalitetsmärkning av skolmat (KSLA).

Ett flertal beslut har fattats av EU inom politikområdet. Det viktigaste var beslutet om att inrätta den Europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten och att skapa en allmän livsmedelslag. Regler om kosttillskott har också beslutats. Det primära syftet med reglerna är att ge konsumenterna säkra produkter. För att konsumenterna skall garanteras en hög skyddsnivå och kunna göra medvetna val måste de produkter som släpps ut på marknaden vara säkra och förses med adekvat och korrekt märkning. För vitaminer och mineraler anges i reglerna vilka substanser som får användas vid tillverkning av kosttillskott samt dagliga maximi- och minimihalter för dessa ämnen. Tidigare reglerades kosttillskott nationellt och bestämmelserna varierade mycket mellan olika medlemsstater. Flera medlemsstater, däribland Sverige, saknade också nationella bestämmelser.

Gränsvärden för dioxin i vissa livsmedel beslutades av ministerrådet i november 2001. Sverige och Finland erhöll ett nationellt undantag från gränsvärdet för fisk t.o.m. den 31 december 2006. Undantaget innebär att konsumenterna i dessa länder kan fortsätta att konsumera fisk även om den överstiger gränsvärdet. Konsumtion av fisk, särskilt fet sådan, ger goda hälsoeffekter och konsumenterna får tillräckligt skydd mot dioxinet genom de kostråd som finns i Sverige och Finland. Regeringen tilldelade förra sommaren Livsmedelsverket särskilda medel för att genomföra en kartläggning av dioxinhalten i fisk i svenska vatten. Syftet med kartläggningen är bl.a. att få fördjupad kunskap om dioxinhalterna i fisk så att kostråden kan uppdateras samt fastslå vilka fiskarter som inte överstiger det aktuella gränsvärdet och som således även fortsättningsvis kan säljas till övriga medlemsstater inom gemenskapen. Resultaten publiceras löpande på Livsmedelsverkets webbplats och slutrapporten beräknas vara färdig under våren 2003.

Livsmedelsverket och forskare vid Stockholms universitet har undersökt halterna av det cancerframkallande ämnet akrylamid i vissa livsmedel. Man konstaterade att halterna i vissa produkter, t.ex. chips och pommes frites var mycket höga. Rönen väckte stor uppmärksamhet och vid WHO:s och FAO:s gemensamma expertmöte kring akrylamid i juni 2002 konstaterades även där att det behövs ytterligare kunskap kring uppkomsten av akrylamid i livsmedel

och att tillagningsmetoderna måste studeras så att man kan sänka halterna.

5.5.2 Insatser utanför politikområdet

Livsmedelsberedskap

I totalförsvarsbeslutet år 1996 föreslås det civila försvaret inriktas utifrån en helhetssyn. Den vidgade hotbilden och helhetssynen på beredskapsåtgärderna för säkerhetspolitiska kriser, för krig samt för svåra påfrestningar på samhället i fred innebär att förberedelserna för att kunna klara svåra fredstida påfrestningar, t.ex. en kärnenergiolycka, får en ökad betydelse. Samordningen inom det civila försvaret liksom ledningsförmågan skall förbättras. Totalförsvarets resurser skall även kunna användas för fredsfrämjande verksamhet och humanitära insatser.

5.6 Resultatbedömning

5.6.1 Resultat

Jordbrukspolitiska området

Tillämpningen av EU:s regelverk för den gemensamma jordbrukspolitiken innebär att ett stort antal prisreglerande åtgärder m.m. skall vidtas i syfte att påverka jordbrukets inriktning och ekonomi. Utrymmet för avvikelser från de gemensamma reglerna är litet. Resultatet av regeltillämpningen i bemärkelsen utvecklingen vad gäller jordbruksföretagens produktion och ekonomi redovisas kontinuerligt av Statens jordbruksverk i olika rapporter.

Den totala produktionsvolymen för jordbruket i fasta priser med 1995 som basår har minskat något i jämfört med föregående år från 43,6 miljarder kronor till 42,5 miljarder kronor. Minskningen härrör både från animalie- och vegetabilieproduktionen. Animalier stod för 21,7 miljarder kronor och vegetabilier för 18,7 miljarder kronor av den totala produktionsvolymen. Jordbrukets bidrag till BNP är cirka 1,1 procent. Jordbrukets totala intäkter i löpande priser var 42,2 miljarder kronor år 2001, vilket innebär en ökning med 1,3 miljarder kronor. Insatsförbrukningen beräknas ha ökat med cirka 5 procent från 27,3 miljarder kronor till 28,2 miljarder kronor vilket huvudsakligen beror

på prisökningar. Företagsinkomsten har ökat med närmare 0,7 miljarder kronor jämfört med år 2000 och uppgick år 2001 till 5,8 miljarder kronor. Ökningen beror på höjda subventioner men även högre priser på kött och spannmål. Den procentuella ökningen uppgår därmed till 13,4 procent.

Utbetalningarna av direktstöd har ökat under perioden 1995–2001. Denna ökning är en följd av inträdet i EU år 1995 och att antalet stöd ökat sedan inträdet, t.ex. olika sorter av miljöstöd och stöd för gränsensilage. Andelen direktstöd av jordbrukets totala intäkter har ökat något under åren. Utbetalningstidpunkter och ändringar i direktstödens nivåer gör dock att driftöverskottet kan variera betydligt mellan olika år.

Graden av utnyttjande av olika produktionskvoter kan ses som en indikator för konkurrenskraften. Sockerkvoten har utnyttjats fullt ut ända sedan EU-inträdet. Sockerskördens överskred landskvoten år 2001 med nio procentenheter. En relativt god sockerskörd per hektar väger upp den minskade arealen år 2002. För år 2001 utnyttjades möjligheten att överskrida kvoten, vilket innebär att 2002 års kvot minskades i motsvarande grad. Leveranskvoten för mjölk uppvisar en ökande utnyttjandegrad från 97 procent år 1995 till 100 procent utnyttjande de senaste tre åren. Kvotutnyttjandet för handjur har minskat och har sedan år 1999 legat på i genomsnitt 92 procent. För år 2001 var utnyttjandet cirka 87 procent. I absoluta tal har emellertid utnyttjandegraden ökat då kvoten höjdes år 2000 med 23 672 djur till 250 000. För åren 2002 och 2003 har kvoten sänkts till 233 481, vilket torde innebära att kvotutnyttjandet återigen kommer att öka. Landskvoten för am- och dikor utnyttjas till cirka 92 procent och detta utnyttjande har varit oförändrat de senaste två åren. Sveriges nivå motsvarar den genomsnittliga utnyttjandegraden för samtliga EU-medlemsstater. Bidragsrätterna i Sveriges nationella reserv för am- och dikor var frysta under åren 1998 och 1999. År 2000 delades de bidragsrätter som tidigare varit frysta ut till enskilda jordbrukare. Detta innebar att hela kvoten kunde utnyttjas under bidragsåren 2000 och 2001. För bidragsåren 2002 och 2003 har bidragsrätterna återigen frysts. Även för tackor är kvotutnyttjandet drygt 90 procent och utnyttjandet har ökat de senaste åren. Kvotutnyttjandet av basarealen har t.o.m. år 1999 legat på 91 procent. För oljevaxterna (en del av basarealen) har kvotutnyttjandet varit lågt de

senaste åren, 34–36 procent. Från och med år 2002 upphörde den särskilda begränsningen för oljeväxter inom EU. Det nya stödet för gräsensilage innebar att basarealen övertecknades åren 2000, 2001 och 2002. Efter att ha tagit hänsyn till att det finns ett visst extra utrymme för gräsensilage i och med att hela basarealen för övriga grödor inte har utnyttjats, har ersättning betalats ut till cirka 50 procent av den anmälda arealen med den effekten att stödet för gräsensilage halveras i jämförelse med spannmål.

Den genomsnittliga storleken på jordbruksföretagen mätt i åkermark har ökat från 27 till 36 hektar mellan åren 1985 och 2001. Inom EU är situationen likartad där några medlemsstater ökat relativt sett mer än andra. Medelantalet mjölkkor per företag ökade i Sverige under samma period från 18 till 35 kor. Utvecklingen har i genomsnitt varit densamma för de länder som var medlemmar i EG år 1985.

Mark- och arrendepriiser uppvisar en stadigt uppåtgående trend. Den relativa ökningstakten skiljer sig inte nämnvärt åt inom landet utan ökningen är jämnt fördelad. Prisnivån är dock dubbelt så hög i Götalands södra slättbygder som i något annat område i landet. Även för arrendepriiserna gäller att prisnivån är högre i södra Sverige än i landets övriga delar. De höjda priserna indikerar att många jordbrukare har bedömt att markinvesteringarna är fördelaktiga trots att de har skett till högre kostnader än tidigare. En konsekvens av stigande mark- och arrendepriiser kan bli ökade kapitalkostnader vilket är en nackdel för den långsiktiga konkurrenskraften. Vidare kan prisutvecklingen försvåra marknadsinträdet för nya jordbrukare.

Arbetskraftsproduktiviteten fortsätter att öka. Sysselsättningen omräknat till arbetskraftsenheter minskade med cirka 8 procent mellan åren 1999 och 2001. Sverige tillhör de länder inom EU som har en liten del av arbetskraften sysselsatt inom jordbruket. År 1999 var 78 000 personer sysselsatta inom jordbruket med binnärings, vilket motsvarar 2 procent av samtliga förvärvsarbetande. Ökningen av arbetskraftsproduktiviteten i Sverige ligger i genomsnitt på samma nivå eller något lägre än genomsnittet inom EU.

Inom EU finns två typer av finansiella korrigeringar; korrigeringar som utdelas om tidsgränserna för utbetalningar inte hålls och korrigeringar på grund av kommissionsgranskningar då felaktigheter upptäckts i medlemsstaternas ad-

ministrativa rutiner. De sistnämnda kan utdelas på utbetalda EU-bidrag två år bakåt i tiden. Sverige har inte haft några finansiella korrigeringar för överskridna tidsgränser för utbetalningar. Finansiella korrigeringar på grund av EU-kommissionens granskningar har däremot belastat anslaget med sammanlagt 10 miljoner kronor under perioden 1996–2001. Sveriges korrigering är låg och genomsnittet under perioden motsvarar 0,02 procent av det årliga utbetalda beloppet. Medeltalet i EU är 0,65 procent. Medlemsstaternas genomsnittliga korrigeringsandel sträcker sig mellan 0,01 procent till 1,5 procent.

Växtskydd

Den virussjukdom i framförallt sockerbetor som konstaterades år 2000 har kunnat begränsas. Antalet nya fall har minskat och Jordbruksverket räknar med att kunna upprätthålla den skyddade zonen för sjukdomen. Under år 2001 har en för landet ny virussjukdom i tomatodlingen upptäckts. Sjukdomen har tidigare uppmärksammats inom EU och medlemsländerna har ännu inte tagit ställning till om den skall bekämpas med stöd av växtskyddslagstiftningen eller inte. Vidare har ljus ringröta påträffats i flera partier av potatis ur 2001 års skörd. Flera av fallen kan förklaras av att smitta funnits i utsädespotatis. Åtgärder som destruktion, rengöring och desinfektion av maskiner, utrustning och lager m.m. har initierats i enlighet med EG-lagstiftningen på området. Importkontrollen har under år 2001 dominerats av provtagning för analys av tallvedsnematod samt uppföljning av de nya EG-bestämmelserna om märkning av förpackningsvirke. Två fall av tallvedsnematod i importerat förpackningsmaterial har påträffats.

Inom ramen för EU-samarbetet har diskussioner om ändring av huvuddirektivet på växtskyddsområdet pågått i en arbetsgrupp under rådet. Bland annat föreslås ett harmoniserat system för uttag av importavgifter motsvarande det som finns på veterinärområdet. Arbetet med direktivet förväntas avslutas i höst under det danska ordförandeskapet.

Utsäde

Andelen certifierat utsäde i landet kvarstår på en konstant och relativt hög nivå. SUK hanterar cirka 85 procent av den totala certifieringen i landet. Andelen kasserade partier har de senaste tre åren generellt minskat, bl.a. som en följd av

skärpta krav från SUK för att ge fortsatta utlämningstillstånd. Vid en uppföljning under år 2001 har konstaterats att andelen utlämnade, kasserade partier är det lägsta sedan det nya certifieringssystemet introducerades år 1994. Från en genomsnittlig andel på 7–8 procent för vårsträsäd och 10 procent för höststräsäd har andelen kasserade partier i genomsnitt minskat till 2 procent för samtliga arter. Certifieringen av potatis under de två senaste åren har minskat kraftigt. Skälet till minskningen är sannolikt en ökad användning av eget utsäde samt ökad import av certifierat utsäde från andra EU-länder.

Fiskeripolitiska området

Inom resursförvaltningen har utgångspunkten varit försiktighetsprincipen. De svenska ansträngningarna att få till stånd en väl utvecklad förvaltningsplan för torsken i Östersjön har givit betydande resultat under de senaste åren. Beståndssituationen är fortsatt kritisk men åtgärderna ses som positiva, bl.a. av den vetenskapliga expertisen inom ICES. Bedömningen är dock att ytterligare åtgärder krävs.

Under året presenterade kommissionen sin rapport om hur fiskerikontrollen bedrivs i respektive medlemsland. Allvarliga överträdelser av den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser rapporterades för första gången till kommissionen under år 2001. Syftet är att öka öppenheten samt att förse kommissionen med uppgifter om arten av överträdelser samt vilka åtgärder, administrativa och rättsliga, som medlemsländernas myndigheter vidtagit. Sverige redovisade 90 överträdelser av skilda slag till kommissionen.

Svenskt fiske har tillgång till drygt 40 huvudkvoter, vilka i flera fall uppdelas i underkvoter. Under de senaste åren har uppfyllelsen av målet att beslutade fångstkvoter inte skall överskridas förbättrats avsevärt. Genom målinriktade insatser har antalet överskridna kvoter minskat från elva år 1995 till att endast tre preliminärt överskridits år 2001.

Även under detta år har förbättringar av kontrollen bidragit till att problemet med ifrågasatt fångstrappor i vissa områden i Öresund upphört. Fiskerikontrollen till sjöss och i hamnar har under året fått förbättrade förutsättningar genom att Kustbevakningen enkelt

kan ta del av information såsom observationer om licenser, fartygstillstånd och VMS-data. Vidare kan Kustbevakningen enkelt följa upp fiskefartyg i tredje land eller sådana som är skyldiga att föranmäla landningar.

Vidare har Fiskeriverket under året utvecklat kommunikationerna med andra nationer och Nordostatlantiska fiskerikommissionen (NEAFC).

Kustbevakningen har uppfyllt årets mål med att kontrollera landningar av osorterad pelagisk fisk (sill och skarpsill) men inte målet att genomföra landningskontroller som skall motsvara 10 procent av kvantiteterna av samtliga artrelaterade landningar. Det innebär att målet har uppfyllts för tre av tio redovisade arter.

Strukturprogrammen för perioden 1995–1999 har avslutats under år 2001. Utfallet visar på en total utnyttjandegrad på 93 procent för Mål 5a-programmet och på 82 respektive 83 procent för Mål 6 och Pesca. Inom programmen för den nya perioden har stödinsatserna minskat. Särskilt inom fiskeflottan har investeringsviljan sjunkit medan det inom vattenbruket fortfarande råder en stor investeringsvilja inom Mål 1. Efterfrågan på stöd utanför Mål 1 är mycket låg.

Säkra livsmedel

Det är viktigt att den livsmedelstillsyn som bedrivs är effektiv och likvärdig över hela landet. En av Livsmedelsverkets uppgifter är att leda och samordna tillsynen i landet. Kommunerna svarar dock för den huvudsakliga delen av tillsynen. Livsmedelsverket har år 2001 kraftigt ökat antalet kommuninspektioner och inspektioner av anläggningar som står under kommunal tillsyn. Vidare har 39 länsmöten mellan Livsmedelsverket, länsstyrelser och kommuner hållits. Dessa möten har varit mycket uppskattade av samtliga parter.

Livsmedelsverket medverkar vid utarbetande av ny lagstiftning på gemenskapsnivå och svarar även för att EG-reglerna införs i svensk lagstiftning. En viktig uppgift som Livsmedelsverket utför är också att bistå regeringen med underlag på livsmedelsområdet till förhandlingar i framför allt EU.

Som stöd för tillsyn och regelarbete genomför Livsmedelsverket riskvärderingar på olika områden och utvecklar nya metoder för t.ex. analys av bekämpningsmedelsrester och andra ämnen som kan förekomma i maten.

Livsmedelsverket deltar i ett flertal forskningsprojekt inom EU:s femte ramprogram. För att få ett projekt EU-finansierat ställs mycket höga krav både på projektets relevans och på de sökandes kompetens, särskilt gäller det för det forskningsinstitut eller den myndighet som koordinerar projektet. Livsmedelsverket koordinerar för närvarande tre projekt.

Livsmedelsverket erhåller under tre år särskilda resurser för studier om ekologiska livsmedel och ekologisk kost. År 2001 var första året i satsningen och därför har främst planläggning av kommande projekt kunnat göras under året. Några mindre studier har genomförts, bl.a. har man jämfört halten vitamin K och provitaminet betakaroten i ekologiskt och konventionellt odlad sallat. Ingen signifikant skillnad kunde påvisas.

Livsmedelsverket citeras ofta i media när faktabakgrund och förklarande information behövs. Detta är en indikator på hur väl verket lyckas med sin informationsverksamhet. En annan indikator är antalet besök på verkets webbplats. Vid slutet av år 2001 hade man 885 unika externa besökare per dag på webbplatsen. Detta är en kraftig ökning jämfört med året innan. Under år 2002 har webbplatsen ytterligare förbättrats vad gäller såväl tillgänglighet som anpassning till olika kundgruppers behov av information. Annan information som verket producerar är också mycket efterfrågad.

5.6.2 Analys och slutsatser

Jordbrukspolitiska området

Den ökade globaliseringen och ökad handel innebär att kraven på ett konkurrenskraftigt svenskt jordbruk ökar. Det svenska jordbruket måste inte bara vara konkurrenskraftigt i förhållande till länderna utanför EU, utan detta måste även gälla i förhållande till EU:s övriga medlemsstater. Livsmedelsindustrins förmåga att marknadsföra och sälja svenskproducerade jordbruksvaror och livsmedel på export samt förmåga att kunna konkurrera med import är därvid viktig.

Den höga utnyttjandegraden av produktionskvoterna kan ses som en indikator på lönsamheten inom det svenska jordbruket. Produktionskvoterna för mjölk, socker och spannmål

utnyttjas fullt ut. De flesta andra produktionskvoter visar ett ökat utnyttjande sedan EU-inträdet, vilket tyder på förbättrad lönsamhet. Produktionen av spannmål, socker, stärkelse, mjölk och fågelkött har sedan EU-inträdet hävdats sig väl.

Produktionen av griskött var i slutet av 1990-talet ansträngd till följd av låga priser och produktionen minskade. Denna produktions-trend har vänt. Minskningen av antal svin har upphört och år 2001 ökade antalet suggor med 5 procent och antalet smågrisar med 4 procent. Produktionen för år 2002 förväntas därför öka. För en fortsatt positiv utveckling i sektorn är det viktigt att jordbruket och livsmedelsindustrin lyckas hävda mervärdet hos den svenska produktionen. Fågelköttproduktionen fortsätter att öka och under år 2001 ökade den med cirka 6 procent.

Till följd av den senaste BSE-krisen har det beslutats om åtgärder inom EU som t.ex. sänkta tak för bidragsrätter för handjur och frysning av bidragsrätter indragna till nationella reserven för am- och dikor. Åtgärderna syftar till att anpassa produktionen efter den minskade efterfrågan. Produktionen i Sverige minskade under år 2001 med närmare 4 procent. För Sveriges del ryms i stort sett den existerande produktionen inom de nya taken, men en fortsatt minskning av nötköttproduktionen är ändå att vänta.

Sveriges handel med jordbruksvaror och livsmedel ökar. Ökningstakten är procentuellt större för exporten än för importen, men då importen värdemässigt nästan är dubbelt så stor som exporten har handelsunderskottet ökat under år 2001. De exportvaror vars värde ökar mest är starksprit och spannmål. Sveriges export av nötkött och griskött har minskat. Importen av griskött har ökat, medan nötköttimporten har minskat. BSE-krisen är förmodligen en förklaring till minskad handel med nötkött. Gris-köttproduktionen har genomgått en svår period, vilket avspeglar sig i handelsstatistiken. Sverige exporterar ungefär lika mycket till EU-länderna som till övriga länder. Det senaste årets handelstrend implicerar att handeln med EU-länder ökar samtidigt som handelsbalansen i förhållande till tredje land de senaste två åren har blivit positiv. Det är därför möjligt att handelsmönstret har förändrats så att den ökade handeln med EU-länderna har skett på tredje lands bekostnad. Viss import från tredje land kan

emellertid klassificeras som införsel från EU om produkterna kommer via ett annat EU-land, vilket försvårar analysen av handelsmönstret.

En annan faktor, förutom den höga utnyttjandegraden av produktionskvoterna, som pekar på lönsamhet och optimism inför framtiden, är de stigande mark- och arrendepriiserna. Baksidan av denna positiva aspekt av utvecklingen är den ökade kapitaliseringen inom jordbruket. Kostnadsnivåerna höjs och därmed försvagas konkurrenskraften. Samtidigt försvåras rekryteringen av jordbrukare då kostnaderna för nyetablering ökar.

I vilken utsträckning Sverige varit framgångsrikt i sin administrativa tillämpning av EU:s regelverk kan ur en utgångspunkt mätas i form av antalet fall av eller storlek på finansiella korrigeringar eller beslut av kommissionen om andra korrigeringar som måste göras. Sverige har ur denna synpunkt varit exceptionellt framgångsrikt. En annan, och i viss utsträckning motstridig utgångspunkt, är i vilken utsträckning regelverket kan ges en tillämpning som ur administrativ synpunkt är rationell och som så långt som möjligt ger en för företag och myndigheter enkel tillämpning. Även ur denna utgångspunkt har stora framsteg nåtts bl.a. inom de olika projekt som Jordbruksverket bedriver tillsammans med länsstyrelserna.

Växtskydd

Det fytosanitära läget är i stort sett gott. Mot bakgrund av de problem med växtskadegörare som finns inom EU innebär dock den fria handeln över gränserna ett ökat risktagande.

Såväl vårt nationella som EU:s regelverk kommer att behöva samordnas och göras heltäckande i förhållande till CBD:s riktlinjer. Det är troligt att de aktuella myndigheterna i framtiden kommer att behöva anpassa sina arbetsmetoder, mål m.m. till de nya krav som CBD kan tänkas ställa. Frågan utreds för närvarande och syftet är att ge berörda myndigheter m.fl. möjlighet att förebygga och förhindra negativa effekter av främmande arter och genotyper på biologisk mångfald, ekosystem och naturmiljön i stort.

Utsäde

Det finns skäl att ytterligare höja kompetensen i molekylärbiologiska tekniker. Det finns anledning att förvänta att dessa tekniker, som har fått allt större betydelse som analytiska verktyg, inom kort även kommer att få standardiserade

tillämpningar. Detta gäller framför allt inom sortidentifiering, sortkaraktistik, GMO-inblandningar samt identifiering av utsädesbundna patogener.

Fiskeripolitiska området

Inte bara det svenska yrkesfisket utan hela gemenskapens fiskesektor står mot bakgrund av vikande och hotade bestånd inför stora problem. Resultatet av reformeringen av den gemensamma fiskeripolitiken kommer att få en avgörande betydelse för sektorns framtid.

Förutom nödvändiga förändringar av den gemensamma fiskeripolitiken är hög kvalitet på och respekten för den vetenskapliga rådgivningen en förutsättning för en långsiktigt hållbar fiskeripolitik. De nationella datainsamlingsprogram som påbörjats under året spelar en viktig roll för att förse den vetenskapliga expertisen med tillförlitliga data.

Det svenska miljömålsarbetet kommer också att ha en stor betydelse för en ekologiskt hållbar utveckling som skapar förutsättningar för den svenska fiskerinäringen.

Det svenska havsfiskets landningar har fortsatt att minska till följd av minskade tillåtna fångstmängder. Landningarna för år 2001 uppgick till 298 424 ton jämfört med 332 408 ton året innan. Nedgången i volym har dock kompensats av ökande priser och landningsvärdet uppgår till 1,2 miljarder kronor år 2001. Värdet för år 2000 uppgick till 955 miljoner kronor.

Strukturstödet effekter är svåra att utvärdera. De kvantitativa mål som fastställdes år 1995 i programmet har uppfyllts med marginal. Dock förefaller det som om den regionala koncentrationen ytterligare har förstärkts under perioden. Detta gäller särskilt fiskeflottan där huvudparten av stödet har gått till västkusten. Det är inte troligt att stödet i sig har förstärkt denna situation utan endast återspeglar en utveckling som sker till följd av beståndssituation, traditioner och geografiska förutsättningar.

Effekterna för regioner och kustsamhällen av fiskets utveckling har utretts av Fiskeriverket. Kustfiskets och även vattenbrukets betydelse för en regional utveckling kommer att hanteras av regeringen inom ramen för den aviserade propositionen under våren 2003. Regeringens skrivelse "Ansvarsfullt fiske" kommer att ligga till grund för detta arbete. Samtidigt kommer resultatet av reformen av den gemensamma

fiskeripolitiken ha betydelse för de eventuella förslag som då kan bli aktuella.

Förändrade regler för den gemensamma fiskeripolitiken får även effekter på fiskerikontrollen. Det är väsentligt att såväl den fysiska som administrativa kontrollen håller fortsatt hög kvalitetsnivå och kan utvecklas i takt med gemenskapens ökade krav, särskilt mot bakgrund av att den svenska fiskerikontrollen skall utvärderas senast år 2004. Regeringen gör bedömningen att kravet för de artrelaterade landningarna i framtiden kommer att uppfyllas genom tillämpning av det nya riskbaserade systemet. Vidare är det angeläget att kvalitetskontrollen i framtiden genomförs på en tillräckligt hög nivå.

Regeringens bedömning är att länsstyrelserna har bidragit till att uppnå målen för politikområdet, dels genom att fördela EU-stöd till bl.a. fiskberedningsindustrin och vattenbruk, dels genom sitt fiskevårdsarbete.

Säkra livsmedel

Det finns behov av att förbättra tillsynen och öka stödet till kommunerna så att de kan utföra en effektiv och likvärdig tillsyn i hela landet. Det är också viktigt att man satsar tillräckligt på det EU-gemensamma regelarbetet. En stor del av livsmedelsområdet är totalharmoniserat med gemensamma regler för hela EU. Det är därför viktigt att Livsmedelsverket i egenskap av expertmyndighet är aktivt i detta arbete så att svenska konsumenters intressen kan tillgodoses och lagstiftningen blir så bra som möjligt till gagn för alla medborgare i EU. Det är också av vikt att verket erhåller tillräckliga resurser för att genomföra beslutade regler. Regeringen kommer därför i det följande att föreslå ökade resurser till Livsmedelsverket för åtgärder med anledning av nya EU-regler för dricksvatten. Den största delen av Livsmedelsverkets forsknings- och utvecklingsverksamhet (FoU) är anslagsfinansierad (91 procent år 2001). Denna andel bör kunna minska exempelvis genom att fler projekt delfinansieras av forskningsråd m.fl. Den FoU som bedrivs skall vara direkt stödjande till Livsmedelsverkets övriga verksamheter, dvs. regelarbete och tillsynsverksamhet.

Trots de problem som Livsmedelsverket uppvisar anser regeringen att Livsmedelsverket i hög

grad bidrar till att uppfylla målet för politikområdet.

Inom ramen för regeringens satsning på konsumentstärkande åtgärder har medel beviljats till en rad projekt. Satsningen löper under tre år t.o.m. i år. Många projekt har eller håller på att avslutas och avrapporteras löpande med tillfredsställande resultat. Många av projekten är av pilotkaraktär och regeringens förhoppning är att flera av dessa nu skall leda till satsningar av den sökande och andra som kan dra nytta av den kunskap som projekten givit.

5.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket (RRV) har inte haft några invändningar i revisionsberättelserna för år 2001 avseende Jordbruksverket, Fiskeriverket, SUK, Livsmedelsekonomiska institutet och Växsortnämnden.

Riksrevisionsverket har en invändning när det gäller Livsmedelsverket. Den gäller det utnyttjande av ramanslaget utöver beviljad anslagskredit på 1 977 000 kronor som Livsmedelsverket har gjort.

Livsmedelsverkets ekonomi har under år 2001 varit mycket ansträngd. Under de föregående åren har Livsmedelsverket till följd av bl.a. en stor omorganisation inte förbrukat hela sitt anslag. Orsaken till att man år 2001 har överskridit sitt anslag är enligt Livsmedelsverket att verksamheten kommit i full gång efter omorganisationen.

5.8 Budgetförslag

5.8.1 43:1 Statens jordbruksverk

Tabell 5.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2001	Utfall	297 451	Anslags-sparande	9 991
2002	Anslag	325 104 ¹	Utgifts-prognos	315 045
2003	Förslag	299 745		
2004	Beräknat	308 838 ²		

¹ Varav 15 000 tkr på tilläggsbudget i samband med 2002 års ekonomiska vårproposition.

² Motsvarar 302 190 tkr i 2003 års prisnivå.

Anslaget belastas med Jordbruksverkets förvaltningskostnader, länsstyrelsernas kostnader för åjourföring av blockdatabasen, Tullverkets särkostnader för exportbidragskontroller m.m.

Jordbruksverkets mål inom politikområdet livsmedelspolitik är att verka för en konkurrenskraftig miljö- och djurskyddsanpassad livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna. Jordbruksverket skall medverka till en korrekt tillämpning av EU:s regelverk så att finansiella korrigeringar undviks. Jordbruksverket är fondkoordinator för EU-stöden och det enda ackrediterade utbetalningsstället för EU-stöden som finansieras av EU:s jordbruksfonds garanti-sektion.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.3 Offentligrättslig verksamhet¹

Tusental kronor

Resultatområde	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Djur²			
Utfall 2001	33 637	34 518	-881
Prognos 2002	34 448	35 962	-1 514
Budget 2003	35 338	33 819	1 519
Djurregister³			
Utfall 2001	26 362	24 750	1 612
Prognos 2002	27 523	27 556	-33
Budget 2003	26 247	27 649	-1 402
Växt⁴			
Utfall 2001	20 127	19 878	149
Prognos 2002	20 571	20 618	-47
Budget 2003	20 203	20 568	-365

¹ Den offentligrättsliga verksamheten gäller områdena växtinspektion, kvalitetsinspektion av frukt och grönsaker, foderkontroll, införsel av djur, köttklassificering, hund- och ågarregister, djurregister m.m.

² Resultatområde djur innefattar foderkontroll, införsel av djur och avgifter enligt djurskyddsförordningen (1988:539) och förordningen (1999:1148) om EG:s förordningar på jordbruksområdet, köttklassificering, avgifter för djurmärken enligt förordningen (1985:343) om kontroll av husdjur m.m., avgifter för registrering av hundar enligt lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar samt avgifter enligt förordningen (1994:901) om genetiskt modifierade organismer. För köttklassificeringen är myndighetsuppdraget medräknat.

³ Resultatområde djurregister omfattar djurregistren för nöt och svin. Fr.o.m. år 2002 ingår också hönsregistret i resultatområdet.

⁴ Resultatområde växt innefattar växtinspektionen, kvalitetsinspektion av frukt och grönsaker, avgifter enligt förordningen (1994:901) om genetiskt modifierade organismer samt pethanteringsstillstånd enligt förordningen (1991:338) om vissa dryckesförpackningar. Myndighetsuppdrag är inräknat. Distriktsveterinärorganisationens offentligrättsliga avgifter redovisas under anslaget 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen.

Tabell 5.4 Uppdragsverksamhet¹

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2001	12 142	12 044	98
(varav tjänsteexport)	1 251	1 251	0
Prognos 2002	11 835	11 767	68
(varav tjänsteexport)	1 235	1 235	0
Budget 2003	11 200	11 100	100
(varav tjänsteexport)	0	0	0

¹ Uppdragsverksamheten utgörs av vattenhushållning och distriktsveterinärverksamhet. Myndighetsuppdrag är inräknat. Distriktsveterinärorganisationen redovisas under anslaget 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen.

² Tjänsteexporten avser twinningprojekten med Polen och Lettland som finansieras av EU.

Tabell 5.5 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:1 Statens jordbruksverk

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	310 104	310 104
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	8 636	15 648
Beslut	-2 093	-2 139
Överföring till/från andra anslag	6 740	510
Övrigt	-23 642	-15 285
Förslag/beräknat anslag	299 745	308 838

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Regeringens överväganden

Eftersom utbetalningar i EU-stöd ersätts i efterskott från EU-budgeten uppstår ett kreditbehov för Jordbruksverket. Regeringen bedömer detta kreditbehov till 5 500 000 000 kronor för år 2003.

Den 1 januari 2002 gav regeringen Jordbruksverket i uppdrag att, mot bakgrund av riksdagens beslut och efter samråd med det nationella programmet för växtgenetiska resurser, redovisa vilka behov av resursförstärkningar som finns för år 2003 samt konsekvenserna av en utebliven resursförstärkning under året. Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2002, med hänvisning till miljömålspropositionen, en förstärkning med 8 500 000 kronor år 2004. Bakgrunden till Jordbruksverkets uppdrag var att förstärkningen först år 2004 befarades innebära svårigheter och tempoförlust för det nationella programmet under år 2003. Då utredningen

bekräftat detta föreslås att 3 940 000 kronor av de medel som var avsatta för 2004 års program tidigareläggs och i stället avsätts för år 2003 med motsvarande minskning år 2004. Regeringen föreslår därmed att 3 940 000 kronor överförs till anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* från anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald*.

Det är angeläget att kontrollarbetet vad gäller tillämpningen av den gemensamma jordbrukspolitikerna kan upprätthållas på en hög nivå. Även beredskapsarbetet vad gäller smittsamma djursjukdomar måste prioriteras. Anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* bör därför tillföras 2 300 000 kronor för ändamålen år 2003 genom en överföring av motsvarande belopp från anslaget 44:3 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket*.

Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion (se volym 1, avsnitt 6.2.1).

Regeringen beräknar anslagsbehovet för år 2003 till 299 745 000 kronor. För år 2004 beräknas anslagsbehovet till 308 838 000 kronor.

5.8.2 43:2 Statens utsädeskontroll

Tabell 5.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2001	Utfall	782	Anslags-sparande	4
2002	Anslag	793	Utgifts-prognos	783
2003	Förslag	807		
2004	Beräknat	825 ¹		

¹ Motsvarar 807 tkr i 2003 års prisnivå.

Statens utsädeskontroll (SUK) är centralt organ för certifiering av utsäde. Verksamheten finansieras till största delen med avgifter, cirka 95 procent av den totala omsättningen. Den avgiftsfinansierade verksamheten skall drivas med full kostnadstäckning. Under år 2001 uppvisade SUK ett underskott på 2 800 000 kronor. En förbättring av det ekonomiska resultatet förutses så fort de taxehöjningar som genomförts under senare tid hunnit få fullt genomslag.

Den internationella verksamheten som SUK bedriver finansieras av anslagsmedel. SUK är behörig myndighet i frågor som rör ISTA (Internationella frökontrollförbundet) samt deltar i arbetet som rör utsädesfrågor inom OECD. SUK deltar vidare i EU-arbetet i samarbetsprojekt, expertgrupper m.m. SUK kan som

ackrediterad medlem i ISTA ställa ut certifikat för internationell handel med utsäde. Den handeln har minskat drastiskt sedan Sverige blev medlem i EU. SUK är vidare behörig nationell provningsmyndighet i förhållande till Gemenskapens växtsortmyndighet (CPVO).

SUK lämnade under hösten 2001 förslag till kontroll av oavsiktliga inblandningar av gen-modifierade organismer i konventionellt utsäde och har därefter fått regeringens uppdrag att upprätta kontrollen i enlighet med sitt förslag.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.7 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor				
Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2001	0	22 087	24 353	-2 265
Prognos 2002	0	25 065	24 811	-254
Budget 2003	0	25 200	25 211	11

Tabell 5.8 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2001	4 917	5 461	-544
Prognos 2002	4 360	4 380	20
Budget 2003	4 370	4 380	10

Regeringens överväganden

Utsädeskontrollens framtida organisation och inriktning utreddes inför EU-inträdet. Något beslut om att förändra verksamheten på ett mer genomgripande sätt fattades inte, bl.a. på grund av den utveckling inom EU som förutsågs. Den försöksverksamhet rörande egenkontroll som pågått inom EU kommer att slutföras år 2004. Mot bakgrund av bl.a. detta finns det enligt regeringens bedömning anledning att se över utsädeskontrollens inriktning och verksamhet.

Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion (se volym 1, avsnitt 6.2.1).

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 807 000 kronor år 2003 och 825 000 kronor år 2004.

Tabell 5.9 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:2 Statens utsädeskontroll

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	793	793
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	20	38
Beslut	-6	-6
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	807	825

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.8.3 43:3 Statens växtsortnämnd

Tabell 5.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2001	2 183	290	
2002	1 955		1 930
2003	Förslag	1 993	
2004	Beräknat	2 037 ¹	

¹ Motsvarar 1 993 tkr i 2003 års prisnivå.

Statens växtsortnämnd handlägger ärenden om växtförädlarrätt enligt växtförädlarrättslagen (1997:306) och är behörig myndighet i frågor som rör Internationella unionen för skydd av växtförädlingsprodukter (UPOV) och CPVO. Växtsortnämnden fullgör vidare de uppgifter som får utföras av ett nationellt organ enligt rådets förordning (EG) nr 2100/94 om gemenskapens växtförädlarrätt. Nämnden handlägger också ärenden enligt utsädesförordningen (2000:1330) om intagning av växtsorter i sortlistan.

Nämndens verksamhet är i princip avgiftsfinansierad. Kostnaderna för Växtsortnämndens internationella verksamhet belastar anslaget. Avgifterna i verksamheten förs till statsbudgetens inkomstsida samtidigt som medel för verksamheten anvisas under detta anslag. Av nämndens uppdragsgivare är 98 procent andra än staten.

Den långsiktiga utvecklingen i fråga om avgiftsintäkterna är svår att bedöma. Utfallet för år 2001 visar en god överensstämmelse med den fördelning av intäkterna på växtförädlarrätt och sortlista som tidigare beräknats. Nämnden bedömer att dess arbete liksom fördelningen av

intäkterna under de närmaste åren kommer att förskjutas mot en större andel för sortlistan.

Regeringens överväganden

Enligt regeringens bedömning finns inte någon anledning att ändra inriktning på nämndens verksamhet.

Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion (se volym 1, avsnitt 6.2.1).

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 993 000 kronor för år 2003 och till 2 037 000 kronor år 2004.

Tabell 5.11 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:3 Statens växtsortnämnd

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	1 955	1 955
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	52	96
Beslut	-14	-14
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	1 993	2 037

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.8.4 43:4 Bekämpande av växtsjukdomar

Tabell 5.12 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2001	2 747	551	
2002	2 578		3 088
2003	Förslag	2 578	
2004	Beräknat	2 578	

Anslaget belastas med kostnader för åtgärder mot växtskadegörare enligt växtskyddslagen (1972:318) samt för vissa förluster till följd av sådana åtgärder. Kostnader för beredskapsåtgärder, akuta skyddsåtgärder m.m. mot karantänskadegörare finansieras också med detta anslag, liksom undersökningar av växtprover som av Jordbruksverkets växtinspektion överlämnas för laboratoriemässig diagnostisering. Vidare belastar delar av kostnaderna för växtinspektionens internationella engagemang an-

slaget. Slutligen belastas anslaget även med kostnader för marknads kontroll samt för verifiering av de svenska skyddade zonerna.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 2 578 000 kronor för år 2003. Anslagsbehovet för år 2004 beräknas vara oförändrat.

Tabell 5.13 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:4 Bekämpande av växtsjukdomar

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	2 578	2 578
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	2 578	2 578

5.8.5 43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m.

Tabell 5.14 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slags	Belopp	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2001	Utfall	8 910 314	116 273	
2002	Anslag	5 907 400 ¹		5 337 563
2003	Förslag	1 407 400		
2004	Beräknat	5 407 400		

¹ Varav 4 000 000 tkr på tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Från anslaget utbetalas direktbidrag i form av arealersättning, djurbidrag och kompletterande kompensationsstöd då valutaförändringar leder till lägre stödbelopp i nationell valuta samt bidrag från EG för bekämpande av djursjukdomar. Anslaget är obligatoriskt för alla medlemsländer inom EU och finansieras helt från EG-budgeten. De stora skillnaderna i anslagets storlek mellan åren 2001 och 2002 beror på att arealersättningen och en större del av djurbidragen betalades ut i december 2001 i stället för i januari 2002. Arealersättning lämnas för odling av spannmål, oljevaxter, baljväxter, oljelin, gränsilage och areal uttagen ur produktion. Vidare finns arealbaserade ersättningsystem för bl.a. spånadslin, vicker m.m. Ett villkor för

ersättning är att åkermark tas ur livsmedels- eller foderproduktion. För åren 1999, 2000, 2001 och 2002 gällde att 10 procent skulle tas ur produktion. Det totala bidraget är begränsat till en maximiareal, kallad basareal. För svenskt vidkommande uppgår basarealen till drygt 1,73 miljoner hektar.

Tabell 5.15 Stödbelopp per hektar för grödor¹

Gröda	Antal hektar	Genomsnittligt stödbelopp
Spannmål	1 154 000	2 309 kr/ha
Gränsilage	414 000	1 154 kr/ha
Oljevaxter	64 000	2 309 kr/ha
Oljelin	3 100	2 309 kr/ha
Proteingrödor	32 000	2 658 kr/ha
Uttagen areal	292 000	2 309 kr/ha
Total	1 959 100	

¹ Stödbeloppen är beräknade med en genomsnittsavkastning på 4,02 ton/ha och en eurokurs på 9,11 kronor.

Djurbidrag lämnas för am- och dikor, handjur av nötkreatur, tackor och getter samt för slaktbidrag av storboskap och kalvar. Bidraget baseras på de för Sverige tilldelade bidragsrätterna enligt följande fördelning:

Tabell 5.16 Stödbelopp för djurbidrag¹

Djur	Bidragsrätter	Bidrag från EU
Am- och dikor	155 000	1 888 kr/ko
Handjur	223 481	1 982 kr/tjur
Stutar		1 415/2 830/stut ²
Tackor	180 000	198 kr/tacka
Slaktbidrag, nötkreatur	502 063	755 kr/djur
Slaktbidrag, kalv	29 933	472 kr/kalv

¹ Bidragsbelopp avser år 2002.

² Avser ett respektive två bidrag.

Utöver bidragen per djur betalades extensifieringsbidrag ut till producenter av handjur och am- och dikor om djurtätheten var högst 1,4 djurenheter per hektar. Sverige har dessutom tilldelats en summa pengar, ett s.k. nationellt kuvert, som skall fördelas efter medlemsstatens eget val. Det har beslutats att detta belopp, som uppgår till 86,8 miljoner kronor, skall lämnas som ett tilläggsbelopp till slaktbidraget. Av anslagssparandet från år 2001 har 151,85 miljoner kronor dragits in.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tabell 5.17 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2001	Prognos 2002	Beräknat 2003	Beräknat 2004	Beräknat 2005–
Utestående åtaganden vid årets början	4 229 000	657 000	883 000		
Nya åtaganden	5 069 000	5 564 000	5 563 000		
Infriade åtaganden	-8 641 000	-5 338 000	-1 465 000	-4 981 000	
Utestående åtaganden vid årets slut	657 000	883 000	4 981 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	4 968 000	5 100 000	5 029 000		

Regeringens överväganden

På tilläggsbudget föreslås att utbetalningen av arealersättning avseende år 2002 utbetalas i december 2002 istället för i januari 2003. Med hänsyn till beräknade ekonomiska åtaganden föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att under år 2003 avseende ramanslaget 43:5 *Arealersättning och djurbidrag m.m.* godkänna stöd som innebär utgifter på högst 5 029 000 000 kronor under år 2004.

Regeringen bedömer därför anslagsbehovet för år 2003 till 1 407 400 000 kronor. För år 2004 beräknas behovet till 5 407 400 000 kronor.

Tabell 5.18 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:5 Arealersättning och djurbidrag m.m.

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget ¹	1 907 400	1 907 400
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut	-4 000 000 ¹	
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt	3 500 000 ¹	3 500 000 ¹
Förslag/beräknat anslag	1 407 400	5 407 400

¹ Anslaget höjs med 3 500 tkr för att täcka arealersättningarna. På tilläggsbudget till denna proposition föreslås dock att 2003 års betalning tidigareläggs till år 2002 (-4 000 tkr).

5.8.6 43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter

Tabell 5.19 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2001	957 222		45 780
2002	Anslag	1 516 000	1 085 366
2003	Förslag	1 516 000	
2004	Beräknat	1 516 000	

Anslaget används för kostnader för intervention, stöd i form av produktions-, konsumtions- och marknadsföringsbidrag, exportbidrag samt stöd till biodling i enlighet med EU:s regler. Anslaget är obligatoriskt och finansieras av EG-budgeten, utom vissa s.k. tekniska kostnader till följd av offentlig lagring, vilka för närvarande är högre än den schablonersättning som ersätts av EU. Dessa merkostnader regleras under anslaget 43:7 *Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m.* Exportbidrag lämnas för att täcka skillnaden mellan gemenskapspris och världsmarknadspris och därmed möjliggöra export till tredje land. Av anslagssparandet från år 2001 har 73 760 000 kronor dragits in.

Det av EU till hälften medfinansierade stödet till biodlingen, totalt omfattande 4 miljoner kronor, beviljas för ett år i taget och löper i enlighet med EU:s budgetår under perioden den 16 oktober till den 15 oktober nästföljande år. Den svenska medfinansieringen anvisas under anslaget 42:3 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder*. Med hänsyn till beräknade ekonomiska åtaganden föreslås riksdagen bemyndiga regeringen att under år 2003 avseende ramanslaget 43:6 *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter* godkänna stöd som innebär utgifter på högst 2 000 000 kronor under år 2004.

Från anslaget täcks även utgifter motsvarande EG:s medfinansiering av åtgärder inom livsmedelssektorn för de fall sådan medfinansiering inte täcks från andra anslag.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tabell 5.20 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2001	Prognos 2002	Beräknat 2003	Beräknat 2004	Beräknat 2005–
Utestående åtaganden vid årets början	1 600	1 380	1 600		
Nya åtaganden	1 370	1 820	2 000		
Infriade åtaganden	-1 590	-1 600	-1 600	-2 000	
Utestående åtaganden vid årets slut	1 380	1 600	2 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	1 600	1 600	2 000		

Regeringens överväganden

Det totala medelsbehovet för anslaget är beroende av flera svårkontrollerbara och oförutsägbara faktorer. Ett exempel är variationer i skördeutfall som uppkommer inom gemenskapen av t.ex. spannmål. En faktor är differensen mellan hemmamarknads- och världsmarknadspris. Kronans förhållande till euron ger direkta effekter på hur mycket som måste betalas ut som exportbidrag och i form av olika interventionsåtgärder i Sverige.

Riksdagen föreslår bemyndiga regeringen att under år 2003 avseende anslaget 43:6 *Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter* godkänna stöd som innebär utgifter på högst 2 000 000 kronor år 2004. Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 516 000 000 kronor för år 2003. Anslagsbehovet för år 2004 beräknas vara oförändrat.

Tabell 5.21 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:6 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	1 516 000	1 516 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	1 516 000	1 516 000

5.8.7 43:7 Räntekostnader för forskotterade arealersättningar m.m.

Tabell 5.22 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2001	52 341	63 738	
2002	Anslag	79 700	111 531
2003	Förslag	79 415	
2004	Beräknat	79 415	

Anslaget används för de räntekostnader som uppstår för staten till följd av att ersättningen från EU:s jordbruksfonds garantisektion erhålls i efterskott. Anslaget får även belastas med eventuella finansiella korrigeringar och straffavgifter som EU-kommissionen kan komma att ålägga Sverige samt revisionskostnader förknippade med granskning av Sveriges utnyttjande av EU:s jordbruksfond. Anslaget får också tillföras kursvinster och belastas med kursförluster som uppstår till följd av att medlemsstaten bär kursrisken inom EU:s jordbruksfonds utvecklingssektion samt veterinära kostnader som finansieras av jordbruksfondens garantisektion. Anslaget får dessutom belastas med s.k. tekniska kostnader för offentlig lagring i den mån ersättning inte erhålls från EG-budgeten. Vid ett omvänt förhållande, dvs. om EU:s schablonersättning för de tekniska kostnaderna överstiger de faktiska kostnaderna, tillförs anslaget medel från inkomsttitel 6116 Offentlig lagring. Av anslags-sparandet från år 2001 har 151,2 miljoner kronor dragits in.

Ersättningar för stöd m.m. som finansieras från jordbruksfondens garantisektion men som forskotteras från statbudgeten avräknas av EU inom 35–60 dagar. De stöd som är aktuella är arealersättning, djurbidrag, intervention, pro-

duktions- och konsumtionsstöd m.m. samt miljösättningar, kompensationsbidrag och övriga stöd inom förordningen för landsbygdsutveckling i den mån utbetalningar av dessa sker till stödmottagare utanför Mål 1-området.

Medelsbehovet på anslaget kan variera mycket mellan olika år. Det beror på svårigheter att uppskatta i vilken utsträckning som jordbrukarna kommer att utnyttja aktuella stödformer, osäkerhet om framtida växelkursnivåer samt på eventuella finansiella korrigeringar.

Regeringens överväganden

Genom de olika satsningar inom administrationen som gjorts för att begränsa risken för finansiella korrigeringar beräknas anslaget på sikt kunna minskas.

Till anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* inom utgiftsområde 18 föreslås 285 000 kronor överföras för att finansiera Länsstyrelsen i Gävleborgs läns arbete med avslutsdeklarationer inom strukturområdet.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 79 415 000 kronor för år 2003. För år 2004 beräknas behovet vara oförändrat.

Tabell 5.23 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:7 Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m.

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	79 700	79 700
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag	-285	-285
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	79 415	79 415

5.8.8 43:8 Fiskeriverket

Tabell 5.24 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifter	Anslags-sparande	Resultat
2001	Utfall	68 142	Anslags-sparande	18 605
2002	Anslag	100 054	Utgifts-prognos	89 817
2003	Förslag	102 255		
2004	Beräknat	100 344 ¹		

¹ Motsvarar 98 169 tkr i 2003 års prisnivå.

Anslaget används för Fiskeriverkets verksamhet som syftar till en ansvarsfull hushållning med fisktillgångarna. I verksamheten ingår bl.a. deltagande i EU-arbetet och andra internationella fiskefrågor, fiskerikontroll, administration av strukturstödet till fiskerinäringen, genomförande av åtgärder för att miljömålen uppfylls, nationella regleringar av såväl yrkes- som fritidsfisket samt forskning och utvecklingsarbete på fiskets område. Verket skall även, i enlighet med sitt sektorsansvar för miljön, verka för en biologisk mångfald och därmed för ett rikt och varierat fiskbestånd.

Anslagssparandet härrör uteslutande från de medel verket tilldelades i slutet av år 2001 för arbetet med miljömålen.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Fiskeriverket bedriver uppdragsverksamhet och tjänsteexport. För budgetåret 2001 erhöll Fiskeriverket 28 000 000 kronor i avgiftsintäkter från sin uppdragsverksamhet och tjänsteexport. Avgiftsintäkterna får disponeras av Fiskeriverket.

Avgiftsintäkterna i uppdragsverksamheten (se tabell 5.22) härrör från Fiskeriverkets undersökningsfartyg, utredningskontor och laboratorier.

Fiskeriverkets tjänsteexport är hänförlig till internationell konsultverksamhet. En fortsatt minskning av omslutningen har skett under år 2001.

Tabell 5.25 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2001	24 581	23 957	624
(varav tjänsteexport)	5 013	4 797	216
Prognos 2002	23 800	23 800	0
(varav tjänsteexport)	3 000	3 000	0
Budget 2003	27 000	27 000	0
(varav tjänsteexport)	6 000	6 000	0

Regeringens överväganden

Det av EG beslutade programmet för insamling av fiskeridata påbörjades år 2002 och sträcker sig fram t.o.m. år 2006. Den svenska nationella

medfinansieringen uppgår årligen till cirka 9 500 000 kronor.

Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion (se volym 1, avsnitt 6.2.1).

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 102 255 000 kronor för år 2003. Anslagsbehovet för år 2004 beräknas till 100 344 000 kronor.

Tabell 5.26 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:8 Fiskeriverket

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	100 054	100 054
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	2 593	4 868
Beslut	-654	-668
Övrigt	262	-3 910
Förslag/beräknat anslag	102 255	100 344

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.8.9 43:9 Strukturstöd till fisket m.m.

Tabell 5.27 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2001	Utfall	2 861	52 801
2002	Anslag	30 890	37 506
2003	Förslag	28 390	
2004	Beräknat	28 390	

Från anslaget lämnas framför allt nationellt stöd till åtgärder som medfinansieras av EU inom ramen för såväl de gamla gemenskapsprogrammen som strukturåtgärder inom fiskerinäringen även under den nya programperioden 2000–2006. Anslaget kan även användas för medfinansiering av andra EG-projekt som ligger i linje med strukturprogrammen.

En jämförelse mellan budget och utfall för år 2001 visar på ett underutnyttjande på cirka 28 000 000 kronor, medan det ackumulerade anslagssparandet uppgår till drygt 86 000 000 kronor. Skälet till det låga utnyttjandet är att beslut för det nya strukturprogrammet inte börjat fattas förrän under våren 2001. Anslagssparandet avser dock medfinansiering av den nya programperioden för vilken utbetalningar ännu inte påbörjats. Av anslagssparandet har 36 030 000 kronor dragits in.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 28 390 000 kronor för år 2003. Anslagsbehovet för år 2004 beräknas vara oförändrat.

Tabell 5.28 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:9 Strukturstöd till fisket m.m.

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	30 890	30 890
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt	-2 500	-2 500
Förslag/beräknat anslag	28 390	28 390

5.8.10 43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

Tabell 5.29 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2001	Utfall	69 912	139 346
2002	Anslag	80 000	83 895
2003	Förslag	80 000	
2004	Beräknat	80 000	

Under anslaget anvisas det belopp som motsvarar EU:s medfinansiering av strukturstöd till fisket m.m. som redovisas under anslaget 43:9 *Strukturstöd till fisket m.m.* Sverige har tilldelats 62,3 miljoner euro från Fonden för fiskets utveckling under strukturfondsperioden 2000–2006.

En jämförelse mellan budget och utfall för budgetåret 2001 visar på ett underutnyttjande på cirka 10 000 000 kronor medan det ackumulerade anslagssparandet uppgår till knappt 139 000 000 kronor.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 80 000 000 kronor för år 2003. Anslagsbehovet för år 2004 beräknas vara oförändrat.

Tabell 5.30 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:10 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	80 000	80 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	80 000	80 000

5.8.11 43:11 Fiskevård

Tabell 5.31 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2001	Utfall	19 916		2 534
2002	Anslag	20 000	Utgifts-prognos	21 714
2003	Förslag	20 500		
2004	Beräknat	10 500		

Anslaget disponeras av Fiskeriverket och används bl.a. för bildande av fiskevårdsområden, fisketillsyn, främjande av den biologiska mångfalden och biotopvård, insatser för bevarande av hotade arter i hela landet och utsättning av fisk.

Allmän fiskevård finansieras för närvarande delvis av anslaget för fiskevård men också av vattenavgiftsmedel i enlighet med vattendomar. Anslaget används till fiskevård, främst i allmänna och enskilda vatten med fritt handredskapsfiske, i kustområden och i sjöarna Vätern, Vättern, Hjälmaren, Mälaren samt Storsjön i Jämtland.

En jämförelse mellan budget och utfall för budgetåret 2001 visar på ett anslagssparande på cirka 4 000 000 kronor, vilket avser beslutade men ej utbetalda medel. Av anslagssparandet har 1 930 000 kronor dragits in.

Regeringens överväganden

Regeringen ser ett fortsatt behov av insatser inom fiskevårdens område. Mot bakgrund av det svenska miljömålsarbetet är regeringens bedömning att en förstärkning av anslaget krävs.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 20 500 000 kronor för år 2003.

Tabell 5.32 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:11 Fiskevård

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	20 000	20 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Övrigt	500	-9 500
Förslag/beräknat anslag	20 500	10 500

5.8.12 43:12 Livsmedelsverket¹

Tabell 5.33 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2001	Utfall	132 739 ¹		-3 367
2002	Anslag	129 953 ²	Utgifts-prognos	125 541
2003	Förslag	132 708		
2004	Beräknat	133 689 ³		

¹ Anslaget Statens livsmedelsverk.² Varav 3 200 tkr på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för år 2003.³ Motsvarar 130 818 tkr i 2003 års prisnivå.

Livsmedelsverket skall som central förvaltningsmyndighet för livsmedelsfrågor i konsumenternas intresse arbeta aktivt för säkra livsmedel av hög kvalitet, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. Livsmedelsverket skall utarbeta regler inom livsmedelsområdet, utöva tillsyn enligt livsmedelslagen (1971:511) samt leda och samordna livsmedelstillsynen, hålla regeringen informerad om utvecklingen på livsmedelsområdet, bistå regeringen i och medverka i EU-arbetet och annat internationellt arbete på livsmedelsområdet. Vidare skall verket genomföra utredningar och praktiska vetenskapliga undersökningar om livsmedel och matvanor samt utveckla metoder för livsmedelstillsynen, informera konsumenter och intressenter i livsmedelskedjan om gällande regelverk och om andra viktiga förhållanden på livsmedelsområdet, medverka i genomförandet av politiken för regional utveckling och verka för en utveckling av landets skolmåltider.

Livsmedelsverket skall vidare vidta åtgärder i syfte att verka för en effektiv och likvärdig livsmedelstillsyn i hela landet, öka medborgarnas, och då särskilt barns och ungdomars, kunskaper om god och säker mat så att de kan göra medvetna val och öka kunskapen om sambandet mellan kost och hälsa.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.34 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2001	127 577	138 265	-8 590
Prognos 2002	160 300	162 600	-2 300
Budget 2003	169 900	168 900	1 000

Tabell 5.35 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2001	4 788	9 027	-4 239
(varav tjänsteexport) ¹	(-)	(-)	(-)
Prognos 2002	10 600	12 000	-1 400
(varav tjänsteexport)	(2 400)	(2 400)	(0)
Budget 2003	10 100	9 400	700
(varav tjänsteexport)	(2 600)	(2 400)	(200)

¹Den del av uppdragsverksamheten som avser interkalibrering av utländska laboratorier kommer fr.o.m. år 2002 att redovisas som tjänsteexport. Någon särredovisning för år 2001 finns inte. Interkalibrering är ett system i vilket deltagande laboratorier kan analysera standardiserade prov där det ingår för laboratorierna okända halter av mikroorganismer eller kemiska substanser. Genom att delta kan ett laboratorium visa att de behåskar en analys.

Livsmedelsverkets avgiftsfinansierade verksamhet gick tidigare med överskott men har de senaste åren gått med underskott. Underskotten har delvis varit avsiktliga för att få bort de ackumulerade överskotten som uppstått i vissa verksamhetsgrenar. Livsmedelsverket och Regeringskansliet ser för närvarande över de avgiftsfinansierade områdena inklusive kriterier för avgiftsättningen.

Regeringens överväganden

Med anledning av nya EU-regler för dricksvatten, vilka kräver ökade laboratorieresurser, samt för dioxinkontroller bör anslaget tillföras 3 500 000 kronor. Finansieringen bör ske genom en motsvarande minskning av anslaget 44:3 *Miljöförbättrande åtgärder inom jordbruket*.

För bidrag till standardisering, forskning och utveckling inom experimentell teknik m.m bör anslaget tillföras 200 000 kronor. Livsmedelsverket har tidigare disponerat medel för denna verksamhet inom utgiftsområde 24 Näringspolitik under anslaget 38:12 *Bidrag till standardisering och FoU inom experimentell teknik m.m.*

Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion (se volym 1, avsnitt 6.2.1).

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 132 708 000 kronor för år 2003. Anslagsbehovet för år 2004 beräknas till 133 689 000 kronor.

Tabell 5.36 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:12 Livsmedelsverket

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	126 759	126 759
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	3 360	6 216
Beslut	-911	-931
Överföring till/från andra anslag	3 500	3 777
Övrigt	0	-2 132
Förslag/beräknat anslag	132 708	133 689

¹Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.8.13 43:13 Livsmedelsekonomiska institutet

Tabell 5.37 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	7 485	Anslags-sparande	1 654
2002	Anslag	8 304	Utgifts-prognos	8 196
2003	Förslag	8 468		
2004	Beräknat	8 654 ¹		

¹Motsvarar 8 468 tkr i 2003 års prinsnivå.

Anslaget disponeras av Livsmedelsekonomiska institutet (SLI) för analyser och utredningar inom det jordbruks- och livsmedelspolitiska området.

Livsmedelsekonomiska institutets arbete syftar till att belysa frågor om bl.a. den gemensamma jordbrukspolitikens effekter och olika styrmedels effektivitet, landsbygdens utveckling, strukturutvecklingen, miljön, djurskyddet, konsumentintresset, den globala livsmedelssituationen, handeln med livsmedel samt utvidgningen av EU. Analyserna skall avse såväl nationella som internationella aspekter.

Regeringens överväganden

De kommande åren kommer aktiviteten inom institutets verksamhetsområde att vara mycket

omfattande. I juli 2002 startade debatten om utformningen av den framtida jordbrukspolitiken i EU genom EU-kommissionens presentation av översynsrapporterna om den gemensamma jordbrukspolitiken. Rapporterna kommer under hösten 2002 att följas upp med konkreta lagstiftningsförslag. Förhandlingarna om att utvidga EU med nya medlemsländer kommer att fortsätta under de kommande åren. En ramöverenskommelse för ett nytt jordbruksavtal i de pågående handelsförhandlingarna inom ramen för WTO skall nås våren 2003. Under år 2003 kommer vidare arbetet med livsmedels-säkerhetsrelaterade frågor att fortsätta.

Institutets analyser av dessa områden är viktiga underlag för regeringens ställningstaganden. Vidare är det alltmer angeläget med ekonomiska analyser av områdena livsmedel, djurskydd, smittskydd samt landsbygdsutveckling. Det finns därför ett starkt behov av att dessa områden prioriteras. Därigenom skulle även en kontinuitet och permanent egen kompetens inom flera av institutets centrala områden säkerställas.

Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion (se volym 1, avsnitt 6.2.1).

Anslagsbehovet för år 2003 bedöms till 8 468 000 kronor.

Tabell 5.38 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:13 Livsmedelsekonomiska institutet

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	8 304	8 304
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	224	411
Beslut	-60	-61
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	8 468	8 654

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.8.14 43:14 Livsmedelstatistik

Tabell 5.39 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifter	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2001	Utfall	21 670	398	
2002	Anslag	22 895		22 597
2003	Förslag	23 290		
2004	Beräknat	23 829 ¹		

¹ Motsvarar 23 290 tkr i 2003 års prisnivå.

Anslaget disponeras av Jordbruksverket för statistik inom jordbruksområdet inklusive kostnader för en statistisk årsbok inom jordbruks- och livsmedelsområdet samt sammanställningar av statistik i senare led i livsmedelskedjan. I anslaget ingår även framtagandet av statistik över prisutvecklingen i konsument- och producentled på jordbruksprodukter.

Regeringens överväganden

Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion (se volym 1, avsnitt 6.2.1).

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 23 290 000 kronor för år 2003. Anslagsbehovet för år 2004 beräknas till 23 829 000 kronor i fasta priser.

Tabell 5.40 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:14 Livsmedelsstatistik

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	22 895	22 895
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	559	1 102
Beslut	-164	-168
Överföring till/andra anslag		
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	23 290	23 829

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.8.15 43:15 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten

Tabell 5.41 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2001	Utfall	3 710		-110
2002	Anslag	3 700	Utgifts-prognos	3 652
2003	Förslag	7 400		
2004	Beräknat	7 400		

Anslaget disponeras av Jordbruksverket. Anslagsbeloppet motsvarar EU:s finansiering av jordbruks- och livsmedelsstatistiken.

Regeringens överväganden

Anslaget används för att bekosta medfinansieringen från EU av den årliga bokföringsundersökningen och strukturstatistiken. Enligt rådets förordning (EG) 2467/96 av den 17 december 1996 skall i varje medlemsland särskilda gemenskapsundersökningar om företagsstrukturen i jordbruket genomföras åren 2003, 2005 och 2007. Sverige kommer liksom hittills att få ersättning från EU-kommissionen. Ersättningen betalas ut tidigast år 2005. Liksom övrig medfinansiering från EG tillförs även dessa medel inkomsttitel 6119, Övriga bidrag från EG.

Under anslaget behöver medel anvisas till de ökade nationella kostnaderna för framtagning av denna statistik. Finansieringen bör ske genom en överföring av 3 700 000 kronor från anslaget 44:3 *Miljöförbättrande åtgärder inom jordbruket*.

Regeringen beräknar anslagsbehovet för år 2003 till 7 400 000 kronor.

Tabell 5.42 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:15 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	3 700	3 700
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag	3 700	3 700
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	7 400	7 400

5.8.16 43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet

Tabell 5.43 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2001	Utfall	16 255		11 895
2002	Anslag	8 306 ¹	Utgifts-prognos	19 740
2003	Förslag	5 000		
2004	Beräknat	5 000		

¹ På tilläggsbudget i samband med den ekonomiska värpropositionen år 2002 har anslaget minskats med 8 694 tkr.

Anslaget disponeras för att främja exporten av svenska livsmedel.

Regeringens överväganden

Medlen disponeras av Sveriges exportråd för verksamhet inom ramen för Food From Sweden.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 5 000 000 kronor för år 2003. För år 2004 beräknas anslagsbehovet till oförändrat belopp.

Tabell 5.44 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:16 Åtgärder inom livsmedelsområdet

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	17 000	17 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt	-12 000	-12 000
Förslag/beräknat anslag	5 000	5 000

5.8.17 43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Tabell 5.45 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2001	Utfall	40 941		-1 160
2002	Anslag	41 589 ¹	Utgifts-prognos	43 564
2003	Förslag	37 089		
2004	Beräknat	37 089		

¹ Varav 4 500 tkr på tilläggsbudget i samband med den ekonomiska värpropositionen år 2002.

De utgifter som belastar anslaget är huvudsakligen medlemsavgifter och kostnader för deltagande i olika möten som de internationella organisationerna anordnar. Den dominerande posten är kostnaden för Sveriges medlemskap i Förenta Nationernas Food and Agricultural Organization (FAO).

Anslaget används även till att finansiera deltagande i vissa obligatoriska internationella konferenser och dylikt. En del av anslaget avser kostnader för bilateralt forskarutbyte med länder i Central- och Östeuropa.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 37 089 000 kronor för år 2003. Anslagsbehovet för år 2004 beräknas vara oförändrat.

Tabell 5.46 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 43:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	37 089	37 089
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	37 089	37 089

6 Landsbygdspolitik

6.1 Omfattning

Politikområdet omfattar verksamhet för en hållbar utveckling av landsbygden. Åtgärderna är i stor utsträckning riktade till lantbruksföretag men också andra företag på landsbygden. Avgränsningen följer i huvudsak rådets förordning (EG) nr 1257/1999 av den 17 maj 1999 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruk (EUGFJ) till utveckling av landsbygden samt åtgärder som syftar till att underlätta genomförandet av denna. Politikområdet omfattar också försöks- och utvecklingsverksamhet inom ramen för de skilda nationella handlingsprogrammen för jordbrukets miljöpåverkan.

Politikområdet omfattar verksamhet vid Jordbruksverket och länsstyrelserna.

Följande anslag redovisas under politikområdet Landsbygdspolitik:

- 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur
- 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur
- 44:3 Miljöförbättrande åtgärder inom jordbruket
- 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.
- 44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.
- 44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.

6.2 Utgiftsutveckling

Tabell 6.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Landsbygdspolitik

Miljoner kronor

	Utfall 2001	Anslag 2002 ¹	Utgifts- prognos 2002	Förslag anslag 2003	Beräknat anslag 2004
44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 068	2 088	2 445	2 223	2 223
44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 602	1 529	1 811	1 558	1 558
44:3 Miljöförbättrande åtgärder inom jordbruket	29	27	39	19	22
44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	13	14	27	3	3
44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	2	2	2	2	2
44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.	0	363	43	420	430
Totalt för politikområde Landsbygdspolitik	3 714	4 023	4 367	4 225	4 237

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget i samband med 2002 års ekonomiska vårproposition och förslag till tilläggsbudget i denna proposition.

6.3 Mål

Målet är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden.

Målet omfattar en hållbar livsmedelsproduktion, sysselsättning på landsbygden, hänsyn till regionala förutsättningar och uthållig tillväxt. Vidare skall jordbrukets natur- och kulturvärden värnas samt jordbrukets negativa miljöpåverkan minimeras i syfte att bidra till att de nationella miljö kvalitetsmålen uppnås inom en generation.

Viktiga instrument i arbetet för att nå målet är åtgärderna inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet för perioden 2000–2006.

6.4 Politikens inriktning

Dagens jordbruk utgör en belastning på miljön, bl.a. på grund av användningen av bekämpningsmedel och genom förluster av näringsämnen till omgivande miljö. Samtidigt bidrar jordbruket till positiva miljöeffekter i form av biologisk mångfald, bevarande av värdefulla kulturmiljöer och ett öppet odlingslandskap.

En hållbar jordbruks- och livsmedelsproduktion förutsätter att naturresurserna brukas på ett resursbevarande, miljöanpassat och etiskt godtagbart sätt. Därmed är jordbrukssektorn viktig i omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. I den pågående diskussionen om EU:s framtid är Sveriges utgångspunkt att målsättningarna för jordbrukspolitikerna behöver moderniseras. Målsättningarna bör ta fasta på bl.a. en hållbar utveckling, landsbygdsutveckling och övriga kollektiva nyttigheter som de areella näringarna kan bidra till. För att bevara en levande landsbygd krävs förutsättningar för en integrerad utveckling av jordbruket och övriga sektorer. En positiv utveckling av landsbygden stimuleras bl.a. av åtgärdsprogram inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet, Leader+, Mål 1-programmen och det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige.

Kommissionen presenterade i juli 2002 sitt meddelande om fortsatta reformer av den gemensamma jordbrukspolitikerna, halvtidsöversynen av Agenda 2000. Meddelandet har som övergripande syfte att understödja en mer långsiktigt hållbar jordbruksproduktion. En del av förslaget innebär en minskning av direktstödens nivå och en omfördelning av dessa medel till åtgärder

för landsbygdsutveckling. Detta föreslås ske genom en obligatorisk s.k. modulerings som innebär en minskning av direktstöden med tre procent per år, upp till totalt 20 procent. De från moduleringsen omfördelade medlen föreslås användas till förstärkningar av nuvarande åtgärder inom ramen för landsbygdsförordningen eller till de nya åtgärder som föreslås: stöd för ökad livsmedelskvalitet, djurskydd m.m. Kommissionens meddelande kommer att diskuteras under hösten 2002. Beslut förväntas fattas under år 2003.

De aktuella förslagen kommer att utgöra ett underlag för det fortsatta arbetet i Regeringskansliet kring frågor som rör den framtida jordbruks- och landsbygdspolitiken.

Vid Europeiska rådets möte i Göteborg antogs en strategi för hållbar utveckling. Vad gäller den gemensamma jordbrukspolitikerna och dess framtida utveckling framhölls att den bl.a. bör ha som mål att bidra till att hållbar utveckling åstadkoms genom att ytterligare tonvikt läggs på främjande av hälsosamma produkter av god kvalitet, miljömässigt hållbara produktionsmetoder, förnyelsebara råmaterial och skydd av biologisk mångfald. Särskilt bör förlusten av biologisk mångfald hejdas till senast år 2010. Inför Göteborgsmötet antog jordbruksministrarna en strategi för integrering av miljöhänsyn i jordbrukspolitikerna och slutsatser som bl.a. innebär att den gemensamma jordbrukspolitikernas effekter för miljön och för hållbar utveckling skall bedömas i anslutning till halvtidsöversynen av Agenda 2000 år 2002–2003. Dessutom skall miljökonsekvenserna och konsekvenserna för hållbar utveckling bedömas då nya förslag läggs fram.

Sektorsansvaret för miljön lades fast i Sverige i och med 1988 års miljöpolitiska beslut, och har sedan utvecklats i ett flertal riksdagsbeslut. Målet med det särskilda sektorsansvaret för ekologiskt hållbar utveckling preciseras och vidareutvecklas i propositionen Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier (prop. 2000/01:130, bet. 2001/02: MJU3, rskr. 2001/02:36). I regeringens skrivelse En samlad naturvårdspolitik (skr. 2001/02:173) framhålls behovet och vikten av att ytterligare utveckla och precisera sektorsansvaret.

Miljö- och landsbygdsprogrammet samt nationella handlingsprogram för jordbrukets miljöpåverkan, bl.a. försöks- och utvecklingsverksamhet, bidrar till att de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen samt de av riksdagen

preciserade delmålen (prop. 2000/01:130, bet. 2001/02:MJU3, rskr. 2001/02:36) som har relevans för jordbruket bör kunna uppnås inom en generation. Regeringen har utsett Jordbruksverket till ansvarig myndighet för miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. Även andra miljö kvalitetsmål, särskilt miljö kvalitetsmålen Ingen övergödning, Giftfri miljö och Myllrande våtmarker, berör politikområdet landsbygds politik. Miljö- och landsbygdsprogrammet bidrar även till att uppnå mål inom kulturmiljöområdet.

Åtgärder som syftar till att ta till vara jordbrukets positiva och minimera dess negativa miljöeffekter har störst tyngd i miljö- och landsbygdsprogrammet. I programmet ingår också åtgärder som syftar till att förbättra landsbygdens konkurrenskraft genom att underlätta en nödvändig anpassning av jordbrukssektorn till nya förutsättningar och företagande på landsbygden. Åtgärderna tar hänsyn till de skilda produktionsförutsättningar som råder i olika delar av landet och samma möjligheter till utveckling för kvinnor och män skall främjas.

Riksdagen beslutade i december 2001 om en ny regional utvecklingspolitik i enlighet med regeringens proposition En politik för tillväxt och livskraft i hela landet (prop. 2001/02:4, bet. 2001/02:NU4, rskr. 2001/02:118). Målet för politiken är väl fungerande och hållbara lokala arbetsmarknadsregioner med en god servicenivå i alla delar av landet. Landsbygds politiken har av regeringen pekats ut som ett politikområde som skall bidra till uppfyllandet av politikens mål. Inom politiken utgör de regionala tillväxtprogrammen basen för det långsiktiga arbetet för en hållbar regional utveckling. Företrädare inom politikområdet skall därför inom ramen för arbetet med de kommande regionala tillväxtprogrammen bidra till att målet för den regionala utvecklingspolitiken uppnås.

Insatser inom politikområdet Landsbygds politik har betydelse för den regionala utvecklingen. I samverkan med Mål 1- och Mål 2-programmen, Leader+ och det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige medverkar miljö- och landsbygdsprogrammet till utveckling av en livskraftig landsbygd liksom till en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av jordbruket i landets alla delar. Åtgärderna inom ramen för landsbygds politiken skall tillsammans med åtgärder inom andra politikområden bidra

till att målet för den regionala utvecklingspolitiken uppnås.

Strukturförändringen i jordbruket fortsätter. Genom åtgärder i miljö- och landsbygdsprogrammet och de båda Mål 1-programmen kan stöd lämnas för investeringar som är angelägna för att förbättra miljön och djurmiljön samt påskynda en diversifiering av företagen, vilket leder till en allmän förbättring av företagens konkurrensförmåga.

Regeringen har utsett en särskild utredare med uppgift att genomföra en halvtidsutvärdering av miljö- och landsbygdsprogrammet. I uppdraget ingår att utvärdera programmet gentemot de olika mål som finns angivna, redovisa svar enligt de frågor och indikatorer som EU föreskriver och utvärdera det administrativa genomförandet av programmet. Genomförandet av utvärdering av programmet regleras bl.a. av rådets förordning (EG) nr 1257/1999 av den 17 maj 1999 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) till utveckling av landsbygden. Vid behov skall även förslag till förbättringar av programmet inom den av riksdagen beslutade ekonomiska ramen för programmet och dess genomförande lämnas. Halvtidsutvärderingen skall sändas in till EU-kommissionen senast den 31 december 2003.

En särskild utredare tillkallades i juni 2001 med uppgift att utvärdera skatterna på bekämpningsmedel och handelsgödsel. Utredaren skall dels analysera och bedöma skatternas påverkan på användningen, dels bedöma vilka effekter de har på miljön. Därutöver skall utredaren se över om skatterna bör förändras så att de fungerar som effektivare styrmedel på miljöområdet utan att kraven på kostnadseffektivitet eftersätts. Uppdraget skall redovisas senast den 30 november 2002.

6.5 Insatser

6.5.1 Insatser inom politikområdet

En ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden

Miljö- och landsbygdsprogrammet

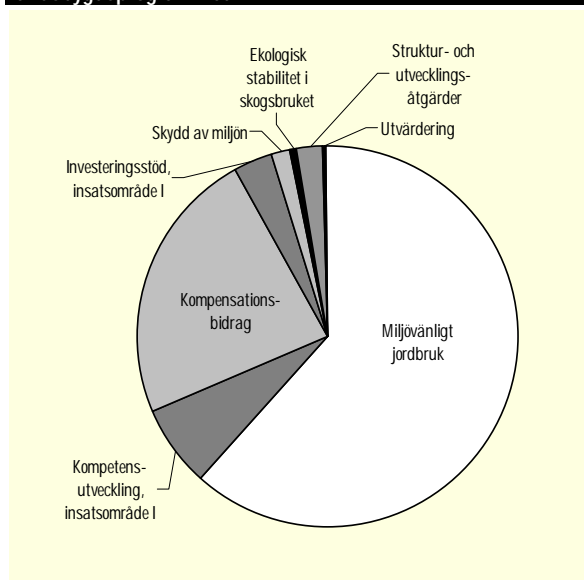
Åtgärderna inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet är uppdelade på två insats-

områden och kostnadsramen för programmet är cirka 23 miljarder kronor för perioden 2000–2006.

Under insatsområde I, Åtgärder för ett ekologiskt hållbart jordbruk, ingår miljöersättningar, kompetensutveckling, kompensationsbidrag i mindre gynnade områden (LFA-områden), stöd till investeringar i förbättrad miljö och ökat djurskydd i jordbruksföretag, miljöåtgärder i form av projektstöd som syftar till att främja en anpassning och utveckling av landsbygden samt åtgärder för att öka skogsmarkens ekologiska värde. Insatsområde I har en beräknad kostnadsram på knappt 20,2 miljarder kronor för hela programperioden, inklusive kvarvarande utbetalningar från förra programperioden. Insatsområde II, Åtgärder för ekonomiskt och socialt hållbar utveckling på landsbygden, innehåller startstöd till unga jordbrukare, stöd till investeringar i jordbruksföretag, åtgärder för förbättrad bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter, kompetensutveckling samt åtgärder som syftar till att främja en anpassning och utveckling av landsbygden. Kostnadsramen för insatsområde II är knappt 1,4 miljarder kronor för hela programperioden, inklusive kvarvarande utbetalningar från förra programperioden. Landsbygdsprogrammet kompletteras av det nationella stödet till norra Sverige, Mål 1- och Mål 2-programmen och gemenskapsinitiativet Leader+.

Nedan visas medelsfördelningen inom programmet översiktligt:

Diagram 6.1 Medelsfördelning inom miljö- och landsbygdsprogrammet

Miljöersättningarna inom programmet skall

medverka till att de aktuella miljömålen för jordbruket uppfylls. Dessa omfattar i huvudsak odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturhistoriska värden, jordbrukets miljöbelastning samt omfattningen av den ekologiska produktionen. Inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet finns speciellt utformade ersättningar för vart och ett av dessa mål.

Miljöersättningarna i miljö- och landsbygdsprogrammet omfattar cirka 15 miljarder kronor för hela perioden. Under år 2002 har rådgivningskampanjen Levande landskap påbörjats. Det är en kampanj med rådgivning och information om odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden och den kommer att pågå under perioden 2002–2006. Den riksomfattande inventering av värdefulla ängs- och betesmarker som inleddes under år 2001 har pågått även under år 2002 och finansierats genom miljö- och landsbygdsprogrammet. Miljöersättningar, kompetensutveckling och andra åtgärder inom programmet är centrala för att miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap skall kunna uppnås. Under år 2003 vidgas miljöersättningarna i och med att åtgärder syftande till att avsevärt höja skogens ekologiska värde öppnas för nyansökningar.

Kompensationsbidrag lämnas för areal i de områden som fastställts som bergsområden eller mindre gynnade områden. Stödet säkerställer fortsatt markanvändning för jordbruksändamål och bidrar därmed till en livskraftig landsbygd och ett öppet landskap.

Gemensamt för åtgärderna under programmet insatsområde II är att de avser att främja den ekonomiska och sociala utvecklingen på landsbygden. För att ytterligare främja utvecklingen av landsbygden, öka sysselsättning och tillväxt för livskraft i hela landet skall åtgärderna startstöd, investeringsstöd och stöd till förbättrad bearbetning och saluföring kompletteras med stöd till lantbruksanknutna projekt och kompetensutveckling. Stöden skall samverka och förstärka varandra och sammantaget verka för goda förutsättningar att leva och verka på landsbygden.

I december 2001 lämnade Jordbruksverket, enligt uppdrag från regeringen, förslag till förändringar av befintliga åtgärder inom miljö- och landsbygdsprogrammet. Efter remissbehandling och beredning överlämnade regeringen i juni 2002 ett ändringsförslag till EU-kommissionen. De föreslagna ändringarna omfattar till-

skott av medel till åtgärderna Kultur- och naturmiljöer i renskötselområdet och till åtgärden för skydds zoner. I övrigt föreslås ändringar av främst administrativ karaktär.

I STAR-kommittén, den förvaltningskommitté under kommissionen som behandlar landsbygdsutvecklingsfrågor, har under år 2002 diskuterats möjligheter till förenklingar av bl.a. landsbygdsförordningen med syfte att minska administration och handläggningstider både i medlemsländerna och inom kommissionen.

I syfte att förbättra genomförandet av olika åtgärder inom miljö- och landsbygdsprogrammet samt inom de nationella handlingsprogrammen riktade mot jordbrukets miljöfrågor, som skydd av biologisk mångfald, minskade växt-näringsförluster och användning av bekämpningsmedel avsätts medel för försöks- och utvecklingsverksamhet. Medel utgår även till ekologisk produktion inom detta område. Dessa insatser utgör en viktig grund för att kontinuerligt kunna utveckla och förbättra olika åtgärder vilket bidrar till att uppfylla de nationella miljömålen med anknytning till jordbrukets miljöpåverkan.

En politisk överenskommelse om en ny EG-förordning om gödselmedel fattades i slutet av september 2002. Förordningen skall ersätta nu gällande EG-direktiv. I maj 2002 fattade kommissionen med stöd av artikel 95.4 i fördraget beslut om att ge Sverige möjlighet att bibehålla sitt gränsvärde för kadmium i gödselmedel till utgången av år 2005.

Kommissionen överlämnade den 28 juni 2002 ett motiverat yttrande enligt vilket kommissionen ansåg att Sverige borde företeckna ytterligare vattenområden och känsliga områden med stöd av nitratdirektivet. Sverige anmälde den 22 augusti 2002 till kommissionen att ytterligare områden skall utpekade som känsliga områden. De ytterligare områden som skall omfattas är sjöarna Hjälmaran och Mälaren samt ytterligare områden med avrinning till dessa sjöar och ytterligare områden med avrinning som påverkar Östersjön. Jordbruksverket har fått i uppdrag att till slutet av oktober närmare avgränsa de nu utpekade områdena.

Åtgärder för jordbruket i norra Sverige

Jordbruket i norra Sverige har en särskild regionalpolitisk betydelse genom den mångfald av värden som jordbruksnäringen och dess verksamheter förknippas med. Jord- och skogs-

bruket bidrar till att upprätthålla livsmedelsproduktion, sysselsättning, befolkning och samhällsstruktur i dessa delar av landet.

Sverige får enligt anslutningsfördraget till EU lämna ett nationellt stöd för att upprätthålla produktionen i norra Sverige (stödområdena 1–3). Detta stöd kan lämnas för slaktsvin, saggor, getter, ägg, potatis, bär och grönsaker samt som pristillägg och transportstöd för mjölk. Stödet är beräknat utifrån förutsättningen att den totala stödnivån före EU-medlemskapet skall kunna upprätthållas. Insatserna på detta område kostar drygt 300 miljoner kronor per år.

Miljö- och landsbygdsprogrammets åtgärder för ett ekologiskt hållbart jordbruk, såsom kompensationsbidrag i mindre gynnade områden och miljöersättningar, omfattar hela landet. Särskilt miljöåtgärden Bevarande av ett öppet och varierat odlingslandskap och kompensationsbidraget, är betydelsefulla för jordbruket i norra Sverige. Ett antal stödformer med syfte att utveckla jordbruket och landsbygden, som i södra Sverige genomförs inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet, ingår i norra Sverige i stället i Mål 1-programmen som innehåller särskilda insatsområden för jordbruk och landsbygdsutveckling. Det gäller stöd till investeringar i jordbruksföretag, kompetensutveckling, startstöd till unga jordbrukare, stöd till förbättrad bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter samt åtgärder för att främja anpassning och utveckling av landsbygden.

Leader+

Gemenskapsinitiativet Leader+ medfinansieras från EU via jordbruksfondens utvecklingssektion. Initiativet utgör ett komplement till miljö- och landsbygdsprogrammet och syftar till att främja landsbygdsutveckling. Utifrån lokala förutsättningar och initiativ skall Leader+ stödja hittills oprövade och nyskapande metoder för utveckling och förnyelse. Initiativet skall bidra till att hitta nya vägar till en hållbar utveckling på landsbygden. Leader+ i Sverige omfattar under programperioden över 1,2 miljarder kronor, varav EU:s andel utgör 344 miljoner kronor.

6.5.2 Insatser utanför politikområdet

Under anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* har medel under år 2002 anvisats för åtgärder med syfte att främja den ekologiska produktionen.

Åtgärderna har under våren 2002 notifierats hos EU-kommissionen och beslut om fördelning av medel har fattats av Jordbruksverket.

Även insatser inom ramen för den regionala utvecklingspolitiken är av betydelse för landsbygdens utveckling. Exempelvis kan insatser inom ramen för EU:s strukturfondsprogram som medfinansieras genom Europeiska regionalfonden (ERUF) och Europeiska socialfonden (ESF) nämnas. Dessa omfattar bl.a. åtgärder för att främja infrastruktur- och kompetensutveckling som särskilt kommer näringsliv och befolkning på landsbygden, och därmed även jordbruket, till godo.

Vissa regionalpolitiska företagsstöd främjar också utvecklingen av landsbygden. Landsbygdsstödet och stöd till kommersiell service är exempel på sådana stödformer. Dessa bidrar till att stimulera näringslivet samt upprätthåller en godtagbar servicenivå på landsbygden.

Arbetet med de regionala tillväxtavtalen fortskrider t.o.m. år 2003. Åtgärderna inom landsbygdspolitiken kan tillsammans med insatserna inom regionernas tillväxtavtal skapa synergieffekter och därmed bidra till hållbar regional tillväxt.

De areella näringarna utgör de största markanvändarna i samhället och det är därför även viktigt med ett aktivt deltagande i arbetet med den regionala utvecklingsplaneringen (ESDP). För en utförlig redovisning av regionalpolitiska insatser hänvisas till Utgiftsområde 19. Åtgärder av stor vikt för landsbygdspolitiken återfinns även under Utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Statliga bidrag till lokala investeringsprogram som ökar samhällets ekologiska hållbarhet berör även jordbrukets miljöeffekter. Detta gäller i synnerhet olika typer av naturvårdande åtgärder såsom anläggning av våtmarker, vilket dels leder till minskade utsläpp av näringsämnen i vattendrag, dels till bevarande av den biologiska mångfalden och kulturvärden.

Arbetet med naturvårdsnätverket Natura 2000 och EU:s naturvårdsfond Life ger tillsammans med miljö- och landsbygdsprogrammet goda förutsättningar för att bevara odlingslandskapets biologiska mångfald. Åtgärderna beskrivs närmare under Utgiftsområde 20.

Ramdirektivet för vatten antogs år 2000. Direktivet utgör en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område och omfattar såväl grund- som ytvatten. Krav ställs på

bl.a. åtgärdsprogram och förvaltningsplaner för att uppnå vissa miljökvalitetsmål. I Sverige kommer det i många fall att finnas behov av en ny organisation för hantering av vattenfrågor. Den nya organisationen skall utgå från naturens egna gränser för vattnets flöde, avrinningsområden. Senast i slutet av år 2003 skall en myndighetsorganisation samt tillhörande lagstiftning finnas på plats.

6.6 Resultatbedömning

Målet för politikområdet är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden.

6.6.1 Resultat

Miljö- och landsbygdsprogrammet

Miljö- och landsbygdsprogrammet tillämpas fullt ut fr.o.m. år 2001. Målen för programperioden är formulerade som arealmål för miljöersättningarna och vad gäller målen i insatsområde II som antal beviljade stöd alternativt som effektmål. Sammantaget är anslutningen till miljöersättningar inom miljö- och landsbygdsprogrammet god. För flera av åtgärderna har målen uppnåtts redan nu, flera år innan programperiodens slut. I något fall har målen överträffats medan andra ersättningsformer har en lägre anslutning.

Bevarande av odlingslandskapets biologiska mångfald utgör en viktig del av miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. För att bevara den biologiska mångfalden har hävden av betesmarker och slätterängar avgörande betydelse. Både vad gäller biologiska och kulturhistoriska värden i sådana marker är måluppfyllelsen starkt beroende av arealen hävdad ängs- och betesmark. Anslutningen till de miljöåtgärder vilkas syfte är att bevara odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden är mycket god. Ersättningarna till betesmarker och slätterängar, natur- och kulturmiljöer samt öppet och varierat odlingslandskap har alla en måluppfyllelse på mellan 75 och 100 procent av de kvantitativa mål som satts upp i programmet. Länsstyrelserna har upprättat cirka 18 000 åtgärdsplaner för skötsel av värdefulla betesmarker och slätterängar. Åtgärds-

planerna är en viktig del i miljöersättningen till betesmarker och slätterängar. De syftar till att anpassa skötseln till markernas specifika behov och värden samtidigt som lantbrukarna får information och utbildning som ökar deras kunskaper om markernas natur- och kulturmiljövärden och hur dessa bäst kan bevaras.

Anslutningen till miljöersättningen för ekologisk produktion uppgår till 15 procent av den odlade arealen och arealen ökar kontinuerligt, ökningen uppgick till 60 000 hektar mellan år 2001 och 2002. Det av riksdagen fastlagda målet att 20 procent av den odlade arealen skulle vara ekologiskt odlad år 2005 är därmed på god väg att uppfyllas. Anslutningen uppgår till knappt 75 procent av arealmålet. Målen avseende den ekologiska animalieproduktionen är att 10 procent av mjölkdjur och slaktdjur av nöt och lamm bör finnas i ekologisk produktion år 2005. Dessa är uppfyllda vad gäller nötkreaturen och på god väg att uppfyllas avseende lammproduktionen.

Inom miljö- och landsbygdsprogrammet finns ett flertal åtgärder som syftar till att minska växtnäringstullusterna från jordbruksmark. Miljöersättningen för minskat kväveläckage genom odling av fänggröda och senarelagd jordbearbetning har rönt stort intresse hos lantbrukarna, och den anslutna arealen är tre gånger större än det uppsatta målet.

Intresset för investeringsstöd till lantbrukare har varit stort sedan starten år 2000. Under år 2001 beviljades knappt 1 130 stöd om totalt drygt 230 miljoner kronor inom ramen för både miljö- och landsbygdsprogrammet och Mål 1, varav 84 miljoner kronor inom Mål 1. För perioden 2000–2006 är målet att 10 000 företag skall beviljas stöd inom ramen för investeringsstödet. Under år 2001 beviljades 855 stöd inom ramen för programmet och sammantaget kommer troligen inte målet om antal företag att nås. En anledning till att målet inte ser ut att nås är att en stor del av stödet går till djurmiljöinvesteringar vilka blivit mer kostsamma än vad som beräknats. År 2001 beviljades knappt 400 startstöd till yngre jordbrukare om totalt knappt 40 miljoner kronor i hela landet. Målet att 200 unga brukare årligen ska komma i åtnjutande av stödet är för år 2001 uppfyllt. Intresset för de båda stöden har fortsatt att vara stort och antalet ansökningar har liksom föregående år överstigit tillgängliga medel. Däremot har intresset för investeringsstöd till kompletterande verksamheter varit svalt, särskilt i Mål 1-områdena, de

vanligaste förekommande investeringarna hittills har varit djurstallar.

Intresset för att ansöka om stöd för bearbetning och saluföring av jord- och skogsbruksprodukter har fortsatt att vara mycket stort i södra och mellersta Sverige. För programperioden 2000–2006 fokuserar Jordbruksverket mer på målen med stöden vid prioriteringen bland ansökningar. Stödet är inriktat på innovation och småskalig livsmedelsförädling. Denna prioritering ger positiva effekter och tillgänglig statistik visar att målet om 1 500 nya eller bibehållna arbetstillfällen bör kunna nås. För vidareförädlingsstödet beviljades 46 ansökningar till ett värde av knappt 33 miljoner kronor under år 2001. Drygt hälften av detta har gått till småskaliga, mindre kostnadskrävande projekt. Ansökningstiden har ändrats sedan år 2000 varför jämförelser med tidigare år kan vara missvisande.

Beslut om projekt för att främja anpassning och utveckling av landsbygden började fattas först under slutet av år 2000. Intresset för nationella projekt är stort. På regional nivå är utfallet mer ojämnt främst på grund av administrativa svårigheter. Under år 2001 har Jordbruksverket beviljat nio ansökningar för nationella projekt inom båda insatsområdena till ett värde av 15 miljoner kronor. På regional nivå har länsstyrelserna beslutat om stöd till 410 projekt till en summa om 75 miljoner kronor, även detta inom båda insatsområdena. Inom Mål 1 har under året fattats beslut om 35 projekt.

Leader+

Efter att kommissionen i juli 2001 godkänt det svenska Leader+ programmet utsåg Glesbygdverket, mot bakgrund av en oberoende utvärdering, de tolv grupper som utgör programmets LAG-grupper (Local Action Groups). Efterfrågan i form av inlämnande av intresseanmälningar eller fullständiga projektansökningar till LAG-grupperna bedöms ha varit god under året och är i linje med uppställda mål för programmet.

Förändringar i Jordbruksverkets verksamhetsstruktur gör att en jämförelse av resursåtgången vad gäller administrationen av stöden med föregående år inte är möjlig.

Effekter av miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

De olika nationella handlingsprogrammen för jordbrukets miljöfrågor och insatser inom dessa

såsom lagstiftning, ekonomiska styrmedel, försöks- och utvecklingsverksamhet, etc. utgör en viktig del av arbetet med att nå de miljö kvalitetsmål som berör jordbruket. Inom programmen har medel bl.a. fördelats till försöks- och utvecklingsverksamhet inom växt-näringsområdet, minskade risker vid användning av bekämpningsmedel, ekologisk produktion och biologisk mångfald.

Miljö kvalitetsmålet Ingen övergödning omfattar delmål om bl.a. minskade kväve-, fosfor- och ammoniakförluster. I miljömålspropositionen (prop. 2000/01:130, bet. 2001/02: MJU3, rskr. 2001/02:36) anges som delmål att senast år 2010 skall de svenska vattenburna utsläppen av kväve från mänsklig verksamhet till havet söder om Ålands hav ha minskat med minst 30 procent från 1995 års nivå. En minskning med 25 procent från jordbruket beräknas ha skett mellan åren 1985 och 1994. Kväveutlakningen från åkermark beräknas vara oförändrad mellan åren 1995 och 1999. Det finns behov av en omfattande minskning av kväveutlakningen fram till år 2010. Den avsevärt ökade anslutningen år 2001 till miljöersättning för minskat kväveläckage kommer att påverka utlakningen i rätt riktning.

Ammoniakutsläppen skall enligt delmålet år 2010 ha minskat med minst 15 procent från 1995 års nivå. Jordbruksnäringen står för merparten av utsläppen. Mellan åren 1995 och 1999 har jordbrukets utsläpp minskat med cirka 11 procent. Anledningen är huvudsakligen minskat djurantal och ammoniakbegränsande åtgärder inom jordbruket.

Enligt delmålet om vattenburna utsläpp av fosfor från mänsklig verksamhet skall dessa till år 2010 kontinuerligt minska från 1995 års nivå. Fosforeffektiviteten i jordbruket har enligt Jordbruksverkets beräkningar ökat avsevärt sedan år 1985.

Handlingsprogrammet för minskade risker vid användning av bekämpningsmedel bidrar till att uppnå bl.a. miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. Sedan mitten av 1980-talet har riskerna, mätt som hälso- och miljöriskindikatorer, minskat fram till år 1995 för att sedan öka något. Ökningen beror på en större försäld mängd aktiv substans. Orsaken till en ökad försäld volym aktiv substans är främst en förändrad gröddfördelning som följd av den gemensamma jordbrukspolitiken. Likaså har kostnaderna för kemisk ogräsbekämpning minskat i förhållande

till mekanisk ogräsbekämpning, t.ex. har användningen av glyfosatpreparat vid totalbekämpning av ogräs ökat påtagligt.

6.6.2 Analys och slutsatser

Hela det nya miljö- och landsbygdsprogrammet är från år 2001 öppet för ansökningar och delar av programmet har varit öppet i drygt två år. Jordbruksverket överlämnade, på regeringens uppdrag, en översyn av miljö- och landsbygdsprogrammet i december 2001. Regeringen kan konstatera att måluppfyllelsen för programmet överlag är mycket god. Intresset för och anslutningen till vissa stöd, t.ex. åtgärden för minskat kväveläckage, överskrider uppställda mål varför en uppföljning av effekterna på medelsförbrukningen inom programmet skall vidtas.

Regeringen bedömer att miljöersättningarna till jordbruket är av stor betydelse för att uppnå miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. Detta gäller framför allt ersättningarna för skötsel av betesmarker och slätterängar samt ersättningarna till natur- och kulturmiljövärden. Det är därför tillfredsställande att måluppfyllelsen inom dessa miljöersättningar är god. Regeringen konstaterar vidare att den höga anslutningen till ersättningen för minskat kväveläckage kommer att ha goda effekter på miljö kvalitetsmålet Minskat kväveläckage.

För insatsområde II i miljö- och landsbygdsprogrammet är intresset för stöd fortfarande större än de medel som budgeteras i programmet. Regeringen beräknar att möjlighet till ytterligare medfinansiering från i första hand länsstyrelser och kommuner finns.

Stödet till utveckling av landsbygden har på regional nivå hittills inte uppnått önskat resultat. Den administrativa hanteringen har av vissa län ansetts vara för komplicerad varför länen fattat färre beslut än vad som prognostiserats. Regeringen ser tillsammans med Jordbruksverket över frågan för att finna lösningar. Stöd till utveckling av landsbygden är ett viktigt instrument och utgör en viktig insats i uppfyllandet av målet med den regionala utvecklingspolitiken.

Det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige, i enlighet med artikel 142 i Sveriges anslutningsfördrag med EU, har nu tillämpats under en sjuårsperiod. Det pågår en snabb strukturförändring inom jordbruket i norra

Sverige och antalet företag minskar liksom i andra delar av landet. Hela stödområdets andel av landets mjölkproduktion har sedan år 1995 varit i stort sett oförändrad, cirka 14 procent. I stödområde 1, den västligaste och mest fjällnära delen av stödområdet, har det däremot skett en långsam minskning av mjölkproduktionen med cirka 10 procent under perioden. Minskningen bromsades dock upp under år 2001. Åtgärder för det fjällnära jordbruket är prioriterade inom Mål 1-programmen.

Åtgärder i Mål 2-programmen kan i viss mån överlappa åtgärder i miljö- och landsbygdsprogrammet. Vissa åtgärder kan stödjas både genom Jordbruksfondens utvecklingssektion och Regionalfonden, dock aldrig samtidigt.

Landsbygdsåtgärder i Mål 1 har genomförts i en omfattning som i huvudsak följer programmen. Utbetalningen av ersättningar sker i förväntad takt. En halvtidsutvärdering kommer att genomföras under år 2003.

6.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för år 2001 avseende Jordbruksverkets och länsstyrelsernas verksamhet inom ramen för politikområdet.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tabell 6.3 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2001	Prognos 2002	Beräknat 2003	Beräknat 2004	Beräknat 2005	Beräknat 2006	Beräknat 2007	Beräknat 2008–
Utestående åtaganden vid årets början	1 695 600	2 949 039	3 545 936					
Nya åtaganden	2 362 908	2 693 568	1 157 810					
Infriade åtaganden	-1 109 469	-2 096 671	-1 843 646	-1 230 000	-985 000	-520 000	-85 000	-60 000
Utestående åtaganden vid årets slut	2 949 039	3 545 936	2 860 100					
Erhållet/föreslaget bemyndigande		3 565 000	2 880 000					

6.8 Budgetförslag

6.8.1 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tabell 6.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slags	Belopp	Slags	Belopp
2001	Utfall	2 067 617	Anslags-sparande	983 323
2002	Anslag	2 088 000 ¹	Utgifts-prognos	2 445 359
2003	Förslag	2 223 000		
2004	Beräknat	2 223 000		

¹ På tilläggsbudget i samband med den ekonomiska vårpropositionen 2002 minskades anslaget med 115 000 tkr.

Anslaget används i huvudsak för att finansiera strukturstöd och miljöersättningar med anknytning till jordbruket inklusive det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige. Från anslaget utbetalas även ersättningar för löpande åtaganden från den tidigare programperioden.

Startstöd till yngre jordbrukare, stöd till investeringar i jordbruksföretag, stöd till bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter samt miljöåtgärder och åtgärder för landsbygdens utveckling är ersättningsformer som bygger på fleråriga förpliktelser om utbetalningar. Dessa kan i vissa fall även gälla åtgärder för kompetensutveckling. Detsamma gäller åtgärder inom ramen för strukturfondsprogrammen i Mål 1 och gemenskapsinitiativet Leader+ . Detta innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för de av riksdagen anvisade anslagsmedlen. Regeringen bör därför bemyndigas att under år 2003, i fråga om ramanslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*, besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 2 880 000 000 kronor efter år 2003, varav 1 230 000 000 kronor år 2004, 985 000 000 kronor år 2005, 520 000 000 kronor år 2006, 85 000 000 kronor år 2007 och 60 000 000 kronor år 2008 och därefter.

Regeringens överväganden

Under anslaget har anvisats medel för de av Sverige tillämpade miljö- och strukturstöden med anknytning till jordbruket samt för det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige.

Lantbrukare i hela landet fortsätter att visa stort intresse för åtgärderna inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet. Regeringens avsikt är att följa den plan som finns för programmet i syfte att nå de mål som formulerats. Nyanslutningen till programmet och miljöåtgärderna har blivit något större än vad regeringen förutsett. Detta är naturligtvis positivt med avseende på åtgärdernas måluppfyllelse. Det stora intresset innebär att de ekonomiska ramarna tycks bli fullt utnyttjade.

Kostnaden för hämtning och omhändertagande av kadaver i norra Sverige är avsevärt högre än i södra Sverige. Jordbruksnäringen svarar för kostnaderna upp till den nivå som motsvarar kostnaderna i södra Sverige. Därför har en ny organisation för insamling av kadaver i norra Sverige upprättats inom näringen. Genom den nya organisationen har kadaver samlats in i betydligt större omfattning än tidigare. Ett statligt stöd för merkostnaden för kadaverhanteringen har införts inom ramen för stödet till jordbruket i norra Sverige. Merkostnaden för

år 2003 har beräknats till högst 3 000 000 kronor.

Inom anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* finansieras ett nationellt anläggningsstöd för plantering av energiskog i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 1251/99 om upprättande av ett stödsystem, för vissa jordbruksgrödor, under perioden 2001–2003. Inom utgiftsområde 21 Energi finansieras statliga insatser för forskning och utveckling på området (se avsnitt 6.4). För fortsatta insatser avseende stöd till energiskog se utgiftsområde 21 Energi.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 2 223 000 000 kronor för år 2003.

Tabell 6.4 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	2 203 000	2 203 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt	20 000	20 000
Förslag/beräknat anslag	2 223 000	2 223 000

6.8.2 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tabell 6.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Typ	Belopp	År	Belopp
2001	Utfall	1 601 672	Anslags-sparande	819 485
2002	Anslag	1 529 469	Utgifts-prognos	1 811 163
2003	Förslag	1 557 951		
2004	Beräknat	1 557 951		

Under anslaget anvisas medel motsvarande EU:s finansiering av strukturstöden inom jordbruket, investeringsstöd till lantbrukare, startstöd till yngre jordbrukare, stöd till bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter, regionala stöd, kompensationsbidrag till jordbruk i bergsområden och mindre gynnade områden, kompetensutveckling, miljöåtgärder i jord- och skogsbruket, åtgärder som främjar anpassning och utveckling av landsbygden m.m. som redovisas under anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*. Åtgärderna

återfinns inom ramen för Sveriges miljö- och landsbygdsprogram. Den nationella finansieringen av vissa informations-, utbildnings- och rådgivningsinsatser för skogsägare sker över anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* och anslaget 41:1 *Skogsvårdsorganisationen* samt anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket*.

Till anslaget förs även Jordbruksfondens utvecklingssektions finansiering av Mål 1- och Leader+ programmen. Från anslaget utbetalas även ersättningar för löpande åtaganden från den tidigare programperioden.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tabell 6.6 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2001	Prognos 2002	Beräknat 2003	Beräknat 2004	Beräknat 2005	Beräknat 2006	Beräknat 2007	Beräknat 2008–
Utestående åtaganden vid årets början	1 921 347	3 442 405	3 973 637					
Nya åtaganden	2 839 865	2 170 385	571 495					
Infriade åtaganden	-1 318 807	-1 639 153	-1 435 810	-1 310 000	-1 160 000	-560 000	-90 000	-60 000
Utestående åtaganden vid årets slut	3 442 405	3 973 637	3 147 357					
Erhållet/föreslaget bemyndigande		3 995 000	3 180 000					

Startstöd till yngre jordbrukare, investeringsstöd, stöd till bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter samt miljöersättningar och andra kompletterande åtgärder är stödformer som bygger på fleråriga åtaganden. Detsamma gäller åtgärder inom ramen för strukturfondsprogrammen i Mål 1 och gemenskapsinitiativet Leader+. Detta innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska åtaganden som inte ryms inom ramen för de av riksdagen anvisade anslagsmedlen. Regeringen bör därför bemyndigas att under år 2003 i fråga om ramanslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 3 180 000 000 kronor efter år 2003, varav 1 310 000 000 kronor år 2004, 1 160 000 000 kronor år 2005, 560 000 000 kronor år 2006 och 90 000 000 kronor år 2007 och 60 000 000 kronor år 2008 och därefter.

Regeringens överväganden

Sverige har tilldelats 161,33 miljoner euro från Jordbruksfondens garantisektion för finansiering av miljö- och landsbygdsprogrammet för EU:s budgetår 2002/2003.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 557 951 000 kronor för år 2003.

Tabell 6.7 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	1 529 469	1 529 469
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt	28 482	28 482
Förslag/beräknat anslag	1 557 951	1 557 951

6.8.3 44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Tabell 6.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Utfall	29 338	Anslags-sparande	37 527
2002	Anslag	27 393 ¹	Utgifts-prögnos	39 283
2003	Förslag	19 351		
2004	Beräknat	21 651		

¹ På tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för år 2003 föreslås en minskning av anslaget med 2 000 tkr.

Anslaget disponeras av Jordbruksverket för att inom skilda nationella handlingsprogram, huvudsakligen genom försöks- och utvecklingsverksamhet, styra utvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen mot minskat växtnärläcke, minskad ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av bekämpningsmedel, bevarande av biologisk mångfald och tillvaratagande av kulturvärden samt ökad andel ekologisk produktion. Anslaget får likaså disponeras för marknadsstödande åtgärder för ekologisk produktion, uppföljning och utvärdering av den gemensamma jordbrukspolitiken liksom effekterna av de verksamheter som finansieras under anslaget, standardiseringsarbete och verksamhet med funktionstest av lantbruks-sprutor.

Regeringens överväganden

Genom försöks- och utvecklingsverksamhet inom ramen för de nationella handlingsprogrammen kan projekt bearbeta aktuella, konkreta och angelägna frågeställningar med bäring på relevanta nationella miljömål. Resultaten ligger till grund för råd och rekommendationer om direkt tillämpliga åtgärder inom jordbruket i en nära framtid.

Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen har kommit in med ett förslag till nytt handlingsprogram för användningen av bekämpningsmedel i jordbruk och trädgårdsnäring (Jordbruksverkets rapport 2002:7). Regeringen avser att återkomma till riksdagen med anledning av förslaget.

Anslaget minskas med 10 000 000 kronor för att finansiera nödvändiga åtgärder på andra områden inom utgiftsområdet.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 19 351 000 kronor för år 2003. För år 2004 beräknas anslagsbehovet till 21 651 000 kronor.

Tabell 6.9 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	29 393	29 393
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag	-10 000	-7 700
Övrigt	-42	-42
Förslag/beräknat anslag	19 351	21 651

6.8.4 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tabell 6.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2001	Utfall	13 496		12 997
2002	Anslag	14 000	Utgifts-prognos	26 893
2003	Förslag	3 000		
2004	Beräknat	3 000		

Från anslaget betalas bidrag till jordbrukets yttre och inre rationalisering enligt förordningen (1978:250) om statligt stöd till jordbrukets rationalisering (omtryckt 1988:999). Från och med år 2003 disponeras anslaget helt för vissa omarronderingsprojekt i Dalarnas län.

Regeringens överväganden

Regeringen beräknar anslagsbehovet för år 2003 till 3 000 000 kronor.

Tabell 6.11 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	14 000	14 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt	-11 000	-11 000
Förslag/beräknat anslag	3 000	3 000

6.8.5 44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.

Tabell 6.12 Anslagsutveckling

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2001	Utfall	1 559		112
2002	Anslag	1 538	Utgifts-prognos	1 518
2003	Förslag	1 538		
2004	Beräknat	1 538		

De utgifter som belastar anslaget utgör i huvudsak bidrag till investeringar i byggnader och andra fasta anläggningar på fjällägenheter, underhåll och upprustning av dessa lägenheter, avvecklingsbidrag och avträdesersättning åt innehavare av fjällägenheter, gästgiveribestyr samt inlösen av byggnader m.m. i vissa fall.

Regeringens överväganden

Fjällägenhet är en upplåtelseform som har sina grunder i lagstiftning från år 1915. Det fanns år 2001 totalt 83 fjällägenheter i Sverige, de flesta i Jämtlands län. Frågor om nedläggning och friköp av fjällägenheter prövas av Jordbruksverket, medan länsstyrelsen beslutar om upplåtelse.

Jordbruksverket, Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet gjorde år 1995 en inventering av kvarvarande fjällägenheter. Hälften bedömdes ha högsta bevarandevärde och borde enligt verkens mening behållas i statlig ägo. Av inventeringen framgår att det då bland de mest bevarandevärda fjällägenheterna fanns omkring femton aktiva fjälljordbruk. En del av de övriga permanent bebodda fjällägenheterna har fortfarande viss hävd av marker och bevarade landskapselement. Många har representativ kulturhistorisk bebyggelse.

Regeringen bedömer att anslaget bör föras upp med oförändrat belopp. Anslagsbehovet för år 2004 beräknas vara oförändrat.

Tabell 6.13 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	1 538	1 538
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	1 538	1 538

6.8.6 44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.

Tabell 6.14 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Utfall	0	Anslags-sparande	0
2002	Anslag	363 000	Utgifts-prognos	43 000
2003	Förslag	420 000		
2004	Beräknat	430 000		

Anslaget används för att återföra uppbyren skatt på bekämpningsmedel och kväve i handelsgödsel i jordbruket till jordbruksnäringen.

Huvuddelen av den återförda skatten används till åtgärder för att minska växtnäring förluster från jordbruket och minska miljöriskerna inom växtskyddsområdet. En mindre del av beloppet återförs kollektivt till jordbruksnäringen för bl.a. informations-, utbildnings-, rådgivnings- och utvecklingsinsatser med syfte att främja hållbara produktionsmetoder. Skatten på bekämpningsmedel återförs kollektivt för forsknings- och utvecklingsinsatser med syfte att främja en hållbar utveckling inom jordbruket och trädgårdsnäringen.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tabell 6.15 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Beräknat 2003	Beräknat 2004	Beräknat 2005
Utestående åtaganden vid årets början	0		
Nya åtaganden	373 000		
Infriade åtaganden	0	-187 000	-186 000
Utestående åtaganden vid årets slut	373 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	373 000		

Regeringens överväganden

Regeringen uttalade i budgetpropositionen för år 2001 (prop. 2000/2001:1 volym 1, s. 36. resp. 230, bet. 2000/01:FiU1, rskr. 36) att en översyn bör göras av skatterna på bekämpningsmedel och handelsgödsel med sikte på att förbättra deras effektivitet som miljöstyrmedel utan att kraven på kostnadseffektivitet eftersätts. Regeringen har tillkallat en särskild utredare (Dir. 2001:55) som skall lämna förslag i november 2002. Utredningens förslag kommer att behandlas under våren 2003 och eventuella förslag till förändringar av skatterna kommer tidigast att läggas fram i budgetpropositionen för år 2004.

Sverige har hos EG-kommissionen anmält och fått godkänt vissa förslag till nationellt finansierade åtgärder i jordbruket. Därefter har år 2002 beslut fattats om att 35 miljoner kronor från anslaget skall användas för informations-, utbildnings-, utvecklings- och rådgivningsinsatser med syfte att främja hållbara produktionsmetoder i jordbruket inom ramen för åtgärdsprogram för miljöförbättrande åtgärder i jordbruket. Likaså har beslut fattats om att 8 miljoner kronor skall tillföras Stiftelsen Lantbruksforskning för forsknings- och utvecklingsverksamhet inom trädgårdsnäringen. Sverige har vidare utarbetat ett stöd till enskilda jordbrukare för upprättande av växtodlingsplaner.

Jordbruksverket räknar med att de treåriga åtagandena för stöd till växtodlingsplaner beslutas efter den 31 december 2002 och att stöd-utbetalningar avseende år 2002 således sker under våren 2003. De årliga utgifterna för de cirka 30 000 växtodlingsplanerna beräknas till högst 187 000 000 kronor. Regeringen bör därför bemyndigas att för detta ändamål ingå ekonomiska åtaganden som medför utgifter på högst 187 000 000 kronor under år 2004 och högst 186 000 000 kronor under år 2005.

Den nuvarande återföringen av skattemedel beräknas fortgå t.o.m. år 2005.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 420 000 000 kronor för år 2003. För år 2004 bedöms anslagsbehovet till 430 000 000 kronor.

Tabell 6.16 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	363 000	363 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt	57 000	67 000
Förslag/beräknat anslag	420 000	430 000

7 Samepolitik

7.1 Omfattning

Politikområdet omfattar verksamheten vid Sametinget, rennäringen och information om samer och samisk kultur. Till politikområdet hör också arbete med urbefolkningsfrågor med både nationell och internationell verksamhet.

Sametingets verksamhet regleras i sametingslagen (1992:1433) och förordningen (1993:327) med instruktion för Sametinget. Sametinget anvisas medel till sin verksamhet över utgiftsområde 1 anslag 45:1 *Sametinget*.

Rennäringen regleras i huvudsak i rennäringenslagen (1971:437) och i rennäringsförordningen (1993:384). Statens jordbruksverk är central förvaltningsmyndighet för rennäringen. Medel anvisas över utgiftsområde 23 anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.*

Ur *Samefonden* lämnas bidrag för att främja och stödja rennäringen, den samiska kulturen och samiska organisationer. Fondens inkomster utgörs av upplåtelse- och inträngsersättningar.

De skador som vilda djur orsakar rennäringen ersätts enligt viltskadeförordningen (2001:724). Anslaget redovisas under politikområdet Djurpolitik anslaget 42:6 *Ersättning för viltskador m.m.*

Sameskolstyrelsens verksamhet regleras i sameskolförordningen (1995:205). Medel för stöd till sameskolorna anvisas över utgiftsområde 16 anslaget 25:8 *Sameskolstyrelsen*. För att stödja utbildning för vuxna samer har medel fördelats till Samernas utbildningscentrum under anslaget 25:15 *Bidrag till viss verksamhet i vuxenutbildning*.

Bidrag till samisk kultur anvisas till Sametinget över utgiftsområde 17 anslag 28:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete*.

Stödet till det samiska språket, vilket regleras i lagen (1999:1175) om rätt att använda samiska hos förvaltningsmyndigheter och domstolar, anvisas medel över utgiftsområde 8 anslaget 47:1 *Åtgärder för nationella minoriteter*.

7.2 Utgiftsutveckling

Tabell 7.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Samepolitik

Miljoner kronor

	Utfall 2001	Anslag 2002 ¹	Utgifts- prognos 2002	Förslag anslag 2003	Beräknat anslag 2004
Utg.omr. 1 45:1 Sametinget	18	17	17	17	17
45:1 Främjande av rennäringen m.m.	50	37	50	37	37
45:2 Informationssatsning om samerna	0	6	6	4	4
Totalt för politikområde Samepolitik	68	60	73	58	58

¹ Inklusiva beslut till följd av förslag till tilläggsbudget i samband med 2002 års ekonomiska vårproposition och förslag till tilläggsbudget i denna proposition.

Sametingets utgiftsutveckling har inte uppvisat några stora förändringar under åren. Under år 2001 har dock ett sametingsplenium inställts på grund av omval till Sametinget. Detta har resulterat i visst anslagssparande.

Genom främst en kraftigt minskad renslakt sedan mitten av 1990-talet uppkom ett anslagssparande på anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* på närmare 50 miljoner kronor. Jordbruksverket har med regeringens medgivande under de tre senaste åren disponerat huvuddelen av anslagssparandet för svensk medfinansiering av Mål 1-stöd för särskilda samiska program (tidigare Mål 6) och för katastrofskadeskydd vid synnerligen svåra betesförhållanden.

7.3 Mål

Samepolitiken har som mål att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och på andra samiska näringar.

7.4 Politikens inriktning

Regeringens inriktning är att successivt pröva ett utvidgat samiskt självbestämmande inom områden där detta är möjligt och med beaktande av resultatet av pågående och nyligen avslutade utredningar.

Regeringen har inlett samtal som syftar till en försoning mellan staten och samerna. Regeringen eftersträvar ett nytt förhållande mellan stat och samer, baserat på respekt, partnerskap, deltagande och ökat självbestämmande. Regeringen har tillsatt en gränsdragningskommission för att fastställa gränserna för renskötselområdet. Regeringen har beslutat tillsätta en utredning för att närmare utreda omfattningen av samebymedlemmars och markägares rätt till jakt och fiske inom lappmarkerna och renbetesfjällen. Regeringen avser att inrikta informationsatsningen om samer och samisk kultur på det nationella planet.

Sametinget

Sametinget är en förvaltningsmyndighet samtidigt som det är ett samiskt folkvalt organ med val vart fjärde år. Sametinget inledde sin

verksamhet år 1993. De övergripande målen är enligt sametingslagen att verka för en levande samisk kultur och därvid ta initiativ till verksamheter och föreslå åtgärder som främjar denna kultur. Sametinget skall bl.a. medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas. Sametinget beslutar om fördelning av statens bidrag till samisk kultur och samiska organisationer samt andra medel som ställs till samernas förfogande. Sametinget leder det samiska språkarbetet och arbetet med EU-stöd för samiska program inom Mål 1 och Interreg III A (och de tidigare stöden Mål 6 respektive Interreg II A).

Rennäringen

Rennäringen är en viktig del av det samiska kulturarvet. Staten har ett övergripande ansvar för att rennäringen kan fortleva som en del av kulturen. Rennäringen skall bedrivas så att den ger ett rimligt antal rennäringföretag en tryggad försörjning på ett ekologiskt, ekonomiskt och kulturellt långsiktigt hållbart sätt.

Jordbruksverket och länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län är de förvaltande myndigheterna inom området.

Rennäringspolitiska kommittén har i sitt betänkande (SOU 2001:101) En ny rennäringspolitik föreslagit omfattande förändringar bl.a. vad gäller samebyarnas organisation och rennäringens administration. Betänkandet är under remissbehandling.

Rennäringen främjas bl.a. genom statligt pristillägg på renkött, ersättning för vissa merkostnader till följd av Tjernobylyockan och genom att staten svarar för vissa kostnader för renskötsel- och planläggningar liksom viss planläggning när det gäller renskötseln. De skador som vilda djur orsakar rennäringen ersätts enligt viltskadeförordningen (2001:724).

Information

Sedan år 2001 pågår en nationell informationsatsning om samer och samisk kultur som skall öka kunskapen om och förståelsen för samerna som Sveriges urbefolkning. Förtroendet mellan samer och icke-samer skall förbättras och diskriminering motverkas.

Samisk kultur

Statens bidrag till samisk kultur syftar till att bevara, stärka och sprida kunskap om samisk slöjd, bild- och formkonst, musik, scenkonst,

litteratur samt andra samiska kulturyttringar och delar av det samiska kulturarvet.

7.5 Insatser

7.5.1 Insatser inom politikområdet

En utredare tillsattes hösten 2000 för att göra en översyn av Sametingets organisation och de dubbla rollerna som folkvalt organ och myndighet. Utredaren skall också göra en översyn av valbestämmelserna i sametingslagen. Utredaren skall redovisa sitt uppdrag den 30 september 2002.

En gränsdragningskommission (dir. 2002:7) har tillsatts för att utreda de gränser för renskötselområdet som avses i ILO:s konvention 169. Framför allt är den yttre gränsen idag på sina håll omtvistad. Utredaren skall lämna sina förslag den 31 december 2004.

Sedan Sveriges och Norges regeringar beslutat att det även fortsatt finns behov av renbetning över gränsen tillsattes år 1997 en svensk-norsk kommission som skulle komma med förslag om hur betestillgångarna kan nyttjas mest rationellt. Kommissionen, som var enig om ett förslag till ny konvention, överlämnade sitt betänkande i maj 2001. Nuvarande konvention om renbete över den svensk-norska gränsen har förlängts till våren 2005 på grund av att förhandlingarna med Norge inte hunnit genomföras innan konventionen skulle ha upphört våren 2002. Förhandlingar med Norge om en ny konvention kommer att påbörjas under hösten 2002.

Regeringens urbefolkningsdelegation, som tillsattes år 1995 som ett resultat av FN:s urbefolkningsårtionde, har under år 2001 bl.a. arrangerat ett seminarium tillsammans med riksdagens miljö- och jordbruksutskott om samiskt självbestämmande. Delegationen har också genomfört ett studium av ett antal västländers urbefolkningspolitik ur ett försoningsperspektiv. Resultatet presenterades under året och regeringen har inlett en försoningsprocess mellan staten och samerna. Delegationen har också varit representerad i FN:s olika arbetsgrupper för urbefolkningar bl.a. i tillskapandet av ett permanent forum för urfolk inom FN. Detta forum skall ge råd och rekommendationer till FN:s fonder och program. Forumets mandat sammanfaller med de prioriterade områdena för

urbefolkningsårtiondet, dvs. ekonomisk och social utveckling, kultur, miljö, undervisning, hälsa och mänskliga rättigheter.

Arbetet med en nordisk samekonvention har nu resulterat i att en expertgrupp skall tillsättas för att utarbeta ett utkast till en samekonvention. Expertgruppen skall bestå av två representanter från respektive land varav en representant skall utses av respektive sameting. Arbetet skall påbörjas senast vid årsskiftet 2002/2003.

7.5.2 Insatser utanför politikområdet

Sameskolan

Sameskolstyrelsen är förvaltningsmyndighet för de statliga sameskolorna och den integrerade samiska undervisningen i den kommunala grundskolan. Detta sker inom ramen för det offentliga skolväsendet och hör till politikområdet Utbildningspolitik. Utbildningen har som mål att bevara och utveckla de samiska språken och den samiska kulturen genom att ge samiska barn en utbildning med samisk inriktning.

Inom ramen för vuxenutbildningen erhåller Samernas utbildningscentrum medel för sin verksamhet. Verksamheten bidrar till att bevara samekulturen genom kurser bl.a. sameslöjd och samiska.

Minoritetspolitiken

Regeringen ratificerade i februari 2000 Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Därmed förbinder sig Sverige att ge stöd och skydd åt minoritetsspråken i Sverige vilket bl.a. är det samiska språket i alla former.

Inom ramen för minoritetspolitiken har åtgärder vidtagits för stöd till det samiska språket och kulturen. Sametinget har också i likhet med övriga organisationer som företräder nationella minoriteter getts bidrag för att stärka möjligheterna till inflytande.

Lagen (1999:1175) om rätt att använda samiska hos förvaltningsmyndigheter och domstolar tillämpas inom Arjeplogs, Gällivare, Jokkmokks och Kiruna kommuner. Regeringen har gett Länsstyrelsen i Norrbottens län i uppdrag att utreda konsekvenserna av en utvidgning av förvaltningsområdet för samiska så att det

även omfattar några kommuner inom de södra delarna av det traditionella samiska språk-området, det sydsamiska området. Uppdraget skall redovisas till regeringen senast den 1 mars 2003.

En närmare redovisning av åtgärder inom ramen för minoritetspolitiken görs under utgiftsområde 8.

7.6 Resultatbedömning

Samepolitikens övergripande mål är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar.

7.6.1 Resultat

Sametinget

Verksamheten är indelad i följande grenar:

1. det folkvalda organet,
2. samiska språk,
3. nordiskt och internationellt arbete,
4. information om samiska förhållanden,
5. samiska näringar och medverkan i samhällsplaneringen,
6. kultur, inklusive litteratur- och biblioteksfrågor.

Det folkvalda organet

Under år 2001 har det hållits val till Sametinget. Sametingets valnämnd har inför valet genomfört ett antal seminarier och informationsmöten samt utvecklat röstlängdssystemet. Totalt röstade 4 402 personer vid valet den 20 maj. Antalet underkända röster var 180. Detta val överklagades och Valprövningsnämnden upphävde valet. Eftersom sametingslagen inte innehåller regler om omval fick regeringen utfärda en tillfällig förordning om omval till Sametinget. Vid omvalet den 4 november röstade 4 366 personer och 220 röster underkändes. Kostnaderna för valet uppgick till drygt 3 miljoner kronor. Valbidrag till partierna lämnades med 0,55 miljoner kronor och ordinarie partistöd med 0,51 miljoner kronor.

Samiska språk

En alfabetiseringskampanj har påbörjats där samer som vill lära sig läsa och skriva samiska erbjudits stöd. Hittills har 12 kurser med 137 personer genomförts med en kortare utbildning. Samtidigt har cirka 50 personer deltagit i högskoleutbildningar i samiska.

Arbetet med att standardisera samiska ortnamn fortskrider. Vägskyltar med samiska ortnamn har satts upp inom delar av det samiska området.

Rätten att tala samiska i kontakterna med myndigheter och domstolar i vissa kommuner har varit ett symboliskt genombrott.

Verksamhet med EU:s strukturfonder

Huvudmålen för de samiska EU-programmen är att stärka det samiska näringslivet och därmed bidra till utveckling av samisk kultur och samhällsliv. Arbetet med det nya Mål 1 och Interreg III A-programmen har påbörjats år 2000. Det är Sametinget som ansvarar för och beslutar om medlens användning samt prioriterar de insatser som skall göras. De resultat som uppnåtts vad gäller strukturfondsprogrammen tyder dock på ökade arbetstillfällen, gränsöverskridande effekter, bättre resursutnyttjande och kompetensöverföring. Arbetet med det nya Mål 1 och Interreg-programmen har just påbörjats och det går således inte att säga så mycket om detta arbete så här långt.

Nordiskt och internationellt arbete

Sametinget har under våren 2002 beslutat att ansluta sig till Samiskt parlamentariskt råd. Tidigare har Sametinget följt verksamheten som observatör.

Kultur

Sametingets kulturråd fördelar medel ur anslaget för samisk kultur som anvisas över utgiftsområde 17 och medel ur Samefonden. Sammanlagt har knappt 19 miljoner kronor fördelats till bl.a. organisationer och tidningen Samefolket, den samiska teatern, olika projekt, slöjd och biblioteksverksamhet.

Rennäringen

Prisstöd till rennäringen lämnades med 18 miljoner kronor för knappt 1 600 ton renkött. Avräkningspriset var 41,70 kronor per kilo exklusive mervärdesskatt och pristöd. Antalet

slaktade renar uppgick slaktåret 2001/2002 till 58 700, vilket är en ökning med 25 procent. Antalet kalvar som märkts under året bedöms vara högt, varför slakten även framöver kan beräknas ligga på en högre nivå än tidigare år.

Antalet slaktkroppar som kasserats på grund av hög cesiumhalt uppgick till mindre än 300.

Jordbruksverkets föreskrifter om medling m.m. i tvister mellan samebyar och jordbrukare när det gäller konflikter på grund av renbetning på åkermark beräknas kunna tillämpas under år 2002.

Jordbruksverket har under året beviljat 21 samebyar ersättning enligt 35 a § rennäring-förordningen (1993:384) för utfodring på grund av synnerligen svåra betesförhållanden med 15,3 miljoner kronor. Det slutligt utbetalade beloppet är beroende av i vilken omfattning utfodring verkligen skett.

Informationssatsning om samer

Inom ramen för regeringens informations-satsning om samerna som Sveriges urbefolkning och samisk kultur har hittills beviljats projekt-medel på cirka 6,5 miljoner kronor till 30 projekt. LRF-Skogsägarna och Svenska Samernas Riksförbund, SSR, har nyligen fått medel för projektet Dialog och samverkan mellan rennäring och familjeskogsbruk. Bland andra projekt kan nämnas att Göteborgs sameförening fått stöd för deltagande på Bok- och biblioteksmässan i Göteborg både år 2001 och år 2002. Umeå universitet har fått stöd för vidareutbildning av lärare genom en sommarkurs i samisk kultur. Sameföreningarna i Umeå och Luleå har arrangerat samiska veckor. Flera skolor även i södra Sverige har fått stöd för projekt som leder till ökad kunskap om samer och samisk kultur.

Regeringen har nyligen beslutat ge Sametinget i uppdrag att utveckla och etablera ett permanent nationellt informationscentrum för samefrågor. För detta anvisades Sametinget ett engångsbelopp på 3 miljoner kronor. Uppdraget skall redovisas senast den 31 december 2004.

7.6.2 Analys och slutsatser

Sametingets årsredovisning för år 2001 är svåräst. Vare sig kvalitetsredovisningen eller

redovisningen av effekterna är bra. Redovisningen avseende verksamhetsgrenen information om samiska förhållanden är inte tillfyllest. Det går inte att dra några slutsatser av redovisningen i denna del. Detta är beklagligt eftersom verksamhetsgrenen skulle redovisa både effekter och kvalitet. Även redovisningen av språkarbete och strukturfondsprogrammen är delvis svåröverskådliga.

Sametinget har beslutat att göra en intern kansliöversyn och en översyn av informations- och språkarbete.

7.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket hade inga invändningar med anledning av Sametingets årsredovisning.

7.8 Budgetförslag

7.8.1 Sametinget

Sametingets budgetförslag redovisas under utgiftsområde 1 anslaget 45:1 *Sametinget*.

7.8.2 45:1 Främjande av rennäringen m.m.

Tabell 7.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Utfall	50 418	Anslags-sparande	30 769
2002	Anslag	37 000	Utgifts-prognos	50 337
2003	Förslag	37 000		
2004	Beräknat	37 000		

De utgifter som belastar anslaget är:

- underhåll av vissa riksgränsstängsel och underhåll eller rivning av renskötselanslagningar för vilka staten har underhållsansvaret,
- statens del av kostnaderna för redovisning av markanvändningen, riksintressen och marker som är värdefulla eller känsliga för renskötseln, natur- och kulturmiljövården,
- framtagande av en ny inventeringsmetod för renbetet,

- utveckling av företagsregistret för rennärningen,
- pristöd till rennärningen enligt förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött,
- ersättning till följd av Tjernobylolyckan som kan lämnas till jordbruksföretag, renskötsföretag och till den som helt eller delvis försörjer sig på att fiska till husbehov eller för försäljning enligt förordningen (1994:246) om ersättning för vissa merkostnader och förluster med anledning av Tjernobylolyckan,
- kostnader för medling m.m. i tvister mellan samebyar och jordbrukare när det gäller konflikter på grund av renbetning på åkermark,
- övriga åtgärder för främjande av rennärningen som beslutas efter överläggningar mellan staten och Sametinget såsom samfinansiering av EU-projekt för utveckling av rennärningen.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tabell 7.14 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2001	Prognos 2002	Beräknat 2003	Beräknat 2004	Beräknat 2005-
Utestående åtaganden vid årets början	4 000	5 900	4 000		
Nya åtaganden	1 900	0	2 000		
Infriade åtaganden	0	-1 900	-2 000	-3 000	-1 000
Utestående åtaganden vid årets slut	5 900	4 000	4 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	8 000	4 000	4 000		

Regeringens överväganden

Bemyndigandet för regeringen att fatta beslut om stöd under anslaget för tiden efter år 2003 bör uppgå till 4 000 000 kronor inklusive tidigare åtaganden.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 37 000 000 kronor för år 2003. Anslagsbehovet för år 2004 beräknas vara oförändrat.

Tabell 7.3 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 45:1 Främjande av rennäringen m.m.

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	37 000	37 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	37 000	37 000

7.8.3 45:2 Informationsattsning om samerna

Tabell 7.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	0	Anslags-sparande	0
2001	Utfall	0	Anslags-sparande	0
2002	Anslag	6 000	Utgifts-prognos	5 922
2003	Förslag	4 000		
2004	Beräknat	4 000		

Anslagets ändamål är att genom olika informationsinsatser öka kunskapen och förståelsen för samer och samisk kultur.

Regeringens överväganden

Informationsattsningen är avsedd att pågå t.o.m. år 2004. Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 2003 till 4 000 000 kronor. Anslagsbehovet för år 2004 bedöms oförändrat.

Tabell 7.5 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 45:2 Informationsattsning om samerna

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	6 000	6 000
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt	-2 000	-2 000
Förslag/beräknat anslag	4 000	4 000

8 Utbildningspolitik och forskningspolitik under utgiftsområdena 16 och 20

Politikområde Utbildning inom UO 23

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) ingår som en del i politikområdet Utbildning, som redovisas under utgiftsområde 16. Verksamheten vid Lantbruksuniversitetet utgör också ett viktigt medel för att förverkliga målen inom livsmedelspolitiken, landsbygdspolitiken, djurpolitiken, samepolitiken samt skogspolitiken under utgiftsområde 23.

Politikområde Forskning inom UO 23

Forskningen som bedrivs inom de areella näringarna har ett särskilt ansvar för att kunskaperna om naturresurserna utvecklas för kommande generationers behov. Viktiga globala miljö- och livsmedelsförsörjningsfrågor måste lösas genom samverkan mellan många länder och mellan forskare från olika vetenskapliga discipliner.

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) har till uppgift att främja och stödja grundforskning och behovsstyrd forskning inom områdena miljö, areella näringar och samhällsbyggande. Rådet sorterar under utgiftsområde 20, men anvisas medel under ett anslag för forskning under utgiftsområde 23. En resultatredovisning för samtliga forskningsfinansierande myndigheter görs under politikområdet forskning under utgiftsområde 16.

8.1 Budgetförslag

8.1.1 25:1 Sveriges lantbruksuniversitet

Tabell 8.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Utfall	1 157 109	Anslags-sparande	0
2002	Anslag	1 209 038	Utgifts-prognos	1 193 321
2003	Förslag	1 226 964		
2004	Beräknat	1 264 789 ¹		

¹ Motsvarar 1 237 174 tkr i 2003 års prisnivå.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) skall utveckla kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans hållbara nyttjande av dessa. Detta sker genom utbildning, forskning, fortlöpande miljöanalys och information.

Anslaget finansierar grundläggande högskoleutbildning, forskarutbildning, forskning, fortlöpande miljöanalys samt information och utbildning. Verksamheten bedrivs utifrån ett sektorsansvar, som preciseras av fem ansvarsområden:

- kvalitet i livsmedelskedjan,
- djurhållning, djurhälsa och djurskydd,
- skog, skogsbruk och förädling av skogsråvaran,
- naturresurser för landsbygdsutveckling, rekreation och fritid,
- landskapsplanering och markanvändning.

Grundutbildningen bedrivs inom ett antal utbildningsprogram som leder till 11 olika yrkes-examina eller kandidat/magisterexamen med 5 olika inriktningar.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 8.2 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt - kostnad)
Utfall 2001	299 000	299 000	0
Prognos 2002	315 000	315 000	0
Budget 2003	325 000	325 000	0

Avgiftsintäkterna disponeras av SLU.

Regeringens överväganden

Resultatinformation

Verksamheten vid SLU ingår som en del i politikområdet Utbildning och omfattas därför av den övergripande resultatredovisning som görs för högskoleväsendet under utgiftsområde 16. Verksamheten utgör även ett viktigt medel för att förverkliga målen inom livsmedelspolitiken, landsbygdspolitiken, djurpolitiken, samepolitiken samt skogspolitiken under utgiftsområde 23.

SLU har under en följd av år uppvisat en positiv kapitalförändring. Denna trend har emellertid nu brutits och universitetet redovisar en negativ kapitalförändring på 89 miljoner kronor. En del orsakas av den återbetalning av anslag för premiepensionsavgifter på 43 miljoner kronor som genomfördes i tilläggsbudget för år 2001. För att komma till rätta med den ekonomiska situation som bl.a. denna korrigeringsmedfört har SLU tvingats vidta åtgärder. SLU har även initierat en reformering av institutionsstrukturen, bl.a. för att snabbare kunna möta omvärldens krav på förändring och förnyelse. SLU fortsätter aktivt att arbeta för en bättre ekonomistyrning.

I regleringsbrevet för SLU specificeras lärosätets utbildningsuppdrag genom ett mål för antalet helårsprestationer. Antalet helårsprestationer för treårsperioden 2000–2002 har fast-

slagits till 9 000 varav 1 100 i fristående kurser. Utfallet för de två första åren är 6 337 helårsprestationer i utbildningsprogram och 967 i fristående kurser. Prognosen för att periodens utbildningsuppdrag skall fullgöras är god. Prestationsgraden är 89 procent, vilket är högre än den genomsnittliga prestationsgraden för övriga universitet och högskolor.

Andelen studenter som avlägger examen på nominell studietid minskar successivt. Genomströmningen av studenter varierar mycket mellan olika program. En förklaring till den allt sämre genomströmningen är att studenterna från många utbildningar även utan avslutad utbildning är eftertraktade på arbetsmarknaden. Internationella studieutbyten kan också bidra till längre studietid eftersom samtliga utbildningskurser inte alltid får tillgodoräknas i examen.

SLU är ett universitet med tyngdpunkt på naturvetenskap. Det är glädjande att notera att SLU har ett stort antal kvinnliga sökande till utbildningsprogrammen. Av antalet sökande är 75 procent kvinnor. Andelen antagna kvinnor utgör 65 procent. Variationen är dock stor mellan olika program. SLU arbetar aktivt för att utjämna könsfördelningen inom de program i vilka snedfördelning råder. Särskilda åtgärder vidtas för att rekrytera underrepresenterat kön till sådan utbildning. Till exempel pågår försöksverksamhet genom ett samarbete med en naturbruksskola för att garantera kvinnliga studenter plats vid skogsingenjörsprogrammet.

Veterinärer med utbildning från land utanför EU hade tidigare små möjligheter att få en kompletterande utbildning för att därigenom erhålla legitimation och kunna utöva sitt yrke i Sverige. I syfte att tillvarata den resurs som dessa personer utgör, anvisades SLU första gången budgetåret 1999 särskilda medel för att genomföra en kompletterande utbildning för utländska veterinärer. Hittills har 44 utländska veterinärer antagits. Utbildningsresultaten har varit goda och flertalet av dem som avslutat utbildningen och erhållit legitimation har fått adekvat arbete.

I tabellen nedan anges fastställt examinationsmål för forskarutbildningen för perioden 2001–2004.

Tabell 8.3 Examinationsmål för forskarutbildningen

Utfall 2000	Utfall 2001	Mål 2001–2004
140,5	143,5	400

Några resultat för forskarutbildningen redovisas i nedanstående tabell.

	Antal 2000	Antal 2001	Andel kvinnor 2000	2001
Nyantagna forskarstuderande	147	168	45 %	52 %
Registrerade	905	886	48 %	49 %
Doktorsexamina	134	124	42 %	48 %
Licentiatexamen	23	48	50 %	42 %

Regeringen har som mål för perioden 2001–2004 angett att minst 34 procent av de professorer som nyanställs skall vara kvinnor. Under år 2001 anställdes totalt 14 nya professorer, av dessa var endast 3 kvinnor, vilket motsvarar 21 procent.

Den professur i djurskydd som SLU år 1999 fick särskilda medel för har nu tillsatts. Professuren i djurskydd är den första i sitt slag i landet och den kommer att kunna bidra till att forskning och utbildning inom området stärks för att motsvara de krav som det moderna samhället ställer på en god djurhållning.

Regeringens bedömning

I enlighet med tidigare beslut anvisas 5 miljoner kronor ytterligare ett år till verksamheten vid Centrum för uthålligt lantbruk (CUL). SLU tilldelades år 2002 en tillfällig förstärkning om 7 000 000 kronor för fältförsöksverksamhet rörande ekologisk odling.

För att ge Artdatabanken en möjlighet att skapa ett nationellt referensverk som beskriver samtliga i Sverige kända djur, växter och svampar förstärktes SLU:s anslag år 2002 med 10 000 000 kronor. För arbetet år 2003 anvisas 10 000 000 kronor och år 2004 20 000 000 kronor.

Metallbiologiskt Centrum inrättades år 1992 av Uppsala universitet. Huvudmannskapet överfördes till SLU efter riksdagsbeslut (prop. 1992/93:170). Centrumet utvärderades år 1998. Utvärderingen konstaterade att centrumet spelat sin viktigaste roll för forskning om kvicksilver, särskilt inom amalgamområdet. SLU har funnit att centrumets huvudsakliga inriktning inte tillhör universitetets prioriterade områden, och har därför tillsammans med Uppsala universitet, föreslagit att medel för verksamheten överförs från SLU till Uppsala universitet, där verksamhetens inriktning mot humanmedicin passar

bättre. Regeringen föreslår därför att SLU:s anslag minskas med 940 000 kronor och att dessa medel överförs till utgiftsområde 16 anslaget 25:21 *Uppsala universitet: Forskning och forskarutbildning*.

Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion (se volym 1, avsnitt 6.2.1).

Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 2003 till 1 226 964 000 kronor. För år 2004 beräknas anslagsbehovet till 1 264 789 000 kronor.

Tabell 8.5 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 25:1 Sveriges lantbruksuniversitet

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	1 209 038	1 209 038
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	31 625	59 318
Beslut	-8 649	-8 842
Överföring till/från andra anslag	-945	-966
Övrigt	-4 105	6 240
Förslag/beräknat anslag	1 226 964	1 264 789

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

8.1.2 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning¹

Tabell 8.6 Anslagsutveckling

År	Slagslag	Belopp	Notering	Belopp
2001	Utfall	237 678	¹	Anslags-sparande 2 337
2002	Anslag	232 362	¹	Utgifts-prognos 230 328
2003	Förslag	234 493		
2004	Beräknat	215 157	²	

¹ Anslaget Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och kollektiv forskning.

² Motsvarar 210 436 tkr i 2003 års prisnivå.

Anslaget disponeras av Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och finansierar stöd till forskning om de areella näringarna samt projektrelaterade kostnader såsom utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, vissa resor och seminarier samt informationsinsatser. Forskningsstödet finansierar även med näringen samfinansierad forskning som omfattar jordbruksteknisk forskning, viss skogsforskning, trädgårdsforskning samt växtförädling. För forskning inom

områdena miljö och samhällsbyggande finns anslaget 26:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* under utgiftsområde 20.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

För att underlätta planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt bör regeringen bemyndigas att ingå ekonomiska åtaganden som innebär utgifter på sammanlagt högst 350 000 000 kronor fördelade på högst 215 000 000 kronor under år 2004, högst 115 000 000 kronor under år 2005 och högst 20 000 000 kronor under år 2006.

Tabell 8.7 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2001	Prognos 2002	Beräknat 2003	Beräknat 2004	Beräknat 2005	Beräknat 2006
Utestående åtaganden vid årets början	365 978	293 839	322 400			
Nya åtaganden	165 539	202 242	189 800			
Infriade åtaganden	-237 678	-173 681	-162 200	-215 000	-115 000	-20 000
Utestående åtaganden vid årets slut	293 839	322 400	350 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	230 000	350 000	350 000			

Regeringens överväganden

För forskning och utveckling rörande ekologisk produktion har anvisats totalt 35 miljoner kronor per år t.o.m. år 2003, varav Formas disponerar 23 000 000 kronor. För år 2002 anvisades ytterligare 10 000 000 kronor engångsvis till programmet, varav 3 000 000 kronor disponeras av Formas.

Anslagsnivån har justerats i syfte att begränsa statlig konsumtion (se volym 1, avsnitt 6.2.1).

Regeringen bedömer anslagsbehovet för år 2003 till 234 493 000 kronor. För år 2004 beräknas anslagsbehovet till 215 157 000 kronor.

Tabell 8.8 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	232 362	232 362
<i>Förändring till följd av:</i>		
Pris- och löneomräkning ¹	5 670	11 010
Beslut	-1 653	-1 690
Överföring till/från andra anslag	5 326	5 445
Övrigt	-7 212	-31 970
Förslag/beräknat anslag	234 493	215 157

¹ Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2002 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

8.1.3 26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tabell 8.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2001	Utfall	1 149	Anslags-sparande	0
2002	Anslag	1 184	Utgifts-prognos	1 184
2003	Förslag	1 184		
2004	Beräknat	1 184		

Kungl. Skogs- och lantbruksakademien (KSLA) uppgift är att med stöd av vetenskap och praktisk erfarenhet till samhällets gagn främja jordbruk och skogsbruk samt därtill knuten verksamhet.

Anslaget finansierar kostnader för akademiens ordinarie tjänstemän, ersättning åt skoglig expertis, bidrag till bibliotek m.m. samt vissa kostnader för utländskt forskarutbyte och utländska forskarkontakter.

Regeringens överväganden

KSLA har en stor betydelse som diskussionsplattform för ledande företrädare inom de areella näringarna och livsmedelssektorn. I konferens- och seminarieverksamheten tas angelägna frågor upp. Akademien fyller också en viktig funktion som länk mellan forskning, näringsliv, övriga samhällsorgan och ideella organisationer.

Under det gångna budgetåret har akademien fastställt "Verksamhetsinriktning 2001–2004" i vilken föreslås åtgärder för att vitalisera akademiens arbete och i ännu högre grad anpassa verksamheten till ändrade förutsättningar i omvärlden. Akademien har genom att anordna konferenser, seminarier och möten belyst frågor om t.ex. GMO, livsmedel, uthålligt fiske samt skogsbruk och kulturmiljövård.

KSLA har sedan länge åtagit sig att utveckla samarbetet med Central- och Östeuropa. Denna uppgift upprätthålls och utvecklas med hjälp av särskilda medel från Jordbruksdepartementet. Akademien leder ett forskarutbildningsprogram, finansierat av staten och Knut och Alice Wallenbergs stiftelse, genom vilket studenter från de baltiska länderna ges möjlighet till doktorandutbildning vid svenska universitet.

Regeringen bedömer anslagsbehovet till 1 184 000 kronor för år 2003. Anslagsbehovet för år 2004 beräknas vara oförändrat.

Tabell 8.9 Härledning av anslagsnivå 2003–2004, för 26:2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	1 184	1 184
<i>Förändring till följd av:</i>		
Beslut		
Överföring till/från andra anslag		
Övrigt		
Förslag/beräknat anslag	1 184	1 184